

Ministerie van EL&I
Programmadirectie Nucleaire Installaties en Veiligheid
O.v.v. Ontwerpbeschikking EPZ Bedrijfsduurverlenging KCB
Aanleverpunt C-Noord3/A17
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Amsterdam/Goes, 4 december 2012

Onderwerp: Zienswijze Ontwerpbeschikking EPZ Bedrijfsduurverlenging KCB

Geachte heer / mevrouw,

In deze brief geven Stichting Greenpeace Nederland en de Vereniging Zeeuwse Milieufederatie (ZMf) hun zienswijze op de Ontwerpbeschikking EPZ – Ontwerpbeschikking bedrijfsduurverlenging Kernenergiecentrale Borssele (KCB).

Borssele heeft niet het eeuwige leven

In tegenstelling tot wat EPZ in haar vergunningsaanvraag stelt, zitten er wel degelijk beperkingen aan de technische levensduur van Borssele. Hoewel de oorspronkelijke vergunning van Kerncentrale Borssele (KCB) geen einddatum kent, is de kerncentrale ontworpen en gebouwd voor een bedrijfsduur van veertig jaar. Vanuit dat oogpunt zijn de risico's en milieugevolgen van de KCB beoordeeld. Bovendien legt het *European Nuclear Installations Safety Standards Initiative* de 'technical design lifetime' van Westerse drukwaterreactoren op veertig jaar. Daarmee is niet gezegd dat een kernreactor geen dag langer kan functioneren dan de periode die de ontwerpers oorspronkelijk voor ogen hadden, net zomin als uit te sluiten valt dat onvermijdelijke verouderingsprocessen eerder al tot een fatale ramp leiden. Het staat wel vast dat als gevolg van de zware thermische, mechanische en stralingsbelasting de eigenschappen van bouwmaterialen in de loop ter tijd veranderen. Bovendien neemt het aantal denkbare scenario's voor ongevallen toe en komen er bij reactoren wereldwijd tekortkomingen aan het licht waarvan men vooraf nooit had kunnen inschatten dat ze zich ooit zouden voordoen. Bij het ontwerp en de bouw van de reactor werd er dan ook geen rekening mee gehouden.

Bedrijfsduurverlenging is een risicovol experiment

EPZ stelt dat de bedrijfsduurverlenging geen unieke zaak is. Uitzonderlijk is het echter wel. Van de 437 operationele reactoren wereldwijd is op dit moment slechts 5 procent

langer dan veertig jaar in bedrijf, waarvan de oudste 43 jaar geleden op het net werd aangesloten. Er is dus amper ervaring met oudere centrales. Als we ons beperken tot reactoren van hetzelfde ontwerp als Borssele, is KCB de oudste in zijn soort. Hoe sterk de veiligheidsrisico's toenemen door kerncentrales meer dan veertig jaar in bedrijf te houden, valt dus niet op basis van praktijkervaringen vast te stellen. Een betrouwbare risico-inschatting met behulp van computermodellen valt eveneens moeilijk te maken, omdat de mechanismen van veroudering nog niet (volledig) bekend zijn. Bovendien zijn de risico's niet terug te brengen tot één of een beperkt aantal specifieke fenomenen die men via computermodellen en simulaties perfect kan inschatten en kwantificeren. Het risico zit in het samengaan van onmogelijk in modellen te vatten combinaties van verschillende verouderingsfenomenen. De bedrijfsduurverlenging van Borssele kan slechts omschreven worden als een gevaarlijk en risicovol experiment. Het voorgaande speelt nog sterker, nu niet het oorspronkelijk voorziene gebruik wordt verlengd, maar na de bedrijfsduurverlenging sterk gewijzigd gebruik zal worden vergund, bijvoorbeeld het inzetten van MOX-brandstof met een zeer hoge plutoniumgraad. Dat op zich is al experimenteel.

Verouderingsprocessen moeilijk op te sporen

Het Internationaal Agentschap voor Atoomenergie definieert veroudering als volgt: "een continue tijdsgebonden afname van de kwaliteit van materialen die veroorzaakt worden door de werkingsvoorwaarden".¹ Straling, thermische en mechanische belasting, corrosie en eroderende processen leiden tot slijtage van de componenten van een kerncentrale. Ouderdomsverschijnselen zijn in de meeste gevallen niet van buitenaf zichtbaar. Ze ontstaan meestal op microscopisch niveau in de binnenstructuur van materialen. Omdat sommige vitale onderdelen zich op moeilijk bereikbare en/of zwaar radioactief besmette plaatsen bevinden, is het onmogelijk om tijdens tienjaarlijkse revisies alle onderdelen grondig te controleren. Ouderdomsverschijnselen in kerncentrales kunnen dan ook gemakkelijk verborgen blijven tot op het ogenblik dat het te laat is en ze onaangekondigd tot een falen van een cruciale component leiden. Met een oude wagen kun je het risico nemen om te blijven rijden tot op het ogenblik dat een cruciaal onderdeel het finaal begeeft. Dan valt de wagen stil. Maar als dit in een kerncentrale gebeurt, zijn de gevolgen niet te overzien.

Ten onrechte niet ter inzage gelegde stukken

In de aanvraag voor een gewijzigde vergunning van EPZ wordt verwezen naar allerlei berekeningen en onderzoeken die niet ter inzage zijn gelegd. Zo blijkt uit de stukken dat in 2012 'de gekwalificeerde restlevensduur' van alle 'ongevalsbestendige EMR-componenten' bepaald zou zijn, maar de daarbij behorende stukken zijn niet verstrekt. Ook de berekeningen inzake neutronenfluentie waar EPZ zich op beroept zijn niet volledig openbaar gemaakt. Dit geldt ook voor het 'transiëntenrapport', de al beschikbare FAMOS-resultaten en andere onderliggende berekeningen en stukken.

¹ Letterlijk: "a continuous time-dependent loss of quality of materials, causes by the operating conditions." Safety Aspects of Nuclear Power Plant Ageing, IAEA, TECDOC-540, Wenen, 1990

Verder is zonder nadere onderbouwing het verzoek van EPZ toegekend om van relevante stukken niet de oorspronkelijke volledige versie ter inzage te leggen. Op grond daarvan kunnen belanghebbenden nu alleen kennis nemen van een aangepaste tweede versie van die stukken, waaruit relevante milieu-informatie is geschrappt. Greenpeace en de ZMf verzoeken de originele stukken alsnog te mogen ontvangen.

Opgeknipte beoordeling van de verlengde openstelling van de KCB

Uit de ontwerpvergunning blijkt dat de vergunning van de KCB recent zou zijn aangepast doordat daaruit voorschriften inzake beveiliging en ontmanteling zijn verwijderd. De reden hiervoor zou liggen in een door de minister in 2012 goedgekeurd 'beveiligingsplan' en 'ontmantelingsplan'. Het gaat om, zeker in combinatie met de voorgenomen bedrijfsduurverlenging, essentiële wijzigingen die belangrijke gevolgen kunnen hebben voor mens en milieu. Door de wijzigingen met betrekking tot beveiliging en ontmanteling niet tegelijkertijd met de wijziging inzake de bedrijfsduur ter inzage te leggen, is ten onrechte de beoordeling van verlengde openstelling van de KCB in onderdelen opgeknipt. Hierdoor wordt onduidelijk wat de totale milieugevolgen zijn die door de verlengde openstelling worden veroorzaakt. De verlengde openstelling is immers niet los te zien van het moment waarop de KCB ontmanteld zal worden.

MER-beoordelingsplicht

Volgens het Besluit MER moet bij een wijziging van het tijdstip van de buitengebruikstelling of ontmanteling van een centrale van meer dan vijf jaren een milieueffectrapport (MER) worden opgesteld. Bij de laatst uitgevoerde MER-beoordeling werd nog uitgegaan van een bedrijfsduur van maximaal veertig jaar. Bij de vaststelling van het Convenant Kerncentrale Borssele heeft geen MER-beoordeling plaatsgevonden. Deze is ook nu ten onrechte achterwege gelaten. De verlengde openstelling is bovendien onlosmakelijk verbonden met het wijzigen van het tijdstip van de ontmanteling van de KCB. De conclusie is dan ook dat de aanvraag voor een wijziging inzake de verlengde openstelling niet, en zeker niet zonder MER.-beoordeling, tot de verlening van de aangevraagde vergunning kan leiden.

Eveneens is een MER-beoordeling volgens categorie D22.3 van het Besluit Milieueffectrapportage voorgeschreven voor "het aanbrengen van systemen ter voorkoming of beheersing van ernstige ongevallen". De extra maatregelen die het gevolg zullen zijn van onderzoeksresultaten die nog niet voorhanden zijn én van de Europese stresstest, kunnen niet los gezien worden van de verlengde openstelling. Een MER moet daarom alsnog worden uitgevoerd.

Verder valt op dat in het geheel niet is gekeken naar de van straling losstaande milieueffecten van verlengde openstelling, zoals gevolgen voor de aard en hoeveelheid afvalstoffen, lozingen, inname en lozing van koelwater, emissies naar de lucht, luchtkwaliteit en de bodem, geluid en trillingen en de opslag van gevaarlijke stoffen.

Onduidelijk is of de KCB aan de best beschikbare technieken voldoet of dat op een andere manier is verzekerd dat de milieugevolgen van de KCB zoveel mogelijk worden beperkt. Verder is de KCB gelegen aan de rand van beschermde natuur. Ten onrechte is nagelaten om te onderzoeken in hoeverre de verlengde openstelling negatieve gevolgen kan hebben voor beschermde fauna en habitat. Ook op dit punt is de beoordeling onvolledig. Voordat op de aanvraag van de KCB kan worden beslist, dienen ook deze aspecten te worden onderzocht en beoordeeld.

Onvoldoende zicht op technische staat reactorvat

Het is bekend dat het staal van een reactorvat door de constante neutronenbombardementen uit de reactorkern verbrost. De effecten hiervan op de integriteit van het onder hoge druk staande reactorvat zijn echter onvoldoende bekend en blijven onvoorspelbaar. De onzekerheid van de risico-inschatting wordt bovendien vergroot doordat de huidige staat van het reactorvat onvoldoende is onderzocht. Het bewijs dat de huidige onderzoeksmethoden onvoldoende zijn, werd afgelopen zomer geleverd toen een nieuwe non-destructieve onderzoeksmethode per toeval duizenden haarscheurtjes in het reactorvaten van Doel-3 en Tihange-2 aan het licht bracht. Het onderzoek van de FANC naar de oorzaak van de haarscheurtjes en naar de consequenties voor de veiligheid van de reactor is nog niet voltooid. Een vergelijkbaar onderzoek naar het reactorvat van Borssele heeft nog niet plaatsgevonden. Dit is echter noodzakelijk om tot een goede veiligheidsanalyse en dus tot een besluit over de voorgestelde bedrijfsduurverlenging te komen, nu ook de resultaten van het onderzoek met behulp van de proefstukken SOP3 en SOP4 pas in de periode 2014-2018, dus nadat de periode van bedrijfsduurverlenging aanvangt, beschikbaar komen. Die resultaten moeten worden afgewacht, alvorens over verlengde openstelling te besluiten, of er dient van een worst-case scenario inzake deze resultaten uit te worden gegaan, zodat de voorgeschreven toetsing voor wat betreft alle relevante aspecten kan worden uitgevoerd, ook nu deze resultaten nog niet beschikbaar zijn. Inzake de noodzakelijke inspectie van het reactorvat, gelet op de in België geconstateerde scheurvorming, erkent de minister in wezen dat deze scheurvorming zich mogelijk ook in het reactorvat van de KCB voordoet, door onderzoek naar scheurvorming in het reactorvat expliciet in de ter inzage gelegde ontwerpvergunning voor te schrijven. Daarmee is tegenstrijdig dat de uitkomsten van dat noodzakelijke onderzoek niet worden afgewacht, alvorens over een verlenging van de openstelling te besluiten.

Veiligheid onvoldoende en niet op tijd aangetoond

EPZ stelt in de vergunningsaanvraag dat kerncentrale Borssele tot 2034 aantoonbaar veilig is. Deze uitspraak is op zijn minst voorbarig, op dit moment zijn er nog onvoldoende data beschikbaar om deze stelling te onderbouwen. Het Gesellschaft für Anlagen- und Reactorsicherheit wijst in haar beoordeling meermalen op de tekortkomingen in de huidige inspecties, zoals bijvoorbeeld bij het terugkerende inspectieprogramma voor onder druk staande componenten:

GRS considers the information gained from these inspections not as a sufficient basis for another 20 years of LTO. Firstly, this is due to the fact that there is no other plant of the same design and vintage still in operation. Therefore, the growth in operating experience with components made of comparable design is rather limited, especially regarding their operating time. KCB cannot take credit from the world-wide operating experience in the same way as plants in the U.S can do for example where a great fleet of plants of comparable design is operating. Secondly, some degradation is known from operating experience of these components, in particular resulting from corrosion and fatigue, and the occurrence of new types of degradation in the future cannot totally be ruled out.

GRS adviseert diverse malen extra inspecties en verificatie van de bestaande veiligheidsanalyses en berekeningen.

EPZ geeft aan vóór 1 januari 2014 de analyses en berekeningen die zijn gebaseerd op een ontwerpbedrijfsduur van veertig jaar te herbeschouwen/revalideren. Het is echter zeer onwaarschijnlijk dat EPZ er in het komende jaar in zal slagen om de veiligheid van kerncentrale Borssele tot 2034 aan te tonen. Zo is het vermoeiingsmonitorsysteem FAMOS pas in 2010 geïnstalleerd en heeft het tenminste vijf cycli nodig voordat het voldoende representatieve data oplevert om nauwkeurig inzicht te geven in de werkelijke vermoeiingsbelastingen. De nieuwe belastingcatalogus voor zestig jaar ontwerpbedrijfsduur zal op zijn vroegst in 2015 beschikbaar zijn. Dit maakt het voor zowel het bevoegd gezag als voor derden onmogelijk om op dit moment te oordelen over de veiligheid van kerncentrale Borssele tot 2034. Inzake vermoeiing is bovendien nog niet aangetoond dat wordt voldaan aan de grenswaarden voor 'environmental fatigue'. Er dient vanwege het ontbreken van essentiële informatie dan ook te worden uitgegaan van een worst case zolang die informatie niet alsnog beschikbaar is. Op grond van die worst case dient de vergunning te worden geweigerd, omdat het voorgeschreven veiligheidsniveau niet kan worden gegarandeerd.

Implementatie veiligheidmaatregelen komt te laat

In het Beoordelingsrapport Bedrijfsduurverlenging Kerncentrale Borssele stelt het ministerie van EL&I dat de benodigde extra veiligheidsmaatregelen voor 1 januari 2014 geïmplementeerd moeten zijn, dus voordat de periode van verlengde bedrijfsduur aanvangt. Het bevoegd gezag houdt zich daar vervolgens niet aan gezien de grote hoeveelheid uitzonderingen die ze toestaat.

Zo staat op blz. 56: "Op basis van de resultaten bij het vaststellen van de nieuwe belastingcatalogus voor een periode van zestig jaar ontwerpbedrijfsduur legt NV EPZ uiterlijk 1 juli 2016 aan directeur Kernfysische Dienst een plan van aanpak voor met de te treffen maatregelen voor die onderdelen van de inrichting waarvoor de zogenoemde toetsingswaarde in de cumulatieve gebruiksfactor voor 60 jaar bedrijfsduur wordt overschreden."

Op blz 57: "NV EPZ voert ten behoeve van verdergaand inzicht in het lek-voor-breek gedrag specifiek een verificatie uit van de aannames ten aanzien van thermische stratificatie aan de hand van resultaten van de metingen verkregen met het FAMOS vermoeiingsmonitoringsysteem nadat een voldoende hoeveelheid representatieve data hiervoor beschikbaar is. NV EPZ legt de resultaten van deze verificatie zo spoedig als redelijkerwijs mogelijk is, voor aan de directeur Kernfysische Dienst, echter niet later dan 1 januari 2016."

Op blz. 54 staat dat van het experimenteel bepalen van de veiligheidsmarge voor reactorvat verbrossing, de resultaten zelfs niet voor 1 januari 2020 (!) voorgelegd te hoeven worden aan de directeur Kernfysische Dienst.

Het bevoegd gezag staat deze uitzonderingen toe omdat het gaat om experimentele verificatie van theoretische berekeningen. Gezien het gebrek aan praktijkervaring en de complexiteit en onvoorspelbaarheid van vermoeiingsverschijnselen is het echter onvoldoende om te vertrouwen op theoretische analyses. Nu de nodige onderzoeken en resultaten van analyses nog niet beschikbaar zijn, had van een zogenaamde worst case moeten worden uitgegaan. Bij deze worst case hoort de aanname dat de levensduurverlenging tot kleinere veiligheidsmarges, meer blootstelling aan straling en extra maatregelen ter voorkoming van ernstige ongevallen leidt, dan wel zal moeten leiden. Op grond van die worst case is de conclusie dat de gevraagde vergunningswijziging niet mag worden toegekend en zeker niet zonder dat eerst een milieueffectrapport is opgesteld met betrekking tot die wijziging.

Verder is het op grond van het vorenstaande in het geheel niet uitgesloten dat deze verificaties en onderzoek leiden tot de noodzaak om nieuwe systemen ter voorkoming of beheersing van ernstige ongevallen aan te brengen of de bestaande systemen aan te passen of te vervangen. Gelet daarop dient, alvorens over de aanvraag van EPZ kan worden beslist, een MER te worden opgesteld en ter inzage te worden gelegd. Het kan immers op voorhand niet worden uitgesloten dat de te treffen veiligheidsmaatregelen niet tot een verplichte MER-beoordeling zullen leiden.

Onvoldoende informatie over opvolging aanbevelingen stresstest

Recent werden de resultaten van de zogenaamde Europese stresstest inzake de KCB bekend. Hieruit blijkt dat in en rond de KCB maatregelen moeten worden getroffen om de veiligheid te garanderen. Uit de stukken en de aanvraag van EPZ blijkt niet dat deze maatregelen bij de beoordeling van de verlengde openstelling zijn betrokken. Dit dient alsnog te gebeuren, alvorens over de aanvraag kan worden beslist.

Veiligheidsevaluatie

Het beoordelingsrapport gaat uit van een tienjaarlijkse beoordeling en evaluatie van de veiligheid van de KCB. Op grond van de SEVESO-regelgeving geldt echter een maximale periode van vijf jaren.

Veiligheidsmarges

In de stukken wordt op verschillende plaatsen gesteld dat de veiligheidsmarges van de KCB nog kleiner worden. Nog kleiner, omdat dit ook al het geval was naar aanleiding van de wijziging van de vergunning van de KCB om de inzet van MOX-brandstof mogelijk te maken. Daar komt bij dat uit recent onderzoek van het Max Planck Instituut, gepubliceerd op 12 mei 2012 onder de titel 'Global risk of radioactive fallout after major nuclear reactor accidents' blijkt dat de kans op een ernstig kernongeval met grote gevolgen voor mens en milieu veel groter is dan waar onder andere in het Besluit kerninstallaties wordt uitgegaan. Tot de ramp in Fukushima werd aangenomen dat een kernongeval zich eens in de honderdduizend reactorjaren voor zou kunnen doen, De kans op een dergelijk ongeval is echter vele malen groter. Ook dat verlaagt dus nog de veiligheidsmarges waarvan bij de KCB werd uitgegaan. Deze nieuwe inzichten dienen echter te leiden tot het herberekenen van die veiligheidsmarges. Dit is ten onrechte niet gebeurd.

Onzekerheid over voldoende kennis om toezicht adequaat uit te voeren

De beoordeling van de aanvraag van EPZ is voor een belangrijk deel overgelaten aan een Duits instituut Gesellschaft für Anlagen- und Reactorsicherheit (GRS). Dit instituut werd ook al ingeschakeld bij de vergunningverlening voor het gebruik van MOX-brandstof in de KCB. De vraag rijst dan ook of er bij het bevoegd gezag wel voldoende kennis aanwezig is om adequaat toezicht te houden op het functioneren van de KCB tijdens de verlengde openstelling. Is die kennis er niet of onvoldoende, dan dient op grond daarvan de gevraagde vergunning te worden geweigerd. In dat geval is de veiligheid gedurende de verlengde periode van openstelling immers niet te garanderen.

Financiële onderbouwing van veiligheid ontbreekt

Richtlijn 2009/71/Euratom schrijft voor dat de lidstaten ervoor zorgen dat van vergunninghouders wordt vereist dat zij zorgen voor adequate personele en financiële middelen om te voldoen aan de eisen inzake de nucleaire veiligheid van een kerninstallatie. Er heeft echter helemaal geen financiële toets plaatsgevonden.

Financiële zekerheid voor ontmanteling ontbreekt

Artikel 15f van de Kernenergiewet schrijft voor dat financiële zekerheid moet worden gesteld voor de ontmanteling van een kerncentrale. In de ontwerpvergunning is hierover helemaal niets opgenomen. Mocht de gevraagde vergunning aan EPZ worden verleend, dan dient daarin op grond van artikel 15f van de Kernenergiewet nog te worden bepaald dat, voor welk bedrag en hoe, EPZ zekerheid stelt voor de ontmantelingskosten.

Convenantafspraken '25-procent' niet nagekomen

In 2006 is in het Borssele-convenant afgesproken dat kerncentrale Borssele enkel open blijft zolang aangetoond wordt dat de kerncentrale behoort tot de 25 procent veiligste watergekoelde en watergemodereerde vermogensreactoren in de Europese Unie, de Verenigde Staten van Amerika en Canada. Deze afspraak is vooralsnog niet nagekomen. De benchmarkcommissie heeft slechts op hoofdlijnen beoordelingscriteria vastgesteld. Een verdere uitwerking van de beoordelingscriteria en de uitvoering van de eerste benchmark ontbreken nog. Deze 25%-afspraken is echter wel de basis van de verlengde openstelling. Nu die eis niet concreet is uitgewerkt in criteria waaraan moet worden voldaan, is de ontwerpvergunning zoals die ter inzage is gelegd, onvoldoende onderbouwd. De 25%-regel zal dan ook moeten worden geconcretiseerd en ingevuld alvorens een definitief besluit op de aanvraag van EPZ kan worden genomen.

Maatschappelijke kostenbatenanalyse

Voor de ondertekening van het Borssele-convenant is de overheid nooit een kostenbatenanalyse uitgevoerd. De toen veronderstelde voordelen van het langer openhouden van kerncentrale - het veiligstellen van de energievoorzieningen en het behalen van de Kyoto doelstellingen - zijn al lang achterhaald. Er zijn voldoende alternatieven voor handen om Nederland op een echt duurzame, klimaatvriendelijke manier van energie te voorzien. Voor wat betreft de risico's rondom kernafval, radioactieve vervuiling en proliferatie is echter geen vooruitgang geboekt. Kerncentrale Borssele levert een zeker werkgelegenheidsvoordeel op, maar duurzame alternatieven leveren een veelvoud aan werkgelegenheid op.

Op basis van al deze argumenten zijn Greenpeace en de ZMf van mening dat het onverantwoord is een vergunning af te geven voor de bedrijfsduurverlenging van de kerncentrale Borssele na 2014.

Met vriendelijk groet,

Stichting Greenpeace Nederland

Vereniging Zeeuwse Milieufederatie

②

Aan Ministerie van EL en I.
Programmadirectie Nucleaire Installaties en Veiligheid.
O.v.v. Ontwerpbeschikking EPZ Bedrijfsduurverlenging K.B.C.
Aanleverpunt C-Noord 3/ A17
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

d.d. 03-12-2012

Betreft: Zienswijze Bedrijfsduurverlenging K.C.B. inzake ontwerpbeschikking.

Geachte heer/mevrouw,

Mag het Ministerie van E.Z. een vergunning afgeven- instant houden- verlengen- wijzigen en of aanpassen aan een installatie en of bedrijf ,in dit geval de K.C.B., die het niet toelaat en of onmogelijk maakt om de reeds aanwezige planschade op te kunnen verhalen.

Met vriendelijke groet,

Zienswijze: Ontwerpbeschikking NV EPZ

13-3-2013

Behandelaar	Datum Ontvangst: 7.11.2012	DoMus Nummer: 12363783
Indiener:	Bedrijf/Organisatie: Naam: Adres: Woonplaats: Email: _____	
ZIENSWIJZE: (Opvatting/ mening/ Inspraak reactie)	<p>Ik de gezaggetrouw Zeeuwse bevolking, dat ik het verschrikkelijk vind, dat hun risico's wordt aangedaan door de levensduur van de centrale te verlengen. Voorts ben ik redelijk ontstelt dat EPZ van EZ waarschijnlijk de mogelijkheid krijgt door te draaien door de levensduur te verlengen. De risico's die gigantisch groot zijn, wat mag blijken uit de veiligheidsprocedures die gevolgd moeten worden, de onverzekerbaarheid, de opbouw van zwaar en middel radioactief afval op te moeten slaan en te verwerken, de daarmee gepaard gaande risico's, het feit dat er bijna geen enkele echte Zeeuw voorstander is van kernenergie, maken dat ik mij onmetelijke zorgen maak over de toekomst van de veiligheid van de Zeeuwse samenleving. Zeker in een tijd waarin Zeeuwse voedselproducenten erop gespind zijn om meer duurzaam te produceren ipv vervuilend. Dit alles met het oog op de gezondheid van ons nageslacht. Wat laten we achter?</p> <p>Notitie: _____ heeft zienswijze overgetypt en _____ heeft nagelezen</p>	
	☐ Bevestiging van ontvangst sturen	

Van:
Verzonden: woensdag 28 november 2012 17:15
Aan: Postbus AanvraagEPZ
Onderwerp: EPZ Bedrijfsduurverlenging KCB

4

Opvolgingsmarkering: Opvolgen
Markeringsstatus: Voltooid

Postbus.AanvraagEPZ@mineleni.nl □
Ministerie EL&I
programmadiirectie Nucleaire Installaties en Veiligheid O.v.v. Ontwerpbeschikking EPZ
Bedrijfsduurverlenging KCB Aanleverpunt C-Noord3/A17 Postbus 20401 2500 EK Den Haag

Betreft: Zienswijze bedrijfsduurverlenging kerncentrale Borssele

, 28 november 2012

Geachte heer/mevrouw,

In deze brief vindt u mijn zienswijze met betrekking tot de ontwerpbeschikking NV EPZ en de beslissing over het niet m.e.r.-beoordelingsplichtig zijn van de activiteit, die op 25 oktober 2012 ter inzage is gelegd.

Ik ben tegen de levensloopverlenging omdat de wind in Nederland overwegend uit het zuidwesten komt, en mijn kleinkinderen me lief zijn.

Hoogachtend,

5

Van:
Verzonden: donderdag 25 oktober 2012 11:49
Aan: Postbus AanvraagEPZ
Onderwerp: EPZ Bedrijfsduurverlenging KCB
Opvolgingsmarkering: Opvolgen
Markeringsstatus: Voltooid

Geachte heer/mevrouw,

Graag wil ik u bij deze mijn zienswijze ten aanzien van de bedrijfsduurverlenging kerncentrale Borssele kenbaar maken.

Naar wat ik uit de door u beschikbaar gestelde informatie (welke deels niet in de Nederlandse taal is wat ik hoogst onacceptabel vindt omdat op deze manier niet iedereen in staat is de documenten te beoordelen) op heb kunnen maken heeft u niet beoordeeld of u de veiligheid van de primaire waterkering die zich in de nabijheid van KCB bevindt beoordeeld heeft.

De veiligheid van de waterkering kan immers gedurende de verlengde bedrijfsduur verslechteren omdat:

- De hydraulische randvoorwaarden kunnen wijzigen, bijvoorbeeld als gevolg van klimaatverandering, gewijzigde statistiek of nieuwe inzichten op het gebied van modellering;
- De technische staat van de waterkering verslechterd als gevolg van diverse factoren waaronder bodemdaling, kwel/piping, degradatie en zettingen.

Het waterschap dat verantwoordelijk is voor het blijvend laten voldoen van de waterkering aan de veiligheidsnorm stelt dit slechts achteraf vast middels de 6-jaarlijkse VTV toetsingen. Het is echter hoogst onacceptabel om ten aanzien van KCB pas achteraf vast te stellen of de veiligheid op orde is. Naar mijn mening kan niet eerder met de bedrijfsduurverlenging ingestemd worden alvorens onderzoek heeft uitgewezen dat de waterkering blijvend veilig is gedurende de verlengde bedrijfsduur.

Met vriendelijke groet,

⑥

Van:
Verzonden: dinsdag 30 oktober 2012 11:17
Aan: Postbus AanvraagEPZ
Onderwerp: EPZ.Bedrijfsduurverlenging KCB
Opvolgingsmarkering: Opvolgen
Markeringsstatus: Voltooid

Geachte ,

Steun en begrip voor een veilig en innovatief project in Borssele. Kernenergie naast wind en biomassa om een systeem van complementaire en duurzame energieproductie verder te ontwikkelen. Nooit was men in Vlaanderen sceptisch of kritisch rond de Mega centrale in het Noord Franse Gravelines, over Borssele en de Hedwige Polder laaien andere gevoelens wel op. Merkwaardig toch. Updaten van technologisch inzicht en ontwikkeling en de Black Out buitenhuis houden, of anders nog meer afhankelijk blijven van geïmporteerde kernenergie.

In de Bondsrepubliek begint het te dagen - citaat uit Focus ' Wind, Sonne, Biogas und Wasserkraft können die Stromversorgung nicht komplett übernehmen. Wir brauchen dringend Kraftwerke, die die Stromversorgung garantieren können, wenn kein Wind weht und keine Sonne scheint. Stromspeicher sind viel zu teuer und hagen einen schlechten Wirkungsgrad "

Andreas Kumpfmüller "

Een positieve stem voor de Bedrijfsduurverlenging !!

Met beleefde groet,

Ik gebruik de gratis versie van SPAMfighter
763 spam-mails zijn er tot op heden geblokkeerd.

Uw PC enorm traag? Klik voor de oplossing!

Ministerie EL&I
Programmadirectie Nucleaire Installaties en Veiligheid
O.v.v. Ontwerpbeschikking EPZ Bedrijfsduurverlenging KCB
Aanleverpunt C-Noord3/A17
Postbus 20401
2500EK Den Haag

7

Betreft: Zienswijze inzake Ontwerpbeschikking wijziging van de Kernenergiewetvergunning verleend aan de NV EPZ t.b.v. Bedrijfsduurverlenging Kerncentrale Borssele

Geachte heer/mevrouw,

In deze brief treft u puntsgewijs mijn gronden van bezwaar met betrekking tot de Ontwerpbeschikking EPZ Bedrijfsduurverlenging Kerncentrale Borssele (hierna: KCB), alsmede aangaande de beslissing over het niet M.E.R.-beoordelingsplichtig zijn van de activiteit, welke vanaf 25 oktober t/m 5 december 2012 ter inzage ligt.

*Als belanghebbende acht ik het wel noodzakelijk dat er M.E.R.-beoordeling plaats vindt inzake het 20 jaar langer in bedrijf houden van de kerncentrale in Borssele. Bij normaal bedrijf treden vanuit een kerncentrale geringe radioactieve lozingen op naar de lucht en naar het oppervlaktewater. Een M.E.R. is noodzakelijk om te onderzoeken wat het effect is op mens en milieu indien dergelijke radioactieve emissies 20 jaar langer cumuleren. De verlenging heeft ook gevolgen v.w.b. de 20 jaar extra winning van uranium alsmede de produktie en opslag van radioactief afval. Ik sta op het standpunt dat er op basis van een M.E.R. opnieuw beoordeeld moet worden wat de effecten zijn voor mens en milieu van het 20 jaar langer in bedrijf houden van de KCB. NB HOE KOMT HET DAT DE LAATSTE 2 A. 3 M. L. A. N. D. E. N. DE ACHTERGROND STRALING HET VOORAL BY ZUIDELYKE WIND IS TOEGESNEDEN IN VRIJEN VELD?

*Het nut en de noodzaak tot het langer produceren van stroom d.m.v. de KCB is in de Ontwerpbeschikking onvoldoende gemotiveerd. In de Ontwerpbeschikking mist een uitgewerkte belangenafweging waarin met argumenten het belang van de bedrijfsduurverlenging van de KCB wordt afgewogen tegen de veiligheidsrisico's en de cumulatieve milieueffecten. In de Ontwerpbeschikking wordt onder paragraaf 5.1 o.a. als rechtvaardigingsgrond aangevoerd energieopwekking en electriciteitsproduktie. Met de tijd is het gewicht van dit belang als rechtvaardigingsgrond echter sterk afgenomen. De KCB levert als kleine centrale van ± 500 MW een relatief kleine bijdrage aan het belang van stroomproduktie in een (nationale) electriciteitsmarkt die wordt gekenmerkt door meer dan voldoende electriciteitsproduktie voor de Nederlandse vraag (zie ook: Rapport Monitoring Leveringszekerheid 2008-2024, Tennet, juni 2009). Met het wegvallen van grote stroomverbruikers als de aluminiumsmelter Zalco (± 450 MW) is er bovendien in Zeeland een zeer groot overschot aan stroom ontstaan dat niet buiten de provincie kan worden getransporteerd. Hierdoor moest zelfs eind 2011 op verzoek van Tennet volgens berichtgeving van Omroep Zeeland en RTL d.d. 30 en 31 december 2011 de stroomproduktie in Zeeland aan banden. "Door het failliet van de aluminiumfabriek in Vlissingen is het stroomverbruik in de provincie flink afgenomen, waardoor er een nog groter stroomoverschot is dan gebruikelijk". * MOGELYK OOK "THERMOS" FOSFOR FABRIEK.

* In de periode 2014-2034 zal het personeelsbestand van de KCB verder vergrijzen met als gevolg dat moeilijk kan worden voldaan aan het op peil houden van de kennis 'in-house'. Met het uitfaseren van kernenergie in de ons omringende landen (Belgie en Duitsland) zal de kennis en infrastructuur voor het verkrijgen van die kennis aldoor verder afnemen. In de vergunningsprocedure tot verlenging van de bedrijfsduur is onvoldoende door de aanvrager aangetoond dat en op welke wijze gegarandeerd is dat voldoende kennis en gespecialiseerd personeel toegesneden op het type kerncentrale zoals in Borssele gedurende de verlengde bedrijfsduurperiode beschikbaar is. Het verdwijnen van kennis door vergrijzing en natuurlijk verloop van gespecialiseerd personeel heeft tevens gevolgen voor de kennis die nodig is voor het ontmantelen van de kerncentrale. In het Convenant Kerncentrale Borssele (2006)

is vastgelegd dat de ontmanteling snel moet volgen op stillegging in verband met de noodzakelijke kennis die dan nog aanwezig is. Nu komen er twintig kalenderjaren bij waarin die kennis langzaam verdwijnt. Bij ontmanteling gaat het niet om recente kennis, maar vooral om kennis over de constructie en bouw, die dan 60 jaar geleden zal zijn. In de vergunningsprocedure tot verlenging van de bedrijfsduur is onvoldoende door de aanvrager aangetoond dat en op welke wijze ook deze kennis voldoende zal zijn gegarandeerd.

* Na de kernramp in Fukushima, april 2011, heeft de Duitse overheid de oudste kernreactoren om veiligheidsredenen stilgelegd waaronder de kerncentrale in Biblis die van dezelfde makelij is en van hetzelfde model als Borssele, eveneens door Siemens gebouwd, in dezelfde periode. In Nederland is men voornemens de maximale bedrijfsduur van een zelfde model kerncentrale te verlengen tot 60 jaar. Aan ons als belanghebbenden geeft dit een groot gevoel van onveiligheid, zeker nu in de vergunningverlening de argumenten ontbreken die een verschil in weging zouden rechtvaardigen. Vanuit de Convenant Kerncentrale Borssele (2006) dient EPZ ervoor te zorgen dat de KCB blijft behoren tot de 25% veiligste kerncentrales van o.a. de EU. Hoe is de bedrijfsduurverlenging van de KCB te rijmen met de vereiste dat zij blijft behoren tot de 25% veiligste kerncentrales van o.a. de EU terwijl een gelijksoortige kerncentrale in Biblis om veiligheidsredenen wordt gesloten?

* De risico's die met het stoken van de nieuwe brandstof MOX in een oude centrale worden genomen wordt o.i. onvoldoende uitgewerkt in de aanvraag door EPZ alsmede in de Ontwerpbeschikking. Van een juiste risicoafweging is derhalve geen sprake, hetgeen in strijd is met het motiveringsbeginsel. Ook maakte tijdens de publieks-informatiebijeenkomst op 7 november in De Stenge te Heinkenszand het gebruik van MOX en de daaraan verbonden extra risico's geen onderdeel uit van de presentatie door de sprekers. Wij achten dit in strijd met het vereiste dat het publiek tijdens een informatieavond volledig dient te worden geïnformeerd.

* EPZ stelt in hoofdstuk 6.3 van de vergunningaanvraag dat "Voor de genoemde datum (i.e. 1 januari 2014) worden de analyses en berekeningen die zijn gebaseerd op een ontwerpbedrijfsduur van veertig jaar herbeschouwd/gerevalideerd zodat de centrale gedurende een bedrijfsduur van zestig jaar in een bewezen veilige toestand zal zijn." Tijdens de informatieavond op 7 november 2012 bleek dat deze bewijsvoering daadwerkelijk een papieren/theoretische bewijsvoering is, die op het moment van de vergunningaanvraag niet proefondervindelijk wordt gestaafd en onderbouwd door bewijsvoering uit de praktijk. De conclusie van 'bewezen veilige toestand' wordt dus niet onderbouwd vanuit de praktijk en staat derhalve los van de werkelijke veiligheidstoestand waarin de KCB zich bevindt op het moment van vergunningverlening en -aanvraag. Essentiële experimentele gegevens die bij de beoordeling van de bedrijfsduurverlenging zouden dienen te worden betrokken zijn op het moment van de vergunningverlening derhalve niet voorhanden. Hierdoor kan geen juiste afweging van belangen plaatsvinden.

In haar *Beoordelingsrapport Bedrijfsduurverlenging Kerncentrale Borssele* (Ministerie van EL&I, 18-10-2012) stelt het Ministerie van EL&I onder hoofdstuk 7: "Algemeen uitgangspunt bij het vaststellen van de voorschriften is geweest dat maatregelen voor 1 januari 2014 geïmplementeerd moeten zijn, dus voordat de periode van verlengde bedrijfsduur aanvangt." Het bevoegd gezag houdt zich echter niet aan haar eigen beleid door de uitzonderingen die ze hierin toestaat. Zo staat op blz. 56 sub 8.: "Op basis van de resultaten ... legt NV EPZ uiterlijk 1 juli 2016 aan directeur Kernfysische Dienst ... wordt overschreden." Op blz 57 sub 9: "NV EPZ ... niet later dan 1 januari 2016." Op blz. 60 staat dat van het experimenteel bepalen van de veiligheidsmarge voor de reactorvat verbrossing, de resultaten zelfs niet voor 1 januari 2020 voorgelegd hoeven te worden aan de directeur Kernfysische Dienst. Deze bewijsvoering welke derhalve niet door proefondervindelijkheid wordt gestaafd scheidt een beeld van schijnveiligheid en voldoet daarmee niet aan de vereiste om aan een algemeen publiek voldoende inzicht te geven in de mogelijke risico's en gevolgen voor mens en milieu aangaande de periode van de beoogde bedrijfsduurverlenging en kan zeker in de informatievoorziening naar de bevolking het label van 'bewezen veilige toestand' niet dragen.

* Voor bedrijfsduurverlenging beoordeeld kan worden moeten minimaal de uitkomsten van de volgende onderzoeken over de veiligheid van de KCB afgewacht worden:

- de hierboven genoemde onderzoeken waarvan de resultaten pas (ver) na 2014 bekend worden
- Het onderzoek naar de haarscheurtjes in het reactorvat;

* Veel van de rapporten die ten grondslag liggen aan de studie die het Gesellschaft für Anlagen- und Reaktorsicherheit (GRS) heeft gedaan naar de veiligheid van bedrijfsduurverlenging, zijn niet gepubliceerd tijdens de huidige vergunningsprocedure. Hierdoor is het voor belanghebbenden niet mogelijk om op basis van voldoende informatie middels een zienswijze in te spreken.

* De Provinciale Zeeuwse Courant d.d. 16 november 2012 bericht dat "De financiële positie van Delta baart zorgen" en "De schuld bedraagt 690 miljoen euro. Daarnaast is de energiemarkt ongunstig door hoge inkooprijzen, overcapaciteit en recessie". Delta heeft als grootaandeelhouder van de KCB te kampen met tegenvallende resultaten. Aangezien het juist de stroommarkt is die door overcapaciteit ongunstig is rijst de vraag of men vanuit de onderneming tijdig de financiële middelen beschikbaar heeft om de noodzakelijke investeringen te kunnen doen welke noodzakelijk zijn om aan alle veiligheidseisen te voldoen waar de KCB bij bedrijfsduurverlenging voor staat. De vraag is of Delta een financieel betrouwbare partner is om voor de komende 20 jaar de (operationele) veiligheid van de kerncentrale te blijven waarborgen. In de voorliggende Ontwerpbeschikking is de garantie op veiligheid d.m.v. het stellen van eisen aan de financiële positie van de exploitant onvoldoende geborgd.

Om de bovengenoemde argumenten sta ik op het standpunt dat er geen vergunning kan worden afgegeven voor de bedrijfsduurverlenging van de kerncentrale Borssele na 2014. Ik behoud mij het recht voor om op een later tijdstip nog argumenten toe te voegen.

Ik vertrouw er op dat u mijn zienswijze zult betrekken bij de verdere procedure en mij op de hoogte houdt van verdere stappen in het proces,

Hoogachtend,

Woonplaats:

Datum: 24/11/2012

Naam:

Adres:

Handtekening:...

30-11-2012

Ministerie van EL&I
Programmadirectie Nucleaire Installaties en Veiligheid
Ontwerpbeschikking EPZ Bedrijfsduurverlenging KCB
Aanleverpunt C-Noord3/A17
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG

Betreft: Zienswijze bedrijfsduurverlenging kerncentrale Borssele

27 november 2012

Geachte heer/mevrouw

Hierbij onze zienswijze met betrekking tot de ontwerpbeschikking NV EPZ en uw besluit tot het niet m.e.r. - plichtig stellen van de aanvraag, ter inzage gelegd vanaf 25 oktober 2012.

U stelt dat een m.e.r. niet noodzakelijk is omdat het hier het formaliseren betreft van het aan de vergunning verbonden veiligheidsrapport, op grond waarvan geen milieugevolgen te verwachten zijn. Wij bestrijden dit op grond van het feit dat een 20 jaar langere bedrijfsduur milieueffecten heeft door langere toevoerstromen van nucleaire brandstof, zoals uranium en Mox. Door de winning van uranium en de productie tot brandstofstaven en het bewerken van MOX wordt het milieu belast, door dit voornemen is er wel degelijk een extra belasting voor het milieu. Daarnaast wordt er meer afval gegenereerd. Dat heeft tot gevolg dat er bij de centrale opslag voor radioactiefafval (COVRA) uitbreiding nodig is, zowel bij het gebouw voor de opslag van hoogradioactief afval (gebouw voor HABOG), maar ook voor COG en VOG zal extra opslagcapaciteit nodig zijn door het toekomstig onderhoud van de kerncentrale, waarbij licht tot middelzwaar bestraalde materialen zullen vrijkomen. Door dit materiaal, hoewel verpakt in wat genoemd 'daartoe geëigende containments', is er voor mens en milieu een groter risico door het bovengronds bewaren van het afval en kan een grotere concentratie leiden tot een hogere stralingsbelasting voor het gebied. Zeker in geval van een calamiteit, zoals overstroming (zie de optredende overstromingsrampen wereldwijd van 2011 en 2012), is een grotere impact op mens en milieu niet uit te sluiten.

Daarnaast is er het voornemen om in de periode van de langere bedrijfstijd van 20 jaar de vollast van de installatie te vergroten van 32 jaar over de eerste 40 jaar naar 55 jaar over 60 jaar, hetgeen ook nog gepaard gaat met een brandstofmengsel van uranium en MOX tot een percentage waarmee internationaal geen vergelijkbare ervaringen zijn opgedaan. Wat kan de impact hiervan zijn op het milieu voor een dergelijk lange periode. Niet nodig om dit uit te zoeken? Daar zijn wij het niet mee eens.

In de kennisgeving beroept u zich op het convenant van 2006 dat tussen uw Ministerie en EPZ/Essent is gesloten en in de Kernenergiewet is vastgelegd. Daar schrikken wij van, vooral gelezen de voorwaarde dat het bevoegd gezag tot 2034 geen stappen zal zetten die tot sluiting van de centrale zal leiden op voorwaarde dat aan de veiligheidseisen zal worden voldaan. Welke veiligheidseisen?

Uit de aanvraag blijkt dat nog diverse onderzoeken en aanpassingen nodig zijn, maar een aantal overstijgt de datum van 1 januari 2014 ruimschoots. Er is sprake van 2016 dat de uitslagen van het vermoeiingsmonitoringsysteem (lek-voor-breuk gedrag) zal worden aangeboden aan de Kernfysische Dienst. Dat is de omgekeerde wereld, vergunnen op basis van aannames, omdat er een convenant is afgesloten.

Dan de verbrossing. In de aanvraag wordt aangetoond dat er een ander neutronenpatroon op de reactorwand ontstaat door de bijmenging met Mox. Dat kan tot (snellere) verbrossing van het reactorstaal leiden. Het kan tot 2020 duren, voordat er betrouwbare gegevens hoeven te worden aangeleverd. Het voorzorgsprincipe is hiermee wel totaal buiten beeld gekomen. Had men in Fukushima in 2011 ook geen uitspraken gedaan over de levensduur en de daarmee gepaard gaande veiligheid van het proces?

Tenslotte het feit dat met beroep op artikel 19.3, eerste en tweede lid de transparantie die de WOB moet bieden wordt omzeild met het argument van bedrijfsgeheim, dan wel veiligheid van de staat, staat in schril contrast met alle rapporten over een veilige en steeds beter wordende Borssele kerncentrale die zich kan meten met de 25 beste in de wereld. Wie houdt dat bij, als testperiodes zo lang lopen en worden opgerekt ten

* 0 0 0 0 0 0 1 1 4 5 7 *

gerieve van de bedrijfsduur. Hoe anders en minder staatsgevaarlijk is dan toch wind- en zonnestroom.

Duurzaam?

Als bewoners in de buurt van dit complex bekruipt ons het gevoel dat met deze oude installatie een experiment wordt uitgevoerd over onze hoofden heen en daarmee over die van de Nederlandse bevolking. In het kader van het duurzame karakter waarop in het convenant steeds wordt gewezen (CO2-reductie b.v.) vraagt duurzaamheid in onze beleving iets anders dan dit onzalige voornemen. Kortom: geen vergunning verlenen voor bedrijfsverlenging van de kerncentrale Borssele na 2014.

Wij rekenen erop dat onze zienswijze en opmerkingen bij de verdere procedure zullen worden betrokken en vragen u ons op de hoogte te houden van de verdere stappen in deze procedure,

Hoogachtend,

Van: ...
Verzonden: vrijdag 30 november 2012 21:57
Aan: Postbus AanvraagEPZ
Onderwerp: "EPZ Bedrijfsduurverlenging KSB"
Opvolgingsmarkering: Opvolgen
Markeringsstatus: Voltooid

9

, 30 november 2012

Geachte heer, mevrouw,

Als inwoner van Borssele maak ik gebruik van het recht om mijn zienswijze op het 'Ontwerpbesluit Bedrijfsduurverlenging Kerncentrale Borssele (Long Term Operation)' aan u kenbaar te maken.

Ik wijs een toekenning van de voorgenomen vergunning om een aantal redenen af.

Geen dwingende noodzaak (meer) voor energie opwekking door kerncentrale Borssele.

De omvang van de bijdrage van de kerncentrale Borssele aan de totale energiebehoefte van Nederland is van een dusdanige beperkte grootte dat het niet verlengen van de bedrijfsduur geen significant probleem zal geven voor onze energie behoefte. Duurzame energieproductie, wind, zon, aardwarmte en vooral vanuit Zeeuwse optiek getijde-energie nemen het verlies van energie opwekking als gevolg van de directe sluiting KSB over.

Maatschappelijke kosten bij significant nucleair ongeval.

EPZ als eigenaar van KSB heeft een commercieel belang bij het in bedrijf hebben en houden van de centrale. In de kernenergiewet is geregeld dat de eigenaar van de centrale permanent een reservering moet plegen voor de kosten welke gemoeid zijn met een veilige liquidatie van de centrale en conservering na sluiting. De rampen in Japan en Rusland hebben ons geleerd dat bij een groot nucleair ongeval met een significante radioactieve besmetting van de directe en verdere omgeving van de centrale, de maatschappelijke kosten voor de opvang van dit ongeval en herstel van de schade zo omvangrijk zijn dat zij nimmer door de eigenaar EPZ kunnen worden gedragen. Deze maatschappelijke kosten zullen via de overheid maatschappelijk moeten worden gedragen en hierop worden afgewenteld. Tot en met 2012 hebben zich voor zover bekend geen van dergelijke ongelukken voorgedaan. Een goed moment om geen risico tot 2034 te nemen en dus af te zien van een bedrijfsduurverlenging.

Uitblijven van oplossing voor hoogradioactief afval.

Vanaf de introductie en invoering van energieopwekking door middel van kerncentrales wordt door de wetenschap aangegeven dat er een verantwoorde oplossing wordt uitgewerkt voor het hoogradioactief afval wat met deze energieopwekking is gemoeid. De KSB produceert per jaar circa 1,5 m3 hoog radioactief nucleair afval. De naastgelegen COVRA draagt zorg voor een tijdelijk opslag van dit afval. Bij toekenning van een vergunning voor bedrijfsduurverlenging zal de omvang van het te produceren hoog radioactief afval groeien. Dit is op zich al ongewenst en deze afwijzing wordt versterkt met het gegeven dat anno 2012 door de wetenschap geen perspectief wordt aangereikt met een verantwoorde wijze van vermindering van het bestaand probleem en zicht op een structureel verantwoorde oplossing. 'Zand er over', permanente berging in bijvoorbeeld zoutkoepels of kleilagen is voor mij geen verantwoorde oplossing van dit omvangrijk maatschappelijk probleem.

Met de inbreng van deze zienswijze hoop ik een bijdrage te leveren aan een goede afweging van de belangen welke de basis zullen zijn bij de besluitvorming over het al dan niet toekennen van een vergunning voor bedrijfsduurverlenging van de Kerncentrale Borssele.

Van:
Verzonden: maandag 3 december 2012 11:52
Aan: Postbus AanvraagEPZ
Onderwerp: mijn zienswijze mbt Borsele
Opvolgingsmarkering: Opvolgen
Markeringsstatus: Voltooid

10

Waarom wijst Duitsland nucleaire energie af?

De voorstanders van kernenergie privatiseren de voordelen en socialiseren de nadelen. Als hun bedrijven verplicht waren om de risico's te verzekeren, zou er snel een eind komen aan hun goedkope nucleaire energie. Het is irrationeel om na Fukushima kernenergie te blijven steunen. Zeker is dat er nóg een ramp zal gebeuren in een kerncentrale.

Zijn de economen stom? Nucleaire energie zal steeds duurder worden en hernieuwbare energie steeds goedkoper.

Het zou dwaas zijn te denken dat Duitsland met het besluit om zijn energiebeleid om te gooien afscheid zou nemen van het Europees concept van moderne ontwikkelingen en continu research. Het is niet de onredelijkheid die er heeft gewonnen maar het geloof in de capaciteit van hun wetenschappers en de creativiteit van hun visie op de gevaren waar zij zelf verantwoordelijk voor zijn.

De kampioenen van de kernenergie baseren hun oordeel op een concept van risico dat immuun is tegen de ervaring, die klakkeloos het tijdperk van de vroege industrialisatie verwacht met de Atomic Age.

De aanpak van veronderstelde risico's gaat er in het slechtst denkbare geval van uit dat we dan voorzorgsmaatregelen ertegen moeten treffen. Bijvoorbeeld, als ons dak gaat branden zal de brandweer komen, de verzekering zal het ons vergoeden en er worden stappen ondernomen voor eventuele gezondheids-zorg en ga zo maar door. Verplaatst naar de risico's van kernenergie, zou dat betekenen: zelfs in het ergste geval, als onze uranium straling uitzendt is dat slechts voor een paar uur, niet voor duizenden jaren, noch is het noodzakelijk om de bevolking van een grote stad in de buurt te evacueren. Dat is natuurlijk absurd. Wie kan na Tsjernobyl en Fukushima volhouden dat de Franse, Britse, Amerikaanse en Chinese kerncentrales veilig zijn, terwijl hij weet dat, empirisch, we precies het tegenovergestelde resultaat moeten verwachten: dat slechts een ding zeker is, de volgende grote nucleaire ramp zal van grote schaal zijn.

Wie zegt dat in grote technische systemen er geen zero risico kan zijn (en dat is waar) en er uit concludeert dat de risico's van het gebruik van schone steenkool, biomassa, waterkracht, wind en zon, enerzijds, en kernenergie anderzijds, gescheiden maar vergelijkbaar zijn, die doet een poging om het feit dat we precies weten wat er gebeurt als de kern van een reactor smelt te vergeten. We weten hoe lang er radioactieve emissies duren, welke invloed cesium en jodium op mensen en het milieu heeft en hoe vele generaties zullen lijden als het ergste gebeurt. We weten ook dat deze dimensies niet vergelijkbaar zijn met de tijdelijke gevolgen en maatschappelijk beperkte ruimte van rampen met alternatieve en hernieuwbare energiecentrales.

En wat te zeggen van risico verzekering? Interessant is dat in de wereld van de vrije markteconomie, dat wil zeggen, juist de Amerikaanse nucleaire energie-industrie de eerste was die het socialisme van de staat invoerde... in ieder geval met betrekking tot de kosten van de fouten. De voordelen belanden in privé-zakken, de risico's zijn gesocialiseerd, dat wil zeggen, worden doorgeschoven naar toekomstige generaties en belastingbetalers. Echter, als de wetgeving zou vereisen dat kernenergiebedrijven het risico verzekeren dat zij genereren, zou dat het einde betekenen van het verhaal van goedkope kernenergie. Het concept van het risico van de negentiende eeuw toegepast op de kernenergie in het begin van de XXI is een zombie categorie, een categorie die ons blind maakt voor de werkelijkheid waarin wij leven. Niet alleen is afschaffing van kernenergie rationeel: het is irrationeel om het na Fukushima te blijven ondersteunen, omdat het gebaseerd is op een verouderd concept van het risico dat immuun is voor de historische ervaring.

Geen enkele andere industriële natie is als Duitsland begonnen met een snelle afschaffing van kernenergie. Is dit een overdreven paniek? Nee, het is niet "de Duitse angst." It's the economy, stupid! Kernenergie zal kostbaar worden op de lange termijn, de hernieuwbare, goedkoper. De Duitsers die hen adviseren zijn erg sluw. Ze snuiven de economische kansen van de toekomstige wereldwijde markt. In het Duits is de omslag in de energie synoniem met banen.

Een cynicus zou kunnen zeggen, laat de anderen voorgaan in hun trots op gebrek aan angst, die uiteindelijk zal leiden tot economische stagnatie en mislukte investeringen. De kampioenen van kernenergie zijn blind voor de weg naar de markten van de toekomst door niet te investeren in alternatieve energie, besparende producten en hernieuwbare energie, noch in de universiteiten, wetenschappelijke carrières en 'groene' onderzoeksinstituten.

Aan het begin van de 21ste eeuw is de situatie vergelijkbaar met andere historische onderbrekingen in energie voorzieningen. Stel je voor dat 250 jaar geleden, bij het begin van de eerste industriële revolutie, mensen doof waren geweest voor het advies om te investeren in kolen en staal, stoommachines, automatische weefgetouwen en spoorwegen. Of 50 jaar geleden, de plotselinge ommekeer van de Amerikanen in microprocessors zou hebben geminacht als een teken van "angst van de Amerikanen", toen zij snel investeerden in computers, internet en nieuwe markten die deze communicatietechnologieën openden. Vandaag hebben we te maken met een vergelijkbaar historisch moment. Wie de exploitatie zou openen van zonne-energie door middel van ten minste een deel van de woestijnen kan de vraag naar energie van hele beschavingen dekken. Niemand kan het zonlicht claimen, niemand kan dit privatiseren of nationaliseren. Iedereen kan het op zijn eentje exploiteren en profiteren van die bron van energie. Een aantal van de armste landen op aarde zijn "rijk aan zonneshijn."

Kernenergie is hiërarchisch en ondemocratisch. Precies het tegenovergestelde geldt voor duurzame energie zoals wind en zonne-energie. Een persoon die zijn energie krijgt van een kerncentrale zal afgesneden worden als hij de rekening niet kan betalen. Zoiets kan niet gebeuren bij wie zijn energie uit zonnepanelen krijgt, geïnstalleerd op of aan zijn huis. Zonne-energie maakt mensen onafhankelijk. Het is duidelijk dat deze vrijheid van zonne-energie vragen zet bij het monopolie van kernenergie. Waarom zijn de Amerikanen, Britten en Fransen, allen zo gehecht aan de vrijheid, blind voor

deze emancipatorische gevolgen van de omslag in energiesoorten?

Overall wordt het einde van de politiek aangekondigd en betreurt. Paradoxaal genoeg kan de culturele perceptie van het gevaar juist het tegenovergestelde veroorzaken, het einde van het einde van de politiek. Wie wil begrijpen wat ik zeg kan de ideeën bestuderen die John Dewey in 1927 in *The public and its problems* gebruikt. Volgens Dewey is een publieke opinie die in staat is zijn grenzen te overstijgen en het vermogen te stimuleren om een gemeenschap te vormen, niet het gevolg van politieke beslissingen, maar de consequenties van die beslissingen die existentieel problematisch zijn in de culturele perceptie van de burgers. Zo kan een waargenomen risico als zodanig door het publiek de communicatie tussen degenen versterken die eerder niets met elkaar gemeen hadden. Het verplicht hen risico's en kosten te vergelijken met degenen die zich verdedigen, vaak met de wet aan hun kant. Met andere woorden, precies wat velen geloven te moeten afwijzen als hysterische overreactie tegen het "risico" van kernenergie is een belangrijke stap waarmee de energie-verschuiving een democratische verandering wordt.

De strategieën van de actie die het catastrofisch potentieel van kernenergie opent in vergelijking met de realistische alternatieven van duurzame energie, ondermijnen de volgorde die is ontstaan in de alliantie van het kapitaal en de neoliberale staat. Tegenover de dreiging van een nucleaire catastrofe zijn staten bevoegd en de bewegingen zijn voortgekomen uit het maatschappelijk middenveld. Tegelijkertijd verliest de nucleaire industrie de macht, omdat de gevolgen van investeringsbeslissingen het leven van iedereen in gevaar brengen. Daarentegen bied de nieuwe coalitie van maatschappelijke bewegingen en de staat een historische kans, zoals we nu zien in Duitsland. Ook vanuit het oogpunt van machtspolitiek hebben ze de verandering van het energiebeleid gevoeld. Slechts een conservatieve regering, bekend met de wereld van de economie, kan de uitvoering van die energie-verschuiving aan.

Wie kritiek heeft op de afschaffing van nucleaire energie door Duitsland zou het slachtoffer van de fout van de zijderups kunnen zijn: wanneer in volle metamorfose, kan de rups klagen over het verlies van de cocon want nog steeds ziet hij zich niet als vlinder van de hernieuwbare energie die hij straks zal zijn.

, professor emeritus aan de universiteit van München en professor aan de London School of Economics.

Zienswijze Bedrijfsduurverlenging kerncentrale Borssele

1. Rechtvaardiging

Met betrekking tot de rechtvaardiging van de activiteit in zake de onderhavige vergunningaanvraag van EPZ:

Het beginsel van 'rechtvaardiging' is met name van toepassing op nieuwe activiteiten of uitbreiding ervan¹. In de onderhavige vergunningsaanvraag wordt de rechtvaardiging dan ook door de minister getoetst.

Ik ben het met de minister eens dat verlenging van de bedrijfsduur van KCB van 40 naar 60 jaar moet worden gezien als uitbreiding van de bestaande activiteit en dat daarom de rechtvaardiging van de vergunningsaanvraag moet worden getoetst.

Rechtvaardiging vindt plaats op grond van de "Regeling bekendmaking rechtvaardiging gebruik van ioniserende straling". Als standaardargument voor de KCB wordt in die regeling het Strategisch Akkoord²(1) en elektriciteits- en energieproductie⁽²⁾ gegeven. De argumenten 'werkgelegenheid', 'de verhoging van gemak' en 'economische of sociale voordelen voor de maatschappij' moeten hierbij gelden.

Ik ben het niet eens met de conclusie dat de aangevraagde activiteit gerechtvaardigd is om de volgende redenen:

1. Strategisch Akkoord: Onder de titel "Duurzame energiehuishouding"³ staat:

Het energiebeleid moet gericht zijn op een overgang naar duurzame energie en een duurzame energiehuishouding en een kostenefficiënte uitvoering van de Kyoto-verplichtingen.

(...)

Gegeven de Kyoto-verplichtingen is het niet zinvol de kerncentrale te Borssele voortijdig te sluiten. Het kabinet dient met de producent/eigenaar in overleg te treden over het openhouden van de centrale in relatie tot de economische en veilige levensduur en hier afspraken over te maken.

In 2002 was voorzien KCB te sluiten aan het einde van 2003. Er zijn ondertussen afspraken tussen het kabinet en de kerncentrale om de kerncentrale tot uiterlijk 2013 open te houden.

Volgens het Kyoto-protocol moet Nederland in de periode 2008–2012 de uitstoot van broeikasgassen met gemiddeld 6 procent verlagen ten opzichte van 1990. Volgens het CBS voldeed Nederland in 2011 aan de Kyoto-doelstelling die in het Strategisch Akkoord als een rechtvaardiging voor het openhouden van Borssele tot 2013 werd gegeven⁴.

1 E/EE/KK/99004681: Beschikking inzake Modificaties kernenergiecentrale Borssele (EPZ), p. 17, 26 mei 1999

2 De rechtvaardiging van de kerncentrale Borssele is gebaseerd op het Strategisch Akkoord (2002), waarin is afgesproken dat deze centrale niet voortijdig zal worden gesloten.

3 p. 22, Strategisch Akkoord, 2002, oa op http://www.europa-nu.nl/9291000/d/tk28375_5.pdf

4 In 2011 was de uitstoot van broeikasgassen in Nederland ruim 6,5 procent lager dan in 2010. De daling van het

Daarmee is voldaan aan de aan de KCB-gerelateerde doelstelling en vervalt het Strategisch Akkoord als rechtvaardigingsgrond.

2. Elektriciteits- en energieproductie, ‘werkgelegenheid’, ‘de verhoging van gemak’ en ‘economische of sociale voordelen voor de maatschappij’:

Aangezien de wetgever in de regeling “Regeling bekendmaking rechtvaardiging gebruik van ioniserende straling” het “Strategisch Akkoord” als rechtvaardigingsgrond heeft toegevoegd, concludeer ik dat de wetgever meent dat de argumenten “Elektriciteits- en energieproductie” zonder meer onvoldoende rechtvaardigingsgrond bieden voor de rechtvaardiging die nodig is voor de de voorgenomen levensduurverlening van de KCB.

Ik veronderstel dat na 40 jaar gebruik de delen van de kerncentrale die tijdens de levensduur radioactief besmet raken, momenteel hun maximale graad van radioactieve besmetting hebben bereikt. Vanwege de noodzaak om de veroudering van de centrale de komende 20 jaar te beheersen zijn er meer inspecties nodig en is er meer onderhoud nodig dan in de voorgaande 40 jaar aan de orde was. Indien KCB de LTO-fase in gaat, worden de komende jaren ieder jaar meer personeelsleden en meer ingehuurd krachten blootgesteld aan gevaarlijke ioniserende straling dan in de voorgaande 40 jaar jaarlijks het geval was.

Kerncentrale Borssele is ontworpen voor een gebruiksduur van 40 jaar. Rond 2013 is de geplande levensduur van Borssele gerealiseerd. Ik neem aan dat de KCB economisch is afgeschreven. De investeringen die EPZ voor de bouw van de kerncentrale heeft gedaan zullen reeds zijn terugverdiend. LTO zal inhouden dat KCB langer dan begroot wordt ingezet, waardoor EPZ de komende 20 jaar *windfall profit* (onverwachte winst) kan maken. EPZ is voor 30% eigendom van het Duitse RWE en deze onverwachte winst zal dan ook voor 30% naar de buitenlandse aandeelhouder van EPZ wegvloeien.

Om de rechtvaardiging voor ‘werkgelegenheid’, ‘de verhoging van gemak’ en ‘economische of sociale voordelen voor de maatschappij’ goed te kunnen beoordelen moet de door EPZ gewenste situatie (LTO) worden vergeleken met het alternatief; sluiting van KCB conform het vigerende Veiligheidsrapport in 2013.

De dagelijkse bedrijfsvoering van een kerncentrale kan met een relatief beperkte hoeveelheid personeel toe. Alleen bij de jaarlijks splijtstofwisselingen is er meer werk bij de kerncentrale. Tijdens de de splijtstofwisselingen wordt vooral met externe, vaak buitenlandse, medewerkers gewerkt.

Indien Borssele na 40 jaar bedrijfsduur wordt gesloten, wordt de centrale conform het Borssele Convenant direct ontmanteld. EPZ heeft de afgelopen 40 jaar een ontmantelingsfonds opgebouwd wat binnen afzienbare termijn zal worden aangewend om de ontmanteling te financieren. Het direct ontmantelen van de kerncentrale is goed voor veel hoogwaardige werkgelegenheid voor langere periode. De expertise die EPZ met het direct ontmantelen van KCB opdoet kan het bedrijf in een later stadium inzetten bij het ontmantelen van vergelijkbare kerncentrales, met name in Duitsland, Frankrijk

energieverbruik met bijna 7 procent is hiervan de oorzaak. De uitstoot ligt 8 procent onder het niveau van 1990, het basisjaar van het Kyoto-protocol.

Bron: <http://www.cbs.nl/nl-NL/menu/themas/natuur-milieu/publicaties/artikelen/archief/2012/2012-3674-wm.htm>

en de VS.

Tegelijkertijd valt, door het na 40 bedrijfsjaren afschakelen van KCB, een 'valse' concurrent van de stroommarkt weg. Omdat de centrale economisch is afgeschreven, levert ze voor bodemprijzen elektriciteit. Hierdoor is er slechts een beperkte *incentive* voor EPZ en voor andere marktpartijen om te investeren in nieuwe, duurzame energie, die gepaard zal gaan met nieuwe werkgelegenheid.

Omdat duurzame energie over het algemeen met kleinschalige eenheden wordt opgewekt, en kleinschalige opwekking meer werkgelegenheid oplevert dan centrale opwekking, zal, wanneer de volledige capaciteit van KCB door decentrale duurzame energie wordt vervangen, de door de sluiting van KCB verloren arbeidsplaatsen meer dan worden gecompenseerd.

Voor het rechtvaardigen van een vergunningswijziging die 20 jaar langer openhouden van de KCB mogelijk maakt zal moeten worden aangetoond dat de positieve effecten op 'werkgelegenheid' en 'economische of sociale voordelen voor de maatschappij' van dat open houden opwegen tegen de positieve effecten op 'werkgelegenheid' en 'economische of sociale voordelen voor de maatschappij' die het sluiten van KCB zal opleveren, waarbij er ook minder mensen worden blootgesteld aan ioniserende straling.

2. Milieueffectrapportage

Het bevoegd gezag heeft in het kader van de voorbereiding van de vergunningaanvraag door NV EPZ vooraf beoordeeld of de voorgenomen activiteit al dan niet m.e.r.-beoordelingsplichtig is. Geconcludeerd werd dat dit niet het geval is.

Ik ben het hier niet mee eens, en vind dat er wel een m.e.r.-beoordelingsplicht bestaat. Ik zet hieronder uiteen waarom.

1. In 2006 is met het Borssele Convenant een aantal zaken vastgelegd. Onder andere dat de Kernenergiewet zo wordt aangepast dat de vergunning van de KCB met ingang van 2033 komt te vervallen, en dat de KCB na buitengebruikstelling direct zal worden ontmanteld.

Hieruit volgen een aantal mogelijke consequenties voor het milieu, bijvoorbeeld:

- Hoogradioactief afval uit KCB wordt na opwerking in Frankrijk tijdelijk opgeslagen bij de COVRA te Vlissingen. EPZ is de grootste klant van COVRA. Bepaald is dat COVRA na 100 jaar dienst zal sluiten en dat het kernafval elders zal worden opgeslagen. Bij de ingebruikname van de COVRA is uitgegaan van een levensduur van Borssele van 40 jaar en een daarbij te verwachten hoeveelheid hoogradioactief afval. Tegelijkertijd is er van uitgegaan dat bij de buitengebruikstelling van COVRA het "jongste", meest radioactieve, kernafval al 60 jaar is 'afgekoeld', waardoor het relatief minder belastend zal zijn om het elders onder te brengen.
 - Na 100 jaar, als de COVRA wordt ontmanteld, is het meest actieve hoogradioactieve materiaal geen 60 maar 40 jaar oud.
 - Door de voorgenomen vergunningswijziging krijgt COVRA 1½ keer zoveel hoogradioactief afval om op te slaan.

Welke milieu-effecten brengt dit met zich mee?

- Bij het ontwerp van KCB werd uitgegaan van uitgestelde ontmanteling. Wat zijn de (milieu)consequenties van het besluit de centrale direct, dus zonder een afkoelperiode in acht te nemen, te ontmantelen?
- Is de COVRA uitgerust om de grotere hoeveelheid grote radioactieve onderdelen uit de KCB op te slaan die vrij zullen komen nadat de centrale direct wordt ontmanteld dan dat vrij zou komen bij uitgestelde ontmanteling? Welke milieu-effecten brengt dit met zich mee?
- In het Borssele Convenant is vastgelegd dat als de Rijksoverheid de eigenaren van KCB in bepaalde gevallen schadeloos moet stellen als KCB vòòr 2033 moet sluiten. Is het niet-honoreren van de onderhavige vergunningsaanvraag voldoende grond voor de eigenaren van KCB om aanspraak te kunnen maken op deze schadeloosstelling? EPZ is voor 70% in handen van de overheid, klopt het dat een eventuele schadeloosstelling op “vestzak-broekzak” neerkomt?
- In het Borssele Convenant is vastgelegd dat “de KCB blijft behoren tot de vijftwintig procent veiligste watergekoelde en watergemodereerde vermogensreactoren in de Europese Unie, de Verenigde Staten van Amerika en Canada”. Aangezien er geen andere kerncentrales van een vergelijkbaar model 60 jaar in gebruik zijn is het onduidelijk hoe kerncentrales KCB wordt *gebenchmarkt*.

Deze vragen zouden in een m.e.r. aan de orde moeten komen. Door nu geen m.e.r. te bevelen houdt de overheid hier mijns inziens onduidelijkheid over in stand.

KCB is conservatief ontworpen voor een levensduur van 40 jaar; bij het ontwerp werd er van uitgegaan dat de centrale in 2003 reeds zou worden gesloten. Vandaag is dat ontwerpuitgangspunt niet meer conservatief te noemen, aangezien de kerncentrale haar ontworpen levensduur heeft bereikt. Aangezien het vigerende Veiligheidsrapport echter voorzag in een uiterste gebruiksduur van 40 jaar waren er tot op heden geen vergunningswijzigingen nodig voor deze uitgestelde buitengebruikstelling. Hierdoor was het tot op heden nog niet opportuun een m.e.r. te organiseren.

Volgens regeling D 22.3 van het Besluit Milieueffectrapportage dient een m.e.r. te worden opgesteld bij “een wijziging van het tijdstip van de buitengebruikstelling of ontmanteling van meer dan 5 jaar.”. Als we de redenering van EPZ zouden volgen, betekent dat dat dit 'geval' nooit zou voorkomen; er zal nooit een formele 'wijziging in tijdstip' plaatshebben want deze is niet in de vergunning gespecificeerd. Dit zal niet de bedoeling van de wetgever zijn geweest bij het opnemen van dit 'geval' in het Besluit. De wetgever bedoelt hier elke *de-facto* wijziging van de *voorgenomen* buitengebruikstellingsdatum. Die is ondertussen al met 10 jaar overschreden, en nu ligt er een vergunningsaanvraag die een verder uitstel met 20 jaar mogelijk moet maken.

Ik ben om de boven genoemde redenen daarom van mening dat de Rijksoverheid EPZ moet opdragen alsnog een m.e.r. op te stellen.

2. EPZ speelt in haar vergunningsaanvraag een vreemd semantisch spel waar wordt gejongleerd met termen “reactorlevensduur”, “technische levensduur”, “bedrijfslevensduur”, “economische levensduur”, “ontwerpbedrijfsduur” en “gekwalficeerde restlevensduur”⁵. De vigerende bedrijfsvergunning voorziet niet in een einddatum, maar het is aannemelijk dat het indertijd bij het verstrekken van de vergunning gebruikelijk was deze niet in de tijd te beperken, omdat de bedrijfsduur

5 In de huidige vergunning is “1 reactorleven” overigens gedefinieerd als 40 jaar.

van de kerncentrale reeds door andere zaken werd beperkt. Dat EPZ nu graag haar kerncentrale open wil houden is haar goed recht, maar het zou fatsoenlijk zijn dit te noemen naar wat het is, namelijk een 1½ keer langere levensduur, waarmee bij het initiële ontwerp geen rekening mee werd gehouden.

In Duitsland zijn 15 drukwaterreactoren – grofweg hetzelfde type als KCB – waarvan de gemiddelde geplande levensduur in 2022 31 jaar zal zijn⁶. Na 2022 gaan de laatste drie reactoren, dan 33, 34 en 34 jaar oud, dicht. Borssele is vandaag al 39 jaar oud.

Noch de EPZ, noch de KFD hebben voldoende expertise in huis om de bedrijfsvoering van, en het toezicht op, KCB volledig zelf uit te voeren. EPZ viel voor de onderhavige vergunningsaanvraag terug op expertise van het Duitse Areva NP GmbH en de KFD liet de aanvraag op haar beurt herzien door het Duitse *Gesellschaft für Anlagen und Reaktorsicherheit* (GRS). In de komende jaren zal door de Duitse *Atom Ausstieg* deze terugvalmogelijkheid voor zowel EPZ als de KFD langzaam maar zeker verdwijnen. Het ligt niet voor de hand dat dezelfde expertise in andere landen te halen is omdat KCB, gebouwd door KWU Siemens, een “Duits” ontwerp is.

Juist aan het einde van de LTO “bedrijfslevensduur”, waarbij het uiterste van de “technische levensduur” wordt gevraagd, als de centrale de zwaarste belasting van veroudering zal ondervinden, is relevante expertise om de centrale veilig te beheren, niet meer voorhanden.

Het GRS stelt in haar rapport voor EL&I:

GRS considers the information gained from these inspections not as a sufficient basis for another 20 years of LTO. Firstly, this is due to the fact that there is no other plant of the same design and vintage still in operation. Therefore, the growth in operating experience with components made of comparable design is rather limited, especially regarding their operating time. KCB cannot take credit from the world-wide operating experience in the same way as plants in the U.S can do for example where a great fleet of plants of comparable design is operating. Secondly, some degradation is known from operating experience of these components, in particular resulting from corrosion and fatigue, and the occurrence of new types of degradation in the future cannot totally be ruled out.⁷

De documenten waaraan in de studie van GRS is gerefereerd zijn niet gepubliceerd tijdens de huidige vergunningsprocedure. Hierdoor is het in deze inspraakronde niet mogelijk om in detail inspraak te doen. Deze mogelijkheid is er wel tijdens een m.e.r.-beoordeling.

Het lijkt er op dat Nederland, met het toestaan van de LTO voor Borssele het beste jongetje van de klas wil zijn. In Nederland, waar de expertise slechts beperkt aanwezig is, kiezen we voor een bedrijfsduur van 60 jaar. In Duitsland, waar alle expertise aanwezig is, wordt daarentegen het zekere voor het onzekere genomen en worden de reactoren na maximaal 36 bedrijfsjaren gesloten. Wat weet men in Duitsland wel wat we in Nederland niet weten?

In een m.e.r.-beoordeling zal behalve een analyse van de toegenomen omgevingsrisico's ook de mogelijke alternatieven voor een eventuele verlenging van de bedrijfsduur van Borssele worden onderzocht. Pas met deze informatie in de hand kan het bevoegd gezag een afgewogen oordeel vellen.

⁶ http://de.wikipedia.org/wiki/Liste_der_Kernreaktoren_in_Deutschland

⁷ Enhanced Technical Support to EL&I in the field of Nuclear Safety of Existing Nuclear Facilities, p. 16

3. Aangezien de minister in zijn conceptbesluit een rechtvaardiging geeft voor de blootstelling aan ioniserende straling geeft de minister impliciet aan dat er volgens inderdaad sprake is van een uitbreiding van een bestaande activiteit, namelijk verlenging van de bedrijfsduur van KCB. Anders had de Minister, in plaats van in te gaan op, onder andere, extra inspecties en daarmee gepaard gaande extra doses stralingsbelasting voor werknemers van EPZ NV, wel volstaan met een constatering dat nieuwe activiteiten of uitbreidingen niet aan de orde zijn.

Dit bevestigt mij in mijn standpunt dat de onderhavige vergunningswijziging wel degelijk moet worden gezien als betrekking hebbend op een *uitbreiding* van bestaande activiteiten die m.e.r.-plichtig is.

Verder dient er naar mijn mening, gelieerd aan de m.e.r.-beoordeling, een Espoo-procedure in gang worden gesteld, die is, om buurlanden te informeren van het op handen zijnde besluit. Espoo wordt namelijk van kracht bij een “any activity or any major change to an activity subject to a decision of a competent authority in accordance with an applicable national procedure;”, en dat is hier aan de orde.

4. Een milieu-effect rapportage is verplicht als het vergunningswijzigingstraject voorziet in een wijziging die groter is als beschreven in één of meer van de gevallen in categorie D 22.3 van het Besluit Milieueffectrapportage. In de brief ETM/ED/11132793 wordt gesteld dat er zich geen van de in categorie D22.3 van de bijlage bij het Besluit milieueffectrapportage voordoet. Eén van de categorieën is “5°. een wijziging van het tijdstip van de buitengebruikstelling of ontmanteling van meer dan 5 jaar.”. Naast deze categorie valt te beargumenteren dat ook categorieën 1° en 2° zich zullen voordoen. Hierom is, maar ik herhaal mij zelf, een m.e.r. noodzakelijk.

5. In de brief ETM/ED/11132793 wordt gesteld dat geen milieueffecten zijn te verwachten bij het één op één vervangen van componenten van de KCB. Dit is juist iets wat uit een m.e.r. zal kunnen blijken.

6. Een m.e.r. rapportage kan achterhalen wat de consequenties van het langer openhouden van KCB voor

- het hoogspanningsnet zal dat de komende jaren dat meer op kleinschalige decentrale energieproductie wordt ingericht.
- COVRA

7. Het Borssele Convenant is niet getoetst op milieueffecten. De onderhavige vergunningsaanvraag biedt de mogelijkheid dit alsnog te doen.

3. Zienswijze mbt technische componenten

Tijdens het ontwerp van KCB zijn conservatieve marges gebruikt. In veel gevallen kan met moderne techniek preciezer de belasting van componenten worden geschat. In een aantal gevallen komt EPZ tot de conclusie dat de belasting van bepaalde componenten de afgelopen 40 jaar minder is geweest dan bij het ontwerp werd aangenomen en dat de ontwerpaanname inderdaad conservatief is gebleken.

Tegelijkertijd zijn er nieuwe inzichten die aantonen dat conservatieve marges strikt moeten worden gerespecteerd. Zo zijn er onlangs in kernreactoren bij Doel en Tihange in België 8.000 respectievelijk 2.500 laminaire scheuren in de reactorvaten geconstateerd.

Ik ben van mening dat het langer openhouden van KCB niet verenigbaar is met het respecteren van de conservatieve ontwerpuitgangspunten van de centrale.

Welke componenten, waarvan de levensduur is aangenomen door middel van simulaties, berekeningen, extrapolaties, theorie, en niet van daadwerkelijke *in-situ* testen, zijn de afgelopen 40 jaar *niet* vervangen?

In de loop van de bedrijfsvoering van KCB is het kernbeladingspatroon en de kernbrandstof gewijzigd. Hoe is dit van invloed van berekeningen en aannames die 'vollastjaren' en 'reactorlevensduur' mee laten wegen?

3.1. Reactorvat verbrossing

1. De proefstukken SOP3 en SOP4 zijn niet representatief voor het volledige reactorvat.

SOP 3 en SOP 4 zijn sets staalmonsters van reactorvatmateriaal die sinds 2007 gedurende een aantal splijfstofcycli in de reactor worden blootgesteld aan neutronenstraling. Na een vooraf vastgestelde stralingsbelasting worden de monsters uit de reactor genomen en wordt de overgangstemperatuur, een mate voor verbrossing, van de monsters bepaald.

Ik heb hierover de volgende vragen:

- Volgens het rapport van Areva NP GmbH⁸ worden SOP 3 en SOP 4 tussen 2013 en 2017 uit de reactor genomen, waarop de overgangstemperatuur van de monsters zal worden bepaald. Uit het rapport van Areva blijkt dat bij het bepalen van de verblijfstijd van de monsters in de reactor alleen de neutronenfluentie van belang is. Dat wil zeggen dat als SOP 4 meer dan $3,5 \cdot 10^{19}$ n/cm² neutronenfluentie heeft ondergaan – wat representatief wordt geacht voor 60 jaar bedrijfsduur – de monsters verder onderzocht worden. Tegelijkertijd heeft EPZ het kernbeladingspatroon en de kernsamenstelling de afgelopen 40 jaar een aantal maal gewijzigd; van “*out-in*”, naar “*partial leakage*”, naar “*full low leakage*”. Ook is EPZ ondertussen vergund om MOX brandstof te gaan gebruiken. Het is niet onaannemelijk dat deze wijzigingen in kernbelading en -brandstof gevolgen hebben voor de karakteristiek – het energieniveau – van de reële neutronenfluentie. De aard van de neutronenfluentie waaraan SOP 3 en SOP 4 worden blootgesteld is dus niet dezelfde als die waaraan het eigenlijke reactorvat in de loop der jaren aan is blootgesteld.
- Ik meen daarom dat SOP 3 en SOP 4 geen betrouwbare simulatie kunnen opleveren van de werkelijke reactorvatwandverbrossing.
- In de tweede plaats zie ik niet in waarom SOP 3 en SOP 4 per se in de reactor van KCB moeten worden bestraald. Als slechts en alleen de neutronenfluentie van belang is voor de belasting van de monsters, en niet de aard van de straling, stel ik mij voor dat er andere methoden zijn - bijvoorbeeld een deeltjesversneller of de HFR – om de monsters sneller aan $3,5 \cdot 10^{19}$ n/cm² bloot te stellen. Zodoende hoeft de directeur van de KFD niet tot 2020 te wachten voordat hij de definitieve uitslag van het verbrossingsonderzoek krijgt.
- Verder meen ik dat een relatief lage stralingsbelasting gedurende 60 jaar niet dezelfde mate en aard van verbrossing kan opleveren als een relatief hoge stralingsbelasting gedurende ongeveer 6 of 10 jaar – de blootstelling van de proefstukken.

8 KCB RPV safety assessment assuming 60 years of operation, Areva NP GmbH, 2010 (gedeeltelijk gewit)

2. Bij het ontwerp van het reactorvat van KCB werd er van uitgegaan dat het vat tijdens het gebruik aan een neutronenfluentie van $3,5 \cdot 10^{19}$ n/cm² zal worden blootgesteld. Aangezien in de loop der tijd het kernbeladingspatroon is gewijzigd was de daadwerkelijke neutronenfluentie aan de reactorwand minder. Op basis van simulaties is berekend dat de neutronenfluentie ongeveer $2,5 \cdot 10^{19}$ n/cm² was. In 2010 heeft EPZ deze berekeningen geverifieerd met onderzoek aan reactorvatmateriaal. EPZ gaat er van uit dat de reactorvatwand in 60 jaar maximaal $3,40 \cdot 10^{19}$ n/cm² krijgt te verduren. Het reactorvat is zo'n 10 meter hoog en heeft een diameter van ongeveer 3,7 meter. Sommige delen van het reactorvat krijgen meer neutronenfluentie te verduren dan andere.

- Is uit experimenten bekend welk (verbrossings)gedrag het materiaal van het reactorvat vertoont bij lokaal variërende stralingsbelasting?
- Is de *gemiddelde* neutronenfluentie na 60 jaar $3,40 \cdot 10^{19}$ n/cm² en moeten we er van uit gaan dat bepaalde delen van de reactor zwaarder bestraald zijn, of is de $3,40 \cdot 10^{19}$ n/cm² de stralingsbelasting van het zwaarst bestraalde gedeelte? Welk gedeelte is dat dan?
- De reactorwand is zo'n 19 centimeter dik. Is het bekend wat de gevolgen zijn van gedeeltelijke verbrossing door neutronenfluentie van staal met deze dimensie? Ik mag aannemen dat de binnenzijde van de reactorvatwand meer bestraald wordt dan de buitenzijde, en dat er daardoor gradaties in verbrossing zijn. Hoe beïnvloedt deze gradatie het brose breukgedrag van de reactorvatwand?
- Is de relatie onderzocht tussen verbrossing en vermoeiing? Heeft staal wat 60 jaar aan neutronenstraling heeft blootgestaan een andere vermoeiingscurve dan “vers” staal? Verbrost vermoeit staal anders?

Deze vragen en het ontbreken van antwoorden hierop, maken dat ik van mening ben dat het momenteel niet verantwoord is om de aangevraagde vergunning te verlengen.

3. In het verleden werd met een kerfslagproef de overgangstemperatuur van de SOP-monsters bepaald. Tegenwoordig gebruikt EPZ hiervoor de driepuntsbuigproef. In deze experimenten wordt een relatief klein stuk materiaal blootgesteld aan een kracht. Aan de hand van het vertoonde breukgedrag wordt de broosheid van het proefstuk bepaald.

Ik vraag mij af of deze proeven representatief kunnen worden geacht voor de hele reactorwand. Tijdens het gebruik, en tijdens noodsituaties, wordt de volledige reactor aan grote druk- en temperatuurwisselingen blootgesteld. Vanwege de dimensies van het vat kan men aannemen dat er variaties zijn in de kwaliteit van het staal en de lassen. Een brose breuk in de reactorvatwand zal hoogstwaarschijnlijk daar optreden waar de reactorwand het zwakst is. Met de SOP-experimenten wordt echter een gemiddelde waarde bepaald voor brose breuk gedrag van het reactorvatmateriaal. Maar net zoals een ketting zo sterk is als haar zwakste schakel, is de reactorwand zo sterk als haar zwakste gedeelte. Ik zie niet in hoe de SOP experimenten representatief kunnen worden geacht, met name voor de zwakste gedeelten van het reactorvat.

4. De overgangstemperatuur voor brose breuk is “zeer conservatief”⁹ ingeschat maar de verwachte neutronenfluentie is dat niet. Deze is bij ontwerp op $3,50 \cdot 10^{19}$ n/cm² ingeschat, en na 40 jaar geplande bedrijfsduur was de stralingsbelasting zo'n $2,5 \cdot 10^{19}$ n/cm². De werkelijke stralingsbelasting is in 2012 dus 71% van de ontwerpbelasting.

Na 60 jaar bedrijfsvoering en gebruik van MOX brandstof neemt EPZ aan dat de stralingsbelasting

9 LTO vergunningsaanvraag, EPZ, p. 19

$3,40 \cdot 10^{19}$ n/cm² zal zijn. Dan is de stralingsbelasting dus 97% van de ontwerpbelasting. Dat is met de beste wil niet 'conservatief' te noemen.

5. Na 40 jaar bedrijfsvoering is volgens EPZ bij een *pressurized thermal shock* (koelmiddelverliesongeval) de veiligheidsmarge tussen de toegelaten en de vastgestelde overgangstemperatuur 22°C. Volgens KTA 3203 van het Duitse GRS neemt de overgangstemperatuur met 10°C toe voor elke additionele 10^{19} n/cm² neutronenfluentie. Aangezien EPZ er van uitgaat dat er de volgende 20 jaar er nog eens $1,5 \cdot 10^{19}$ n/cm² stralingsbelasting op de reactorwand te verwachten is, meen ik af te leiden dat deze marge met 15°C afneemt en de veiligheidsmarge bij een *pressurized thermal shock* (koelmiddelverliesongeval) nog maar 7°C bedraagt. Dit lijkt mij onvoldoende conservatief om te vergunnen.

6. Elders zijn reeds een aantal kernreactoren ontmanteld. Het is mij niet bekend of in deze andere reactoren SOP-achtige experimenten gehouden? Is het staal van deze reactoren na ontmanteling op brosse breuk gedrag getest? Bleken de uitkomsten van de SOP-experimenten elders goede voorspellers van het feitelijke brosse breuk gedrag reactorvatmateriaal? Ik ben van mening dat het niet verantwoord om de onderhavige vergunningsaanvraag te honoreren voordat hierover duidelijkheid is.

3.2. Vermoeiing

Uit de vergunningsaanvraag: "EPZ heeft in 2010 een vermoeiingsmonitoringsysteem FAMOS (Fatigue Monitoring System) geïnstalleerd. Dit systeem omvat verschillende extra temperatuuropmeters die samen met de bestaande instrumentatie een nauwkeuriger inzicht geven in de werkelijke (complexe) vermoeiingsbelastingen." (p.33). Vervolgens wordt gesteld dat de meetgegevens uit FAMOS zullen worden gebruikt voor het actualiseren van de belastingcatalogus. Houdt dit in dat aan de hand van de gegevens uit FAMOS belastingwaarden die eerst conservatief werden ingeschat nu minder conservatief in de belastingcatalogus worden opgenomen? Wat zijn de eventuele consequenties van (onopgemerkte) meetfouten in FAMOS? Is er een onafhankelijk tweede meetstelsel?

Verder stelt EPZ dat men aan de hand van de belastinggegevens uit FAMOS de reguliere bedrijfsvoering zal optimaliseren. Kan EPZ aangeven hoe men zich voorstelt de afweging te maken tussen bedrijfseconomische en belastingtechnische optimalisatie?

Veel onderdelen van de KCB zijn overgedimensioneerd. Geldt voor zulke onderdelen dezelfde vermoeiingscurve als voor meer economisch gedimensioneerde onderdelen? Is bekend of dit soort onderdelen op andere manieren dan 'standaard' vermoeiing verzwakt kunnen raken?

Wat is de stand der techniek met betrekking tot vermoeiing over hoog relevante veiligheidssystemen in kernreactoren? Is de aanvaardbare cumulatieve gebruiksfactor CUF voor zulke systemen niet minder dan 1?

Geldt de vermoeiingscurve onverminderd voor een periode van 60 jaar? Is dat experimenteel vastgesteld?

Passieve componenten vallen onder de scope van de Ageing Management Review conform IAEA

Safety Report No. 57. Met welke methode is de veroudering van actieve componenten geëvalueerd? Wat is hier het resultaat van?

Ik ben van mening dat het niet verantwoord om de onderhavige vergunningsaanvraag te honoreren voordat ook over deze vragen duidelijkheid is.

3.3 Overige zaken

Cavitatie wordt door EPZ in de vergunningsaanvraag niet behandeld terwijl dit een erkend verouderingsfenomeen is¹⁰. Het is mij dan ook onduidelijk in welke mate onderdelen van KCB, met name leidingen, door cavitatie zijn verzwakt. Het wordt niet duidelijk of lek-voor-breuk-gedrag wordt beïnvloed door cavitatie-gerelateerde veroudering. Het is niet duidelijk of veroudering door cavitatie door FAMOS of anderszins wordt geregistreerd. Ik ben daarom ook van mening dat voordat de vergunning zou kunnen worden verleend EPZ helderheid over de huidige situatie moet verschaffen opdat dit adequaat kan worden meegewogen.

december 2012

¹⁰ IAEA SALTO, Issue D2, p. 90, mei 2012

Telefoonnotitie

Met:

En:

Datum: 24 oktober '12/9 november '12

Onderwerp: Inspraak reactie op de concept vergunning bedrijfsduurverlenging kerncentrale Borssele

Inleiding.

heeft van tot bij de Rotterdamse Droogdok Maatschappij (RDM) gewerkt als in de afdeling Zware Apparatenbouw. Hij had een taak in het contact van de RDM met de inspecteurs van de opdrachtgevers (KWU/Siemens, Westinghouse etc.). Hij was toen 26/28 jaar oud en net van de avond HTS. herinnert zich feiten uit die tijd, die bij hem zorgen geven nu een vergunning voor bedrijfsduurverlenging van kerncentrale Borssele (KCB) is aangekondigd. heeft later gewerkt : bij de Arbeidsinspectie en het Staatstoezicht op de Mijnen.

Het feit.

meldt dat er bij de RDM (met name onder de lasdeskundigen) een zekere paniek uitbrak toen de resultaten bekend werden van een proefstuk dat representatief was voor de oplossing (cladding) van o.a. de KCB reactorvat smeedingen. Na zorgvuldig verwijderen van de cladding bleek op de overgang naar het basismateriaal een craquelé structuur van ondiepe scheurtjes (1 mm) aanwezig te zijn vergelijkbaar met de structuur van een gebroken autoruit. De toegepaste technieken voor niet-destructief onderzoeken waren destijds niet instaat deze kleine defecten in het proefstuk aan te tonen. meldt dat hij de dienst bij de RDM heeft verlaten voordat de reden van het ontstaan van de scheurtjes bekend was en een oplossing voor het ontstaan de scheurtjes was ontwikkeld. Alleen weet hij van een breukmechanica analyse, die de toelaatbaarheid van dergelijke kleine scheurtjes onder de cladding aantoonde. Vraag van : is het KCB reactorvat wel veilig na 60 jaar met deze kleine scheurtjes?

Reactie naar

Het onderwerp is nog bekend en heeft de naam underclad cracks gekregen. De grotere/ontoelaatbare exemplaren konden wel worden gevonden en zijn verwijderd en hersteld met reparatielassen. De kleine exemplaren zijn toegelaten op basis van een destijds nieuwe berekeningstechniek aangeduid met 'breukmechanica' (verwaarloosbare groei in 40 jaar). De Dienst voor het Stoomwezen is daarmee accoord gegaan maar heeft geëist dat underclad cracks zouden worden gevolgd tijdens de gebruiksfase van de reactor. Daarvoor zijn drie vlakken aangewezen (z.g. vensters) met underclad cracks, die net toelaatbaar waren. De cladding is ter plaatse vlak geslepen voor optimalisatie van het onderzoek. KCB heeft tot 1981 driemaal onderzoek laten doen naar eventuele groei van de underclad cracks in de vensters; daarbij is geen meetbare groei van de defecten geconstateerd. Dit komt over een met de breukmechanica analyse. Later is op deze plaatsen alleen nog onderzoek met een video kamera gedaan. Voor de vergunningsaanvraag (60 jaar) is de breukmechanica analyse opnieuw gemaakt met dezelfde uitkomst. In de concept vergunning staat dat de underclad cracks in de vensters opnieuw en nogmaals na 10 jaar moeten worden onderzocht. De Kernfysische Dienst zal daarbij zo nodig handhaven.

Vervolg (9 november '12, alleen LWi).

Op 9 november 2012 is [] opgebeld met de vraag hoe om te gaan met zijn informatie in verband met de vergunning voor bedrijfsduurverlenging van KCB. Hem is verteld dat we spreken van een zienswijze op de vergunning en dat die worden vermeld en behandeld in de definitieve vergunning. [] vindt het goed dat we zijn informatie als zienswijze meenemen. Op de vraag of zijn zienswijze een positief of negatief oordeel is over de concept vergunning, reageerde [] weer met de reactie dat hij zorgen heeft over onderclad cracks in het reactorvat.

Conclusie van [] : [] heeft een voorzichtig negatief oordeel.

[] had nog een goede vraag. Zitten de plaatsen waar nu de onderclad cracks worden gevolgd op de hoogst belaste plaatsen? Bevestigend beantwoord, want Stoomwezen heeft dat indertijd verlangd.

[] is uitgenodigd voor een bezoek aan de kerncentrale en zal daar de vraag opnieuw stellen.

.Extra vragen/opmerkingen van dhr van Vianen

Ontvangen: 29 november 2012

1. Begrepen is dat de eerst ingelaste cladlaag uit de bodem van het vat geheel is verwijderd en opnieuw is ingelast met gewijzigde lasparameters. (smallere lasband en minder warmteïnbreng). Vraag is waarom de bodem wel en de ringen niet van een nieuwe cladlaag zijn voorzien? (zelfde materiaal, zelfde lascondities).
2. In de breukmechanica methodiek wordt gerekend met theoretische aannames. Vraag: Zijn er gewijzigde inzichten, kloppen de aannames uit het verleden, wordt e.e.a. in praktijkomstandigheden bevestigd?
3. Begrepen is dat de laatste ca. 30 jaar met een videocamera de 'vensters' visueel en aan het oppervlak zijn bekeken. Zegt dit iets over de cracks onder het oppervlak? De RVS cladlaag is taaier dan het brossere koolstofstaal. Zouden de scheurtjes zich verdiepen, dan trekken ze m.i. eerder in het koolstofstaal dan in de cladlaag.
4. Als de vensters conform de conceptvergunning na 10 jaar opnieuw worden onderzocht, neem dan in de vergunning op dat dat gebeurt volgens de dan geldende stand der techniek en op basis van goedkeuring door daartoe bevoegde instanties Nog enkele opmerkingen / vragen van n.a.v. het bovenstaande:

Ministerie EL&I
programmadiirectie Nucleaire Installaties en Veiligheid
O.v.v. Ontwerpbeschikking EPZ Bedrijfsduurverlenging KCB
Aanleverpunt C-Noord3/A17
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Betreft: Inspraak bedrijfsduurverlenging kerncentrale Borssele

„ 27-11-2012

Geachte heer/mevrouw,

In deze brief gaan wij in op de ontwerpbeschikking NV EPZ en de beslissing over het niet m.e.r.-beoordelingsplichtig zijn van de activiteit, die op 25 oktober 2012 ter inzage is gelegd. Hieronder een puntsgewijze opsomming van onze bezwaren:

Kernenergie is gevaarlijk.

Gemiddeld eens in de 10 jaar is er een meltdown, ergens in de wereld. Telkens veroorzaakt door iets, dat niet voorspeld was. U kunt onmogelijk garanderen dat er in Borssele niets van die aard zou kunnen gebeuren.

Kernenergie is niet duurzaam.

Het vergt eindige grondstoffen. U zou verstandiger zijn wanneer u in duurzame energie investeert.

Kernenergie geeft afval dat millennia lang gevaarlijk blijft.

Het is volkomen onethisch nu te besluiten de opstapeling van dit afval nog langer door te laten gaan. U heeft het recht niet om duizenden toekomstige generaties dit probleem te bezorgen.

In het kader van dit laatste argument kunnen we aanraden (los van of u het met ons eens of oneens bent) de documentaire "Into eternity" van Michael Madsen te bekijken. (Zoek op YouTube op "into eternity part I" of gebruik <http://bit.ly/NKux2f>).

Wij zijn van mening dat u geen vergunning kan afgegeven voor de bedrijfsduurverlenging van de kerncentrale Borssele na 2014.

We vragen u onze argumenten mee te nemen in de procedure en ons hiervan op de hoogte te houden.

Met vriendelijke groeten,

20
19
18
17
16
15
14
13
12
11
10
9
8
7
6
5
4
3
2
1

Nederland

e-mail

Ministerie EL&I
Programmadirectie Nucleaire Installaties en Veiligheid
O.v.v. Ontwerpbeschikking EPZ Bedrijfsduurverlenging KCB
Aanleverpunt C-Noord3/A17
Postbus 20401
2500EK Den Haag

, 1 december 2012

Betreft: Zienswijze bedrijfsduurverlenging kerncentrale Borssele

Geachte heer/mevrouw,

In deze brief vindt u mijn zienswijze met betrekking tot de ontwerpbeschikking NV EPZ en de beslissing over het niet m.e.r.-beoordelingsplichtig zijn van de activiteit, die op 25 oktober 2012 ter inzage is gelegd.

Hieronder een puntsgewijze opsomming van mijn bezwaren.

Algemeen

* Het is absoluut noodzakelijk dat er m.e.r. beoordeling plaats vindt voor het 20 jaar langer in bedrijf houden. Dit heeft namelijk gevolgen wat onder andere betreft de winning van uranium en de opslag van radioactief afval. Dit zou anders zijn geweest als er een m.e.r.-beoordeling was geweest na aanleiding van het convenant in 2006, maar aangezien dat alleen maar een politiek besluit was, moet de uitwerking daarvan absoluut aan een m.e.r. onderworpen worden.

* In de periode 2014-2034 zal het personeelsbestand verder vergrijzen en zal moeilijk kunnen worden voldaan aan het op peil houden van de kennis 'in-house'. Met het uitfaseren van kernenergie in de ons omringende landen (België en Duitsland) zal de kennis en infrastructuur voor het verkrijgen van die kennis (van een technologie zonder toekomst) verder afnemen.

* Het verdwijnen van kennis door vergrijzing en natuurlijk verloop heeft zeker ook gevolgen voor de kennis die nodig is voor het ontmantelen van de kerncentrale. In de kernenergiewet is vastgelegd dat die ontmanteling snel moet volgen op stillegging in verband met de noodzakelijke kennis die dan nog aanwezig is. Nu komen er twintig jaar bij waarin die kennis langzaam verdwijnt. En bij ontmanteling gaat het niet om de kennis van de laatste paar jaar, maar vooral over kennis met betrekking tot bouw, die dan al 60 jaar geleden is.

* Het mag zo zijn, zoals EPZ laat weten, dat bedrijfsduurverlenging geen unieke zaak is (en inderdaad, zo had de Fukushima reactor 1 een maand voor haar meltdown in maart 1011, 10 jaar bedrijfsverlenging gekregen -en voldeed dus aan alle strenge eisen- en om de analogie voort te zetten: de exploitant deelde tijdens de procedure mee dat de kerncentrale technisch zonder problemen de 60 jaar kon halen -'bewezen veilig'). Bovendien is een kerncentrale met bedrijfsduurverlenging EN een vergunning voor MOX is wel uniek. En in die zin is toch wel een vrijwel unieke zaak En daar is derhalve weinig of geen ervaring mee.

* Omdat de KCB economisch is afgeschreven, levert ze voor bodemprijzen stroom. Door het langer open houden van KCB blijft er een 'valse' concurrent op de stroommarkt. Hierdoor is er minder urgentie voor EPZ en andere marktpartijen om te investeren in nieuwe, duurzame energie, die ook nog gepaard zullen gaan met nieuwe werkgelegenheid. Meer werkgelegenheid dan het 20 jaar langer in bedrijf houden van KCB, die immers met uitzondering van de jaarlijkse splijfstofwisseling, wanneer vooral externe, vaak internationale krachten opgeroepen worden, weinig werkgelegenheid oplevert.

Als de centrale per 2013 wordt afgeschakeld zullen er investeringen komen in vervangend duurzaam vermogen en komen er fondsen vrij die worden geïnvesteerd in het direct ontmantelen van de kerncentrale. Dit zal zorgen voor werkgelegenheid en expertise die mogelijk gebruikt kan worden bij de ontmanteling van dergelijke centrales in bijv. Duitsland.

* Na Fukushima, in april 2011, heeft de Duitse overheid de 7 oudste reactoren om veiligheidsredenen onmiddellijk stilgelegd en een limiet van 36 jaren bedrijfsduur aan de overigen vastgesteld. De 7 oudste reactoren waren allemaal minder oud als de kerncentrale Borssele. Dus terwijl in Duitsland Duitse reactoren een bedrijfsduur-limiet krijgen van 36 jaar, is men in Nederland voornemens de maximale bedrijfsduur van een Duitse kerncentrale (gebouwd door KWU) te verlengen tot 60 jaar.

* Veel van de rapporten die ten grondslag liggen aan de studie die GRS heeft gedaan naar de veiligheid van bedrijfsduurverlenging, zijn niet gepubliceerd tijdens de huidige vergunningsprocedure. Hierdoor is het in deze inspraakronde onmogelijk om in detail inspraak te doen.

* EPZ spreekt zowel in de vergunningsaanvraag als in hun persbericht (van 24 oktober 2012) op de website dat de kerncentrale tot 2034 aantoonbaar veilig is en (o.a. in hoofdstuk 6.3 van de vergunningsaanvraag) van 'een bewezen veilige toestand' tot 2034. Het is niet juist te stellen dat er 'een bewezen veilige toestand' bestaat enkel door te voldoen aan een aantal rapporten. Zeker, zoals hieronder blijkt, omdat heel veel data nog niet beschikbaar is.

Niet beschikbare data

* In haar *Beoordelingsrapport Bedrijfsduurverlenging Kerncentrale Borssele* (van Min. EL en I, 18-10-2012) stelt het ministerie van EL & I dat "algemeen uitgangspunt bij het vaststellen van de voorschriften is geweest dat maatregelen voor 1 januari 2014 geïmplementeerd moeten zijn, dus voordat de periode van verlengde bedrijfsduur aanvangt." Het bevoegd gezag houdt zich daar vervolgens niet aan gezien de grote hoeveelheid uitzonderingen die ze toestaat.

* Zo staat op blz. 56: "Op basis van de resultaten bij het vaststellen van de nieuwe belastingscatalogus voor een periode van zestig jaar ontwerpbedrijfsduur legt NV EPZ uiterlijk 1 juli 2016 aan directeur Kernfysische Dienst een plan van aanpak voor met de te treffen maatregelen voor die onderdelen van de inrichting waarvoor de zogenoemde toetsingswaarde in de cumulatieve gebruiksfactor voor 60 jaar bedrijfsduur wordt overschreden."

* Op blz. 57: "NV EPZ voert ten behoeve van verdergaand inzicht in het lek-voor-breuk gedrag specifiek een verificatie uit van de aannames ten aanzien van thermische stratificatie aan de hand van resultaten van de metingen verkregen met het FAMOS vermoeiingsmonitoringsysteem nadat een voldoende hoeveelheid representatieve data hiervoor beschikbaar is. NV EPZ legt de resultaten van deze verificatie zo spoedig als redelijkerwijs mogelijk is, voor aan de directeur Kernfysische Dienst, echter niet later dan 1 januari 2016."

* Op blz. 60 staat zelfs dat van het experimenteel bepalen van de veiligheidsmarge voor reactorvat verbrossing, de resultaten zelfs niet voor 1 januari 2020 (!) voorgelegd te hoeven worden aan de directeur Kernfysische Dienst.

Dat betekent dat er nu niet voldoende hoeveelheid representatieve data beschikbaar is, en diengevolge kan de bedrijfsduurverlenging niet toegestaan worden

Veiligheidsonderzoeken

* Er is geen ranglijst van veiligste reactoren. Er is derhalve ook geen methode om te bepalen of KCB bij de 25% veiligste kerncentrales in de wereld hoort (blijft horen); een voorwaarde in het 2006 convenant.

* Het is onduidelijk welke rol de uitkomst van de stresstest speelt in de beoordeling van de bedrijfsduurverlenging

Voor bedrijfsduurverlenging beoordeeld kan worden moeten minimaal de uitkomsten van de volgende onderzoeken over de veiligheid van de KCB afgewacht worden:

* de hierboven genoemde onderzoeken waarvan de resultaten pas (ver) na 2014 bekend worden

* onderzoek naar haarscheurtjes reactorvat;

* De eerstvolgende 10-jaarlijkse evaluatie betreft de periode 2003 tot en met 2012 en zal naar verwachting in 2013 afgerond zijn (blz. 7, Basisdocument 10EVA13);

* Van overheidswege is aangegeven dat rond 2015 een revisievergunning voor KCB aangevraagd dient te worden met een volledige herziening van het Veiligheidsrapport. (blz. 8, Basisdocument 10EVA13)

Voldongen feiten politiek:

*Vooruitlopend op een vergunning voor de bedrijfsduurverlenging, is er al een nieuw opwerkingscontract getekend (20-12-2011) en is de procedure gestart voor uitbreiding COVRA HABOG. Beide met het argument dat het noodzakelijk is door het langer open blijven van de KCB.

Dat is toch wel erg de omgekeerde wereld.

Hoe 'vrij' en onbevooroordeeld kan deze beslissing dan nog zijn? Kernenergie kent een geschiedenis van claimen met enorme schadeloosstellingen bij sluiting. Sterker nog: bij de tot stand komen van het convenant tot bedrijfsduurverlenging in 2006, werd er (citerend uit geheime documenten) bedreigd met een claim (oplopend tot 1 miljard euro) bij sluiting. En voor 20 jaar langer opwerking is ook geen m.e.r.-beoordeling geweest (ondanks internationale verdragen als OSPAR 2000/1) een reden te meer voor een procedure met m.e.r. voor de bedrijfsduurverlenging.

Om al deze (en meer) argumenten ben ik van mening dat er geen vergunning kan worden afgegeven voor de bedrijfsduurverlenging van de kerncentrale Borssele na 2014.

Ik vertrouw er op dat u mijn opmerkingen zult betrekken bij de verdere procedure en mij op de hoogte houdt van verdere stappen,

Hoogachtend,

Ministerie EL&I
Programmadirectie Nucleaire Installaties en Veiligheid
O.v.v. Ontwerpbeschikking EPZ Bedrijfsduurverlenging KCB
Aanleverpunt C-Noord3/A17
Postbus 20401
2500EK Den Haag

Betreft: Zienswijze inzake Ontwerpbeschikking wijziging van de Kernenergiewetvergunning verleend aan de NV EPZ t.b.v. Bedrijfsduurverlenging Kerncentrale Borssele

Geachte heer/mevrouw,

In deze brief treft u puntsgewijs mijn gronden van bezwaar met betrekking tot de Ontwerpbeschikking EPZ Bedrijfsduurverlenging Kerncentrale Borssele (hierna: KCB), alsmede aangaande de beslissing over het niet M.E.R.-beoordelingsplichtig zijn van de activiteit, welke vanaf 25 oktober t/m 5 december 2012 ter inzage ligt.

*Als belanghebbende acht ik het wel noodzakelijk dat er M.E.R.-beoordeling plaats vindt inzake het 20 jaar langer in bedrijf houden van de kerncentrale in Borssele. Bij normaal bedrijf treden vanuit een kerncentrale geringe radioactieve lozingen op naar de lucht en naar het oppervlaktewater. Een M.E.R. is noodzakelijk om te onderzoeken wat het effect is op mens en milieu indien dergelijke radioactieve emissies 20 jaar langer cumuleren. De verlenging heeft ook gevolgen v.w.b. de 20 jaar extra winning van uranium alsmede de productie en opslag van radioactief afval. Ik sta op het standpunt dat er op basis van een M.E.R. opnieuw beoordeeld moet worden wat de effecten zijn voor mens en milieu van het 20 jaar langer in bedrijf houden van de KCB.

*Het nut en de noodzaak tot het langer produceren van stroom d.m.v. de KCB is in de Ontwerpbeschikking onvoldoende gemotiveerd. In de Ontwerpbeschikking mist een uitgewerkte belangenafweging waarin met argumenten het belang van de bedrijfsduurverlenging van de KCB wordt afgewogen tegen de veiligheidsrisico's en de cumulatieve milieueffecten. In de Ontwerpbeschikking wordt onder paragraaf 5.1 o.a. als rechtvaardigingsgrond aangevoerd energieopwekking en electriciteitsproductie. Met de tijd is het gewicht van dit belang als rechtvaardigingsgrond echter sterk afgenomen. De KCB levert als kleine centrale van ±500 MW een relatief kleine bijdrage aan het belang van stroomproductie in een (nationale) electriciteitsmarkt die wordt gekenmerkt door meer dan voldoende electriciteitsproductie voor de Nederlandse vraag (zie ook: Rapport Monitoring Leveringszekerheid 2008-2024, Tennet, juni 2009). Met het wegvallen van grote stroomverbruikers als de aluminiumsmelter Zalco (±450 MW) is er bovendien in Zeeland een zeer groot overschot aan stroom ontstaan dat niet buiten de provincie kan worden getransporteerd. Hierdoor moest zelfs eind 2011 op verzoek van Tennet volgens berichtgeving van Omroep Zeeland en RTL d.d. 30 en 31 december 2011 de stroomproductie in Zeeland aan banden. "Door het failliet van de aluminiumfabriek in Vlissingen is het stroomverbruik in de provincie flink afgenomen, waardoor er een nog groter stroomoverschot is dan gebruikelijk".

* In de periode 2014-2034 zal het personeelsbestand van de KCB verder vergrijzen met als gevolg dat moeilijk kan worden voldaan aan het op peil houden van de kennis 'in-house'. Met het uitfaseren van kernenergie in de ons omringende landen (Belgie en Duitsland) zal de kennis en infrastructuur voor het verkrijgen van die kennis aldoor verder afnemen. In de vergunningsprocedure tot verlenging van de bedrijfsduur is onvoldoende door de aanvrager aangetoond dat en op welke wijze gegarandeerd is dat voldoende kennis en gespecialiseerd personeel toegesneden op het type kerncentrale zoals in Borssele gedurende de verlengde bedrijfsduurperiode beschikbaar is. Het verdwijnen van kennis door vergrijzing en natuurlijk verloop van gespecialiseerd personeel heeft tevens gevolgen voor de kennis die nodig is voor het ontmantelen van de kerncentrale. In het Convenant Kerncentrale Borssele (2006)

is vastgelegd dat de ontmanteling snel moet volgen op stillegging in verband met de noodzakelijke kennis die dan nog aanwezig is. Nu komen er twintig kalenderjaren bij waarin die kennis langzaam verdwijnt. Bij ontmanteling gaat het niet om recente kennis, maar vooral om kennis over de constructie en bouw, die dan 60 jaar geleden zal zijn. In de vergunningsprocedure tot verlenging van de bedrijfsduur is onvoldoende door de aanvrager aangetoond dat en op welke wijze ook deze kennis voldoende zal zijn gegarandeerd.

* Na de kernramp in Fukushima, april 2011, heeft de Duitse overheid de oudste kernreactoren om veiligheidsredenen stilgelegd waaronder de kerncentrale in Biblis die van dezelfde makelij is en van hetzelfde model als Borssele, eveneens door Siemens gebouwd, in dezelfde periode. In Nederland is men voornemens de maximale bedrijfsduur van een zelfde model kerncentrale te verlengen tot 60 jaar. Aan ons als belanghebbenden geeft dit een groot gevoel van onveiligheid, zeker nu in de vergunningverlening de argumenten ontbreken die een verschil in wegging zouden rechtvaardigen. Vanuit de Convenant Kerncentrale Borssele (2006) dient EPZ ervoor te zorgen dat de KCB blijft behoren tot de 25% veiligste kerncentrales van o.a. de EU. Hoe is de bedrijfsduurverlenging van de KCB te rijmen met de vereiste dat zij blijft behoren tot de 25% veiligste kerncentrales van o.a. de EU terwijl een gelijksoortige kerncentrale in Biblis om veiligheidsredenen wordt gesloten?

* De risico's die met het stoken van de nieuwe brandstof MOX in een oude centrale worden genomen wordt o.i. onvoldoende uitgewerkt in de aanvraag door EPZ alsmede in de Ontwerpbeschikking. Van een juiste risicoafweging is derhalve geen sprake, hetgeen in strijd is met het motiveringsbeginsel. Ook maakte tijdens de publieks-informatiebijeenkomst op 7 november in De Stenge te Heinkenszand het gebruik van MOX en de daaraan verbonden extra risico's geen onderdeel uit van de presentatie door de sprekers. Wij achten dit in strijd met het vereiste dat het publiek tijdens een informatieavond volledig dient te worden geïnformeerd.

* EPZ stelt in hoofdstuk 6.3 van de vergunningaanvraag dat "Voor de genoemde datum (i.e. 1 januari 2014) worden de analyses en berekeningen die zijn gebaseerd op een ontwerpbedrijfsduur van veertig jaar herbeschouwd/gerevalideerd zodat de centrale gedurende een bedrijfsduur van zestig jaar in een bewezen veilige toestand zal zijn." Tijdens de informatieavond op 7 november 2012 bleek dat deze bewijsvoering daadwerkelijk een papieren/theoretische bewijsvoering is, die op het moment van de vergunningaanvraag niet proefondervindelijk wordt gestaafd en onderbouwd door bewijsvoering uit de praktijk. De conclusie van 'bewezen veilige toestand' wordt dus niet onderbouwd vanuit de praktijk en staat derhalve los van de werkelijke veiligheidstoestand waarin de KCB zich bevindt op het moment van vergunningverlening en -aanvraag. Essentiële experimentele gegevens die bij de beoordeling van de bedrijfsduurverlenging zouden dienen te worden betrokken zijn op het moment van de vergunningverlening derhalve niet voorhanden. Hierdoor kan geen juiste afweging van belangen plaatsvinden.

In haar *Beoordelingsrapport Bedrijfsduurverlenging Kerncentrale Borssele* (Ministerie van EL&I, 18-10-2012) stelt het Ministerie van EL&I onder hoofdstuk 7: "Algemeen uitgangspunt bij het vaststellen van de voorschriften is geweest dat maatregelen voor 1 januari 2014 geïmplementeerd moeten zijn, dus voordat de periode van verlengde bedrijfsduur aanvangt." Het bevoegd gezag houdt zich echter niet aan haar eigen beleid door de uitzonderingen die ze hierin toestaat. Zo staat op blz. 56 sub 8.: "Op basis van de resultaten ... legt NV EPZ uiterlijk 1 juli 2016 aan directeur Kernfysische Dienst ... wordt overschreden." Op blz 57 sub 9: "NV EPZ ... niet later dan 1 januari 2016." Op blz. 60 staat dat van het experimenteel bepalen van de veiligheidsmarge voor de reactorvat verbrossing, de resultaten zelfs niet voor 1 januari 2020 voorgelegd hoeven te worden aan de directeur Kernfysische Dienst. Deze bewijsvoering welke derhalve niet door proefondervindelijkheid wordt gestaafd scheidt een beeld van schijnveiligheid en voldoet daarmee niet aan de vereiste om aan een algemeen publiek voldoende inzicht te geven in de mogelijke risico's en gevolgen voor mens en milieu aangaande de periode van de beoogde bedrijfsduurverlenging en kan zeker in de informatievoorziening naar de bevolking het label van 'bewezen veilige toestand' niet dragen.

* Voor bedrijfsduurverlenging beoordeeld kan worden moeten minimaal de uitkomsten van de volgende onderzoeken over de veiligheid van de KCB afgewacht worden:

- de hierboven genoemde onderzoeken waarvan de resultaten pas (ver) na 2014 bekend worden
- Het onderzoek naar de haarscheurtjes in het reactorvat;

* Veel van de rapporten die ten grondslag liggen aan de studie die het Gesellschaft für Anlagen- und Reaktorsicherheit (GRS) heeft gedaan naar de veiligheid van bedrijfsduurverlenging, zijn niet gepubliceerd tijdens de huidige vergunningsprocedure. Hierdoor is het voor belanghebbenden niet mogelijk om op basis van voldoende informatie middels een zienswijze in te spreken.

* De Provinciale Zeeuwse Courant d.d. 16 november 2012 bericht dat “De financiële positie van Delta baart zorgen” en “De schuld bedraagt 690 miljoen euro. Daarnaast is de energiemarkt ongunstig door hoge inkooprijzen, overcapaciteit en recessie”. Delta heeft als grootaandeelhouder van de KCB te kampen met tegenvallende resultaten. Aangezien het juist de stroommarkt is die door overcapaciteit ongunstig is rijst de vraag of men vanuit de onderneming tijdig de financiële middelen beschikbaar heeft om de noodzakelijke investeringen te kunnen doen welke noodzakelijk zijn om aan alle veiligheidseisen te voldoen waar de KCB bij bedrijfsduurverlenging voor staat. De vraag is of Delta een financieel betrouwbare partner is om voor de komende 20 jaar de (operationele) veiligheid van de kerncentrale te blijven waarborgen. In de voorliggende Ontwerpbeschikking is de garantie op veiligheid d.m.v. het stellen van eisen aan de financiële positie van de exploitant onvoldoende geborgd.

Om de bovengenoemde argumenten sta ik op het standpunt dat er geen vergunning kan worden afgegeven voor de bedrijfsduurverlenging van de kerncentrale Borssele na 2014. Ik behoud mij het recht voor om op een later tijdstip nog argumenten toe te voegen.

Ik vertrouw er op dat u mijn zienswijze zult betrekken bij de verdere procedure en mij op de hoogte houdt van verdere stappen in het proces,

Hoogachtend,

Handtekening:

Van: [redacted]
Verzonden: woensdag 5 december 2012 23:58
Aan: Postbus AanvraagEPZ
Onderwerp: EPZ Bedrijfsduurverlenging KCB; zienswijze
Opvolgingsmarkering: Opvolgen
Markeringsstatus: Voltooid

(17)

betreft zienswijze op ontwerpbeschikking NV EPZ

Geachte mevrouw/heer

Middels deze email wil ik bezwaar maken tegen voortzetting van de activiteiten van de kerncentrale Borssele. Redenen hiervoor:

-Het grootste nadeel van kernenergie is het radioactieve afval uit een centrale, maar ook het afval van uraniumwinning en het sloopafval na sluiting van een kerncentrale

zijn radioactief. -Radioactieve straling vormt een groot risico voor de gezondheid. Hoogactief radioactief afval blijft tienduizenden jaren straling afgeven en vormt zo een risico voor duizenden generaties na de onze. Daar is op dit moment geen goede definitieve opslag voor.

-De kans op een ernstig ongeval is weliswaar klein, maar de mogelijke gevolgen zijn groot. Het gaat dan vooral om nadelige gevolgen op lange termijn door verhoogde stralingsniveaus.

-Kerncentrales en fabrieken die kernafval verwerken vormen een risico voor misbruik. Ze kunnen geschikt worden gemaakt voor de productie van kernwapens.

-Het is onverstandig vanuit economisch, maatschappelijk, milieu en gezondheidsperspectief.

-Het is voor iedereen uiteindelijk beter om de grote hoeveelheid geld die met de kerncentrale gemoeid is (alle kosten van winning tot aan afvalverwerking, opslag en beveiliging), in te zetten voor investeringen in duurzame energie.

Ik verzoek u dan ook, om geen vergunning te verlenen aan EPZ.

Met vriendelijke groeten

Ketelhuisplein 43
1064 RD Amsterdam

Aan:
Ministerie EL&I
programmadirectie Nucleaire Installaties en Veiligheid
O.v.v. Ontwerpbeschikking EPZ Bedrijfsduurverlenging KCB
Aanleverpunt C-Noord3/A17
Postbus 20401
2500EK Den Haag

18

Betreft: **Zienswijze bedrijfsduurverlenging kerncentrale Borssele**

Amsterdam, 4 december 2012

Geachte heer/mevrouw,

In deze brief vindt u onze zienswijze met betrekking tot de ontwerpbeschikking NV EPZ en de beslissing over het niet m.e.r.-beoordelingsplichtig zijn van de activiteit, die op 25 oktober 2012 ter inzage is gelegd.

We zullen onze bezwaren tegen het afgeven van de vergunning puntsgewijs benoemen en toelichten:

Algemeen

EPZ stelt dat de KCB op 1 januari 2014 veertig jaar in bedrijf is (hoofdstuk 6.3), om te vervolgen: *"Vóór de genoemde datum worden de analyses en berekeningen die zijn gebaseerd op een ontwerpbedrijfsduur van veertig jaar herbeschouwd/gerevalideerd zodat de centrale gedurende een bedrijfsduur van zestig jaar in een bewezen veilige toestand zal zijn."*

Maar feitelijk is de kerncentrale al op 25 oktober 1973 overgedragen door KWU aan PZEM en op 12 oktober 1973 al aangesloten op Nederlands koppelnet, en daarvoor dus ook al in bedrijf. De datum zou dus niet 1 januari 2014 moeten zijn, maar (uiterlijk) 12 oktober 2013! (maar zoals we zullen zien wordt ook 1-1-2014 in vele gevallen niet gehaald)

* Het is absoluut noodzakelijk dat er m.e.r. beoordeling plaats vindt voor het 20 jaar langer in bedrijf houden. Dit heeft namelijk gevolgen wat betreft de winning van uranium en de opslag van radioactief afval. Dit zou anders zijn geweest als er een m.e.r.-beoordeling was geweest naar aanleiding van het convenant in 2006, maar aangezien dat alleen maar een politiek besluit was, is de uitwerking daarvan absoluut m.e.r.-plichtig. Kan natuurlijk niet zo zijn dat een kerncentrale 20 jaar langer in bedrijf houden niet beoordeelt wordt op milieu-effecten. Te meer omdat er slechts een m.e.r.procedure is geweest bij de modificatie van de kerncentrale in 1993/4, aangezien er in 1973 bij het inbedrijf nemen nog geen m.e.r.-plicht was en een simpele hinderwetvergunning voldeed.

* Met het uitfasen van kernenergie in de ons omringende landen (Belgie en Duitsland) zal de kennis en infrastructuur voor het opdoen van die kennis (van een technologie zonder toekomst) verder afnemen en dientengevolge het personeelsbestand van de KCB verder vergrijzen. In de periode 2014-2034 zal het personeelsbestand verder vergrijzen en moeilijk kunnen worden voldaan aan het op peil houden van de kennis 'in-house'.

* Het verdwijnen van kennis door vergrijzing en natuurlijk verloop heeft zeker ook gevolgen voor de kennis die nodig is voor het ontmantelen van de kerncentrale. In de kernenergiewet is vastgelegd dat die ontmanteling snel moet volgen op stillegging in verband met de noodzakelijke kennis die dan nog aanwezig is. Nu komen er twintig jaar bij waarin die kennis langzaam verdwijnt. En bij ontmanteling gaat het niet om de kennis van de laatste paar jaar, maar vooral over kennis met betrekking tot bouw, die dan al 60 jaar geleden is.

* Het mag zou zijn, zoals EPZ laat weten, dat bedrijfsduurverlenging geen unieke zaak is (en inderdaad, zo had Fukushima reactor 1 een maand voor haar meltdown in maart 1011, 10 jaar bedrijfsverlenging gekregen –en voldeed dus aan alle strenge eisen– om de analogo voort te zetten: de exploitant deelde tijdens de procedure mee dat de kerncentrale technisch zonder problemen de 60 jaar kon halen –'bewezen veilig'), maar een kerncentrale met bedrijfsduurverlenging EN een vergunning voor MOX is wel uniek. En daar is derhalve weinig of geen ervaring mee.

* Omdat de KCB economisch is afgeschreven, levert ze voor bodemprijzen stroom. Door het langer open houden van KCB blijft er een 'valse' concurrent op de stroommarkt. Hierdoor is er minder urgentie voor EPZ en andere marktpartijen om te investeren in nieuwe, duurzame energie, die ook nog gepaard zullen gaan met nieuwe werkgelegenheid. Meer werkgelegenheid dan het 20 jaar langer in bedrijf houden van KCB, (die immers met uitzondering van de jaarlijkse splijststofwisseling, wanneer vooral externe, vaak internationale krachten opgeroepen worden) weinig werkgelegenheid oplevert.

* Als de centrale dus per 1-1-2013 wordt afgeschakeld zullen er investeringen komen in vervangend duurzaam vermogen, en komen er fondsen vrij die worden geïnvesteerd in het direct ontmantelen van de kerncentrale. Dit laatste zal zorgen voor werkgelegenheid en expertise die mogelijk gebruikt kan worden bij de ontmanteling van dergelijke centrales in bijv. Duitsland.

*Het nut en de noodzaak tot het langer produceren van stroom d.m.v. de KCB is in de Ontwerpbeschikking onvoldoende gemotiveerd. In de Ontwerpbeschikking mist een uitgewerkte belangenafweging waarin met argumenten het belang van de bedrijfsduurverlenging van de KCB wordt afgewogen tegen de veiligheidsrisico's en de cumulatieve milieueffecten. In de Ontwerpbeschikking wordt onder paragraaf 5.1 o.a. als rechtvaardigingsgrond aangevoerd energieopwekking en elektriciteitsproductie. Met de tijd is het gewicht van dit belang als rechtvaardigingsgrond echter sterk afgenomen. De KCB levert als kleine centrale van ±500 MW een relatief kleine bijdrage aan het belang van stroomproductie in een (nationale) elektriciteitsmarkt die wordt gekenmerkt door meer dan voldoende elektriciteitsproductie voor de Nederlandse vraag (zie ook: Rapport Monitoring Leveringszekerheid 2008-2024, Tennet, juni 2009). Met het wegvallen van grote stroomverbruikers als de aluminiumsmelter Zalco (±450 MW) is er bovendien in Zeeland een zeer groot overschot aan stroom ontstaan dat niet buiten de provincie kan worden getransporteerd. Hierdoor moest zelfs eind 2011 op verzoek van Tennet volgens berichtgeving van Omroep Zeeland en RTL d.d. 30 en 31 december 2011 de stroomproductie in Zeeland aan banden. “Door het failliet van de aluminiumfabriek in Vlissingen is het stroomverbruik in de provincie flink afgenomen, waardoor er een nog groter stroomoverschot is dan gebruikelijk”.

* Is Delta wel een financieel betrouwbare partner om voor de komende 20 jaar de (operationele) veiligheid van de kerncentrale te blijven waarborgen. In de voorliggende Ontwerpbeschikking is de garantie op veiligheid d.m.v. het stellen van eisen aan de financiële positie van de exploitant onvoldoende geborgd. De Provinciale Zeeuwse Courant d.d. 16 november 2012 bericht dat “De financiële positie van Delta baart zorgen” en “De schuld bedraagt 690 miljoen euro. Daarnaast is de energiemarkt ongunstig door hoge inkooprijzen, overcapaciteit en recessie”. Delta heeft als grootaandeelhouder van de KCB te kampen met tegenvallende resultaten. Aangezien het juist de stroommarkt is die door overcapaciteit ongunstig is rijst de vraag of men vanuit de onderneming tijdig de financiële middelen beschikbaar heeft om de noodzakelijke investeringen te kunnen doen welke noodzakelijk zijn om aan alle veiligheidseisen te voldoen waar de KCB bij bedrijfsduurverlenging voor staat.

* Na Fukushima, in april 2011, heeft de Duitse overheid de 7 oudste reactoren om veiligheidsredenen onmiddellijk stilgelegd en een limiet van 36 bedrijfsduur aan de overigen vastgesteld. De 7 oudste reactoren waren allemaal minder oud als de kerncentrale Borssele. Dus terwijl in Duitsland Duitse reactoren een bedrijfsduur-limiet krijgen van 36 jaar, is men in Nederland voornemens de maximale bedrijfsduur van een Duitse kerncentrale (gebouwd door KWU) te verlengen tot 60 jaar.

* Veel van de rapporten die ten grondslag liggen aan de studie die GRS heeft gedaan naar de veiligheid van bedrijfsduurverlenging, niet gepubliceerd tijdens de huidige vergunningsprocedure. Hierdoor is het in deze inspraakronde niet mogelijk om in detail inspraak te doen.

* EPZ spreekt zowel in de vergunningsaanvraag als wel in hun persbericht (van 24 oktober 2012) op de website dat de kerncentrale tot 2034 aantoonbaar veilig is en (o.a. in hoofdstuk 6.3 van de vergunningsaanvraag) van 'een bewezen veilige toestand' tot 2034.

Het is niet juist te stellen dat er 'een bewezen veilige toestand' bestaat enkel door te voldoen aan een aantal rapporten. Zeker, zoals hieronder blijkt, omdat heel veel data nog niet beschikbaar is.

Niet beschikbare data

* In haar *Beoordelingsrapport Bedrijfsduurverlenging Kerncentrale Borssele* (van 18-10-2012) stelt het ministerie van EL & I dat "algemeen uitgangspunt bij het vaststellen van de voorschriften is geweest dat maatregelen voor 1 januari 2014 geïmplementeerd moeten zijn, dus voordat de periode van verlengde bedrijfsduur aanvangt." Nog afgezien van de onjuiste datum (zie hierboven) houdt het bevoegd gezag zich daar vervolgens niet aan gezien de grote hoeveelheid uitzonderingen die ze toestaat.

Wij vinden dat dat uitgangspunt niet facultatief maar absoluut moet zijn. Geen uitzonderingen: alle maatregelen moeten geïmplementeerd zijn voor levensduurverlenging aanvangt (dus voor 12-10-2013! De datum dat de kerncentrale op het Nederlandse koppelnet werd aangesloten, maar zeker voor de door EPZ en EL&I gehanteerde datum 1-1-2014)

Het blijkt dat er nog aan veel additionele voorwaarden moet worden voldaan door EPZ (naar aanleiding van aanbevelingen EL en I). Het is prematuur om dan nu al als minister EL&I 'voornemens' te zijn een 'vergunning te verlenen'.

* Zo staat op blz. 56 van de *Beoordelingsrapport Bedrijfsduurverlenging Kerncentrale Borssele* (18-10-2012 Min. EL&I): "Op basis van de resultaten bij het vaststellen van de nieuwe belastingscatalogus voor een periode van zestig jaar ontwerpbedrijfsduur legt NV EPZ uiterlijk 1 juli 2016 aan directeur Kernfysische Dienst een plan van aanpak voor met de te treffen maatregelen voor die onderdelen van de inrichting waarvoor de zogenoemde toetsingswaarde in de cumulatieve gebruiksfactor voor 60 jaar bedrijfsduur wordt overschreden."

We vinden het ontoelaatbaar dat 2,5 jaar na het ingaan van de nieuwe vergunning voor bedrijfsduurverlenging (op 1-1-2014), er een plan van aanpak aan de KFD overhandigd kan worden, die van wezenlijk belang is voor het afgeven van die vergunning.

* Maar er is meer: Op blz 57: "NV EPZ voert ten behoeve van verdergaand inzicht in het lek-voorbreuk gedrag specifiek een verificatie uit van de aannames ten aanzien van thermische stratificatie aan de hand van resultaten van de metingen verkregen met het FAMOS vermoeiingsmonitoringsstelsel nadat een voldoende hoeveelheid representatieve data hiervoor beschikbaar is. NV EPZ legt de resultaten van deze verificatie zo spoedig als redelijkerwijs mogelijk is, voor aan de directeur Kernfysische Dienst, echter niet later dan 1 januari 2016." Dat betekent dat er nu niet voldoende hoeveelheid representatieve data beschikbaar is, dientengevolge kan de bedrijfsduurverlenging niet toegestaan worden

* En dit is helemaal mooi (blz. 60): van het experimenteel bepalen van de veiligheidsmarge voor reactorvat verbrossing, hoeven de resultaten zelfs niet voor 1 januari 2020 (!) voorgelegd te worden aan de directeur Kernfysische Dienst.

Veiligheids-onderzoeken

* Er is geen ranglijst van veiligste reactoren. Er is derhalve ook geen methode om te bepalen of KCB bij de 25% veiligste kerncentrales in de wereld hoort (blijft horen). De eerste keer dat daar zowiezo iets over gezegd gat worden door de onafhankelijke beoordelingscommissie is pas in 2013.

* Het is onduidelijk welke rol de uitkomst van de stresstest speelt in de beoordeling van de bedrijfsduurverlenging

Wij zijn van mening dat de uitkomsten van de volgende onderzoeken over de veiligheid van de KCB afgewacht dienen te worden voor bedrijfsduurverlenging beoordeeld kan worden:

* de hierboven genoemde onderzoeken waarvan de resultaten pas (ver) na 2014 bekend worden

* onderzoek naar haarscheurtjes reactorvat;

* De eerstvolgende 10-jaarlijkse evaluatie betreft de periode 2003 tot en met 2012 en zal naar verwachting in 2013 afgerond zijn. (blz. 7, Basisdocument 10EVA13);

* Van overheidswege is aangegeven dat rond 2015 een revisievergunning voor KCB aangevraagd dient te worden met een volledige herziening van het Veiligheidsrapport. (blz. 8, Basisdocument 10EVA13)

Voldongen feiten politiek:

*Vooruitlopend op een vergunning voor de bedrijfsduurverlenging, is er al een nieuw opwerkingscontract getekend (20-12-2011) en is de procedure gestart voor uitbreiding COVRA HABOG. Beide met het argument dat het noodzakelijk is door het langer open blijven van de KCB. Dat is toch wel erg de omgekeerde wereld.

Hoe 'vrij' en onbevooroordeeld kan deze beslissing dan nog zijn? Kernenergie kent een geschiedenis van claimen met enorme schadeloosstellingen bij sluiting. Sterker nog: bij de tot stand komen van het convenant tot bedrijfsduurverlenging in 2006, werd er (citerend uit geheime documenten) gedreigd met een claim (oplopend tot 1 miljard euro) bij sluiting.

En voor 20 jaar langer opwerking is ook geen m.e.r.-beoordeling geweest (ondanks internationale verdragen als OSPAR 2000/1) dat moet meegenomen worden in het milieu-effect rapport voor de bedrijfsduurverlenging

Om al deze (en meer) argumenten zijn we van mening dat er geen vergunning kan worden afgegeven voor de bedrijfsduurverlenging van de kerncentrale Borssele na 2014.

Ik vertrouw er op dat u mijn opmerkingen zult betrekken bij de verdere procedure.

vriendelijke groet,

Stichting Laka
Ketelhuisplein 43
1054 RD Amsterdam

Van:
Verzonden: zaterdag 24 november 2012 0:36
Aan: Postbus AanvraagEPZ
Onderwerp: EPZ Bedrijfsduurverlenging KCB

19

Opvolgingsmarkering: Opvolgen
Markeringsstatus: Voltooid

Postbus.AanvraagEPZ@mineleni.nl
Ministerie EL&I
programmadiirectie Nucleaire Installaties en Veiligheid O.v.v. Ontwerpbeschikking EPZ
Bedrijfsduurverlenging KCB Aanleverpunt C-Noord3/A17 Postbus 20401 2500 EK Den Haag

Betreft: Zienswijze bedrijfsduurverlenging kerncentrale Borssele

23 nov 2012, .

Geachte heer/mevrouw,

De belangrijkste reden om Borsele niet verder open te houden, is het stoppen van de productie van hoog radioactief afval, de afgewerkte \"brandstof\". Talloze generaties na ons blijven verantwoordelijk om dat gif buiten het leefmilieu te houden. Aangezien dat eeuwen is, is het vrijwel zeker dat het spul ooit wel in het leefmilieu komt, waardoor ons land onleefbaar wordt. Een enorme kapitaalvernietiging, die wij nu voorbereiden.

Ik merk hierbij op dat er nog steeds geen besluit over de eindberging van het afval is. Technisch is het ook onmogelijk een vorm van eindberging te realiseren, waarbij wij, onze generatie van ingenieurs en wetenschappers, kunnen garanderen dat het afval nooit meer in het leefmilieu komt. We kunnen dat niet garanderen, omdat bijvoorbeeld de halfwaardetijd van het gif, voor mensen onvoorstelbaar lang is.

Dat is de belangrijkste reden zo snel mogelijk te stoppen met het vergroten van het opslag probleem. Sluit de kerncentrale Borsele zo snel mogelijk. Het probleem is nu al erg genoeg.

In de rest van deze brief vindt u mijn overige zienswijze met betrekking tot de ontwerpbeschikking NV EPZ en de beslissing over het niet m.e.r.-beoordelingsplichtig zijn van de activiteit, die op 25 oktober 2012 ter inzage is gelegd.

Hieronder een puntsgewijze opsomming van mijn bezwaren.

Algemeen

* Het is absoluut noodzakelijk dat er m.e.r. beoordeling plaats vindt voor het 20 jaar langer in bedrijf houden. Dit heeft namelijk gevolgen wat onder andere betreft de winning van uranium en de opslag van radioactief afval.

Dit zou anders zijn geweest als er een m.e.r.-beoordeling was geweest naar aanleiding van het convenant in 2006, maar aangezien dat alleen maar een politiek besluit was, is de uitwerking daarvan absoluut m.e.r.-plichtig.

* In de periode 2014-2034 zal het personeelsbestand verder vergrijzen en zal moeilijk kunnen worden voldaan aan het op peil houden van de kennis 'in-house'. Met het uitfaseren van kernenergie in de ons omringende landen (België en Duitsland) zal de kennis en infrastructuur voor het opdoen van die kennis (van een technologie zonder toekomst) verder afnemen.

* Het verdwijnen van kennis door vergrijzing en natuurlijk verloop heeft zeker ook gevolgen voor de kennis die nodig is voor het ontmantelen van de kerncentrale. In de Kernenergiewet is vastgelegd dat die ontmanteling snel moet volgen op stillegging in verband met de noodzakelijke kennis die dan nog

aanwezig is. Nu komen er twintig jaar bij waarin die kennis langzaam verdwijnt. En bij ontmanteling gaat het niet om de kennis van de laatste paar jaar, maar vooral over kennis met betrekking tot bouw, die dan al 60 jaar geleden is.

* Het mag zo zijn, zoals EPZ laat weten, dat bedrijfsduurverlenging geen unieke zaak is (en inderdaad, zo had Fukushima reactor 1 een maand voor haar meltdown in maart 1011, 10 jaar bedrijfsverlenging gekregen –en voldeed dus aan alle strenge eisen– en om de analoog voort te zetten: de exploitant deelde tijdens de procedure mee dat de kerncentrale technisch zonder problemen de 60 jaar kon halen –'bewezen veilig'), maar een kerncentrale met bedrijfsduurverlenging EN een vergunning voor MOX is wel uniek. En daar is derhalve weinig of geen ervaring mee.

* Omdat de KCB economisch is afgeschreven, levert ze voor bodemprijzen stroom. Door het langer open houden van KCB blijft er een 'valse' concurrent op de stroommarkt. Hierdoor is er minder urgentie voor EPZ en andere marktpartijen om te investeren in nieuwe, duurzame energie, die ook nog gepaard zullen gaan met nieuwe werkgelegenheid. Meer werkgelegenheid dan het 20 jaar langer in bedrijf houden van KCB, die immers met uitzondering van de jaarlijkse splijtstofwisseling, wanneer vooral externe, vaak internationale krachten opgeroepen worden, weinig werkgelegenheid oplevert.

Als de centrale per 2013 wordt afgeschakeld zullen er investeringen komen in vervangend duurzaam vermogen, en komen er fondsen vrij die worden geïnvesteerd in het direct ontmantelen van de kerncentrale. Dit zal zorgen voor werkgelegenheid en expertise die mogelijk gebruikt kan worden bij de ontmanteling van dergelijke centrales in bijvoorbeeld Duitsland.

* Na Fukushima, in april 2011, heeft de Duitse overheid de 7 oudste reactoren om veiligheids-redenen onmiddellijk stilgelegd en een limiet van 36 bedrijfsduur aan de overigen vastgesteld. De 7 oudste reactoren waren allemaal minder oud als de kerncentrale Borssele. Dus terwijl in Duitsland Duitse reactoren een bedrijfsduur-limiet krijgen van 36 jaar, is men in Nederland voornemens de maximale bedrijfsduur van een Duitse kerncentrale (gebouwd door KWU) te verlengen tot 60 jaar.

* Veel van de rapporten die ten grondslag liggen aan de studie die GRS heeft gedaan naar de veiligheid van bedrijfsduurverlenging, zijn niet gepubliceerd tijdens de huidige vergunningsprocedure. Hierdoor is het in deze inspraakronde onmogelijk om in detail inspraak te doen.

* EPZ spreekt zowel in de vergunningsaanvraag als in hun persbericht (van 24 oktober 2012) op de website dat de kerncentrale tot 2034 aantoonbaar veilig is en (o.a. in hoofdstuk 6.3 van de vergunningsaanvraag) van 'een bewezen veilige toestand' tot 2034. Het is niet juist te stellen dat er 'een bewezen veilige toestand' bestaat enkel door te voldoen aan een aantal rapporten. Zeker, zoals hieronder blijkt, omdat heel veel data nog niet beschikbaar is.

Niet beschikbare data

* In haar Beoordelingsrapport Bedrijfsduurverlenging Kerncentrale Borssele (van Min. EL en I, 18-10-2012) stelt het ministerie van EL & I dat "algemeen uitgangspunt bij het vaststellen van de voorschriften is geweest dat maatregelen voor 1 januari 2014 geïmplementeerd moeten zijn, dus voordat de periode van verlengde bedrijfsduur aanvangt." Het bevoegd gezag houdt zich daar vervolgens niet aan gezien de grote hoeveelheid uitzonderingen die ze toestaat.

* Zo staat op blz. 56: "Op basis van de resultaten bij het vaststellen van de nieuwe belastingscatalogus voor een periode van zestig jaar ontwerpbedrijfsduur legt NV EPZ uiterlijk 1 juli 2016 aan directeur Kernfysische Dienst een plan van aanpak voor met de te treffen maatregelen voor die onderdelen van de inrichting waarvoor de zogenoemde toetsingswaarde in de cumulatieve gebruiksfactor voor 60 jaar bedrijfsduur wordt overschreden."

* Op blz 57: "NV EPZ voert ten behoeve van verdergaand inzicht in het lek-voor-breuk gedrag specifiek een verificatie uit van de aannames ten aanzien van thermische stratificatie aan de hand van resultaten van de metingen verkregen met het FAMOS vermoeiingsmonitoringsysteem nadat een voldoende hoeveelheid representatieve data hiervoor beschikbaar is. NV EPZ legt de resultaten van deze verificatie zo spoedig als redelijkerwijs mogelijk is, voor aan de directeur Kernfysische Dienst, echter niet later dan 1 januari 2016."

* Op blz. 60 staat zelfs dat van het experimenteel bepalen van de veiligheidsmarge voor reactorvat

verbrossing, de resultaten zelfs niet voor
1 januari 2020 (!) voorgelegd te hoeven worden aan de directeur Kernfysische Dienst.

Dat betekent dat er nu niet voldoende hoeveelheid representatieve data beschikbaar is, en
dientengevolge kan de bedrijfsduurverlenging niet toegestaan worden

Veiligheids-onderzoeken

* Er is geen ranglijst van veiligste reactoren. Er is derhalve ook geen methode om te bepalen of KCB
bij de 25% veiligste kerncentrales in de wereld hoort (blijft horen); een voorwaarde in het 2006
convenant.

* Het is onduidelijk welke rol de uitkomst van de stresstest speelt in de beoordeling van de
bedrijfsduurverlenging

Voor bedrijfsduurverlenging beoordeeld kan worden moeten minimaal de uitkomsten van de volgende
onderzoeken over de veiligheid van de KCB afgewacht worden:

* de hierboven genoemde onderzoeken waarvan de resultaten pas (ver) na 2014 bekend worden

* onderzoek naar haarscheurtjes reactorvat;

* De eerstvolgende 10-jaarlijkse evaluatie betreft de periode 2003 tot en met 2012 en zal naar
verwachting in 2013 afgerond zijn (blz. 7, Basisdocument 10EVA13);

* Van overheidswege is aangegeven dat rond 2015 een revisievergunning voor KCB aangevraagd dient
te worden met een volledige herziening van het Veiligheidsrapport. (blz. 8, Basisdocument 10EVA13)

Voldongen feiten politiek;

*Vooruitlopend op een vergunning voor de bedrijfsduurverlenging, is er al een nieuw
opwerkingscontract getekend (20-12-2011) en is de procedure gestart voor uitbreiding COVRA HABOG.
Beide met het argument dat het noodzakelijk is door het langer open blijven van de KCB.

Dat is toch wel erg de omgekeerde wereld.

Hoe 'vrij' en onbevooroordeeld kan deze beslissing dan nog zijn?

Kernenergie kent een geschiedenis van claimen met enorme schadeloosstellingen bij sluiting. Sterker
nog: bij de tot stand komen van het convenant tot bedrijfsduurverlenging in 2006, werd er (citerend
uit geheime documenten) bedreigd met een claim (oplopend tot 1 miljard euro) bij sluiting.

En voor 20 jaar langer opwerking is ook geen m.e.r.-beoordeling geweest (ondanks internationale
verdragen als OSPAR 2000/1) een reden te meer voor een procedure met m.e.r. voor de
bedrijfsduurverlenging.

Om al deze (en meer) argumenten ben ik van mening dat er geen vergunning kan worden afgegeven
voor de bedrijfsduurverlenging van de kerncentrale Borssele na 2014.

Ik vertrouw er op dat u mijn opmerkingen zult betrekken bij de verdere procedure en mij op de hoogte
houdt van verdere stappen,

Hoogachtend,

Nederland

Van:
Verzonden: woensdag 28 november 2012 12:44
Aan: Postbus AanvraagEPZ
Onderwerp: EPZ Bedrijfsduurverlenging KCB

20

Opvolgingsmarkering: Opvolgen
Markeringsstatus: Voltooid

Postbus.AanvraagEPZ@mineleni.nl
Ministerie EL&I
programmadiirectie Nucleaire Installaties en Veiligheid O.v.v. Ontwerpbeschikking EPZ
Bedrijfsduurverlenging KCB Aanleverpunt C-Noord3/A17 Postbus 20401 2500 EK Den Haag

Betreft: Zienswijze bedrijfsduurverlenging kerncentrale Borssele

, 28 november

Geachte heer/mevrouw,

In deze brief vindt u mijn zienswijze met betrekking tot de ontwerpbeschikking NV EPZ en de beslissing over het niet m.e.r.-beoordelingsplichtig zijn van de activiteit, die op 25 oktober 2012 ter inzage is gelegd.

Hieronder een puntsgewijze opsomming van mijn bezwaren.

Algemeen

- * Energiebronnen van de aarde raken uitgeput. We zullen moeten overstappen op hernieuwbare, duurzame vormen van energie. De uraniumvoorraad is niet eindeloos.
- * Het is absoluut noodzakelijk dat er m.e.r. beoordeling plaats vindt voor het 20 jaar langer in bedrijf houden. Dit heeft namelijk gevolgen wat onder andere betreft de winning van uranium en de opslag van radioactief afval.
Dit zou anders zijn geweest als er een m.e.r.-beoordeling was geweest naar aanleiding van het convenant in 2006, maar aangezien dat alleen maar een politiek besluit was, is de uitwerking daarvan absoluut m.e.r.-plichtig.
- * In de periode 2014-2034 zal het personeelsbestand verder vergrijzen en zal moeilijk kunnen worden voldaan aan het op peil houden van de kennis 'in-house'. Met het uitfasen van kernenergie in de ons omringende landen (België en Duitsland) zal de kennis en infrastructuur voor het opdoen van die kennis (van een technologie zonder toekomst) verder afnemen.
- * Het verdwijnen van kennis door vergrijzing en natuurlijk verloop heeft zeker ook gevolgen voor de kennis die nodig is voor het ontmantelen van de kerncentrale. In de Kernenergiewet is vastgelegd dat die ontmanteling snel moet volgen op stillegging in verband met de noodzakelijke kennis die dan nog aanwezig is. Nu komen er twintig jaar bij waarin die kennis langzaam verdwijnt. En bij ontmanteling gaat het niet om de kennis van de laatste paar jaar, maar vooral over kennis met betrekking tot bouw, die dan al 60 jaar geleden is.
- * Het mag zo zijn, zoals EPZ laat weten, dat bedrijfsduurverlenging geen unieke zaak is (en inderdaad, zo had Fukushima reactor 1 een maand voor haar meltdown in maart 2011, 10 jaar bedrijfsverlenging gekregen –en voldeed dus aan alle strenge eisen– en om de vergelijking voort te zetten: de exploitant deelde tijdens de procedure mee dat de kerncentrale technisch zonder problemen de 60 jaar kon halen –'bewezen veilig'), maar een kerncentrale met bedrijfsduurverlenging EN een vergunning voor MOX is wel uniek. En daar is derhalve weinig of geen ervaring mee.
- * Omdat de KCB economisch is afgeschreven, levert ze voor bodemprijzen stroom. Door het langer open houden van KCB blijft er een 'valse' concurrent op de stroommarkt. Hierdoor is er minder urgentie voor EPZ en andere marktpartijen om te

investeren in nieuwe, duurzame energie, die ook nog gepaard zullen gaan met nieuwe werkgelegenheid. Meer werkgelegenheid dan het 20 jaar langer in bedrijf houden van KCB, die immers met uitzondering van de jaarlijkse splijtstofwisseling, wanneer vooral externe, vaak internationale krachten opgeroepen worden, weinig werkgelegenheid oplevert.

Als de centrale per 2013 wordt afgeschakeld zullen er investeringen komen in vervangend duurzaam vermogen, en komen er fondsen vrij die worden geïnvesteerd in het direct ontmantelen van de kerncentrale. Dit zal zorgen voor werkgelegenheid en expertise die mogelijk gebruikt kan worden bij de ontmanteling van dergelijke centrales in bijvoorbeeld Duitsland.

* Na Fukushima, in april 2011, heeft de Duitse overheid de 7 oudste reactoren om veiligheids-redenen onmiddellijk stilgelegd en een limiet van 36 jaar bedrijfsduur aan de overigen vastgesteld. De 7 oudste reactoren waren allemaal minder oud als de kerncentrale Borssele. Dus terwijl in Duitsland Duitse reactoren een bedrijfsduur-limiet krijgen van 36 jaar, is men in Nederland voornemens de maximale bedrijfsduur van een Duitse kerncentrale (gebouwd door KWU) te verlengen tot 60 jaar.

* Veel van de rapporten die ten grondslag liggen aan de studie die GRS heeft gedaan naar de veiligheid van bedrijfsduurverlenging, zijn niet gepubliceerd tijdens de huidige vergunningsprocedure. Hierdoor is het in deze inspraakronde onmogelijk om in detail inspraak te doen.

* EPZ spreekt zowel in de vergunningsaanvraag als in hun persbericht (van 24 oktober 2012) op de website dat de kerncentrale tot 2034 aantoonbaar veilig is en (o.a. in hoofdstuk 6.3 van de vergunningsaanvraag) van 'een bewezen veilige toestand' tot 2034. Het is niet juist te stellen dat er 'een bewezen veilige toestand' bestaat enkel door te voldoen aan een aantal rapporten. Zeker, zoals hieronder blijkt, omdat heel veel data nog niet beschikbaar is.

Niet beschikbare data

* In haar Beoordelingsrapport Bedrijfsduurverlenging Kerncentrale Borssele (van Min. EL en I, 18-10-2012) stelt het ministerie van EL & I dat "algemeen uitgangspunt bij het vaststellen van de voorschriften is geweest dat maatregelen voor 1 januari 2014 geïmplementeerd moeten zijn, dus voordat de periode van verlengde bedrijfsduur aanvangt." Het bevoegd gezag houdt zich daar vervolgens niet aan gezien de grote hoeveelheid uitzonderingen die ze toestaat.

* Zo staat op blz. 56: "Op basis van de resultaten bij het vaststellen van de nieuwe belastingscatalogus voor een periode van zestig jaar ontwerpbedrijfsduur legt NV EPZ uiterlijk 1 juli 2016 aan directeur Kernfysische Dienst een plan van aanpak voor met de te treffen maatregelen voor die onderdelen van de inrichting waarvoor de zogenoemde toetsingswaarde in de cumulatieve gebruiksfactor voor 60 jaar bedrijfsduur wordt overschreden."

* Op blz 57: "NV EPZ voert ten behoeve van verdergaand inzicht in het lek-voor-breuk gedrag specifiek een verificatie uit van de aannames ten aanzien van thermische stratificatie aan de hand van resultaten van de metingen verkregen met het FAMOS vermoeiingsmonitoringsysteem nadat een voldoende hoeveelheid representatieve data hiervoor beschikbaar is. NV EPZ legt de resultaten van deze verificatie zo spoedig als redelijkerwijs mogelijk is, voor aan de directeur Kernfysische Dienst, echter niet later dan 1 januari 2016."

* Op blz. 60 staat zelfs dat van het experimenteel bepalen van de veiligheidsmarge voor reactorvat verbrossing, de resultaten zelfs niet voor 1 januari 2020 (!) voorgelegd te hoeven worden aan de directeur Kernfysische Dienst.

Dat betekent dat er nu niet voldoende hoeveelheid representatieve data beschikbaar is, en dientengevolge kan de bedrijfsduurverlenging niet toegestaan worden

Veiligheids-onderzoeken

* Er is geen ranglijst van veiligste reactoren. Er is derhalve ook geen methode om te bepalen of KCB bij de 25% veiligste kerncentrales in de wereld hoort (blijft horen); een voorwaarde in het 2006 convenant.

* Het is onduidelijk welke rol de uitkomst van de stresstest speelt in de beoordeling van de bedrijfsduurverlenging

Voor bedrijfsduurverlenging beoordeeld kan worden moeten minimaal de uitkomsten van de volgende onderzoeken over de veiligheid van de KCB afgewacht worden:

- * de hierboven genoemde onderzoeken waarvan de resultaten pas (ver) na 2014 bekend worden
- * onderzoek naar haarscheurtjes reactorvat;
- * De eerstvolgende 10-jaarlijkse evaluatie betreft de periode 2003 tot en met 2012 en zal naar verwachting in 2013 afgerond zijn (blz. 7, Basisdocument 10EVA13);
- * Van overheidswege is aangegeven dat rond 2015 een revisievergunning voor KCB aangevraagd dient te worden met een volledige herziening van het Veiligheidsrapport. (blz. 8, Basisdocument 10EVA13)

Voldongen feiten politiek;

*Vooruitlopend op een vergunning voor de bedrijfsduurverlenging, is er al een nieuw opwerkingscontract getekend (20-12-2011) en is de procedure gestart voor uitbreiding COVRA HABOG. Beide met het argument dat het noodzakelijk is door het langer open blijven van de KCB.

Dat is toch wel erg de omgekeerde wereld.

Hoe 'vrij' en onbevooroordeeld kan deze beslissing dan nog zijn?

Kernenergie kent een geschiedenis van claimen met enorme schadeloosstellingen bij sluiting. Sterker nog: bij de tot stand komen van het convenant tot bedrijfsduurverlenging in 2006, werd er (citerend uit geheime documenten) gedreigd met een claim (oplopend tot 1 miljard euro) bij sluiting.

En voor 20 jaar langer opwerking is ook geen m.e.r.-beoordeling geweest (ondanks internationale verdragen als OSPAR 2000/1) een reden te meer voor een procedure met m.e.r. voor de bedrijfsduurverlenging.

Om al deze (en meer) argumenten ben ik van mening dat er geen vergunning kan worden afgegeven voor de bedrijfsduurverlenging van de kerncentrale Borssele na 2014.

Ik vertrouw er op dat u mijn opmerkingen zult betrekken bij de verdere procedure en mij op de hoogte houdt van verdere stappen,

Hoogachtend,

Nederland

Postbus.AanvraagEPZ@mineleni.nl
 Ministerie EL&I
 programmadirectie Nucleaire Installaties en Veiligheid
 O.v.v. Ontwerpbeschikking EPZ Bedrijfsduurverlenging KCB
 Aanleverpunt C-Noord3/A17
 Postbus 20401
 2500 EK Den Haag

Hieronder treft u de tekst van een algemene bezwaarbrieff inzake de bedrijfsduurverlenging van kerncentrale Borssele.

Daarbij wil ik op persoonlijke titel een aanvulling doen; het in stand houden van nucleaire, commerciële technologie is in strijd met humanitaire rechten van de mens gezien de enorme risico's die genomen worden voor vele generaties na ons die niet 'profiteren' hiervan maar slechts opgezadeld worden met de gigantische problemen en gezondheidsrisico's die dit met zich meebrengt.

Kernenergie is oorlog met de toekomst.

Betreft: Zienswijze bedrijfsduurverlenging kerncentrale Borssele

, 3-12-2012

Geachte heer/mevrouw,

In deze brief vindt u onze zienswijze met betrekking tot de ontwerpbeschikking NV EPZ en de beslissing over het niet m.e.r.-beoordelingsplichtig zijn van de activiteit, die op 25 oktober 2012 ter inzage is gelegd.

Hieronder een puntsgewijze opsomming van mijn bezwaren.

Algemeen

* Het is absoluut noodzakelijk dat er m.e.r. beoordeling plaats vindt voor het 20 jaar langer in bedrijf houden. Dit heeft namelijk gevolgen wat onder andere betreft de winning van uranium en de opslag van radioactief afval. Dit zou anders zijn geweest als er een m.e.r.-beoordeling was geweest naar aanleiding van het convenant in 2006, maar aangezien dat alleen maar een politiek besluit was, is de uitwerking daarvan absoluut m.e.r.-plichtig.

* In de periode 2014-2034 zal het personeelsbestand verder vergrijzen en zal moeilijk kunnen worden voldaan aan het op peil houden van de kennis 'in-house'. Met het uitfaseren van kernenergie in de ons omringende landen (België en Duitsland) zal de kennis en infrastructuur voor het opdoen van die kennis (van een technologie zonder toekomst) verder afnemen.

* Het verdwijnen van kennis door vergrijzing en natuurlijk verloop heeft zeker ook gevolgen voor de kennis die nodig is voor het ontmantelen van de kerncentrale. In de Kernenergiewet is vastgelegd dat die ontmanteling snel moet volgen op stillegging in verband met de noodzakelijke kennis die dan nog aanwezig is. Nu komen er twintig jaar bij waarin die kennis langzaam verdwijnt. En bij ontmanteling gaat het niet om de kennis van de laatste paar jaar, maar vooral over kennis met betrekking tot bouw, die dan al 60 jaar geleden is.

U:
I
F:
F:
I
F:
G:
F:
I:

* Het mag zo zijn, zoals EPZ laat weten, dat bedrijfsduurverlenging geen unieke zaak is (en inderdaad, zo had Fukushima reactor 1 een maand voor haar meltdown in maart 2011, 10 jaar bedrijfsverlenging gekregen –en voldeed dus aan alle strenge eisen– en om de analoog voort te zetten: de exploitant deelde tijdens de procedure mee dat de kerncentrale technisch zonder problemen de 60 jaar kon halen –'bewezen veilig'), maar een kerncentrale met bedrijfsduurverlenging EN een vergunning voor MOX is wel uniek. En daar is derhalve weinig of geen ervaring mee.

* Omdat de KCB economisch is afgeschreven, levert ze voor bodemprijzen stroom. Door het langer open houden van KCB blijft er een 'valse' concurrent op de stroommarkt. Hierdoor is er minder urgentie voor EPZ en andere marktpartijen om te investeren in nieuwe, duurzame energie, die ook nog gepaard zullen gaan met nieuwe werkgelegenheid. Meer werkgelegenheid dan het 20 jaar langer in bedrijf houden van KCB, die immers met uitzondering van de jaarlijkse splijstofwisseling, wanneer vooral externe, vaak internationale krachten opgeroepen worden, weinig werkgelegenheid oplevert.

Als de centrale per 2013 wordt afgeschakeld zullen er investeringen komen in vervangend duurzaam vermogen, en komen er fondsen vrij die worden geïnvesteerd in het direct ontmantelen van de kerncentrale. Dit zal zorgen voor werkgelegenheid en expertise die mogelijk gebruikt kan worden bij de ontmanteling van dergelijke centrales in bijvoorbeeld Duitsland.

* Na Fukushima, in april 2011, heeft de Duitse overheid de 7 oudste reactoren om veiligheids-redenen onmiddellijk stilgelegd en een limiet van 36 jaar bedrijfsduur aan de overigen vastgesteld. De 7 oudste reactoren waren allemaal minder oud als de kerncentrale Borssele. Dus terwijl in Duitsland Duitse reactoren een bedrijfsduur-limiet krijgen van 36 jaar, is men in Nederland voornemens de maximale bedrijfsduur van een Duitse kerncentrale (gebouwd door KWU) te verlengen tot 60 jaar.

* Veel van de rapporten die ten grondslag liggen aan de studie die GRS heeft gedaan naar de veiligheid van bedrijfsduurverlenging, zijn niet gepubliceerd tijdens de huidige vergunningsprocedure. Hierdoor is het in deze inspraakronde onmogelijk om in detail inspraak te doen.

* EPZ spreekt zowel in de vergunningsaanvraag als in hun persbericht (van 24 oktober 2012) op de website dat de kerncentrale tot 2034 aantoonbaar veilig is en (o.a. in hoofdstuk 6.3 van de vergunningsaanvraag) van 'een bewezen veilige toestand' tot 2034.

Het is niet juist te stellen dat er 'een bewezen veilige toestand' bestaat enkel door te voldoen aan een aantal rapporten. Zeker, zoals hieronder blijkt, omdat heel veel data nog niet beschikbaar is.

Niet beschikbare data

* In haar Beoordelingsrapport Bedrijfsduurverlenging Kerncentrale Borssele (van Min. EL en I, 18-10-2012) stelt het ministerie van EL & I dat "algemeen uitgangspunt bij het vaststellen van de voorschriften is geweest dat maatregelen voor 1 januari 2014 geïmplementeerd moeten zijn, dus voordat de periode van verlengde bedrijfsduur aanvangt." Het bevoegd gezag houdt zich daar vervolgens niet aan gezien de grote hoeveelheid uitzonderingen die ze toestaat.

* Zo staat op blz. 56: "Op basis van de resultaten bij het vaststellen van de nieuwe belastingscatalogus voor een periode van zestig jaar ontwerpbedrijfsduur legt NV EPZ uiterlijk 1 juli 2016 aan directeur Kernfysische Dienst een plan van aanpak voor met de te treffen maatregelen voor die onderdelen van de inrichting waarvoor de zogenoemde toetsingswaarde in de cumulatieve gebruiksfactor voor 60 jaar bedrijfsduur wordt overschreden."

* Op blz 57: "NV EPZ voert ten behoeve van verdergaand inzicht in het lek-voor-breek gedrag specifiek een verificatie uit van de aannames ten aanzien van thermische stratificatie aan de hand van resultaten van de metingen verkregen met het FAMOS vermoeiingsmonitoringsysteem nadat een voldoende hoeveelheid representatieve data hiervoor beschikbaar is. NV EPZ legt de resultaten van deze verificatie zo spoedig als redelijkerwijs mogelijk is, voor aan de directeur Kernfysische Dienst, echter niet later dan 1 januari 2016."

* Op blz. 60 staat zelfs dat van het experimenteel bepalen van de veiligheidsmarge voor reactorvat verbrossing, de resultaten zelfs niet voor 1 januari 2020 (!) voorgelegd te hoeven worden aan de directeur Kernfysische Dienst.

Dat betekend dat er nu niet voldoende hoeveelheid representatieve data beschikbaar is, en dientengevolge kan de bedrijfsduurverlenging niet toegestaan worden

Veiligheids-onderzoeken

* Er is geen ranglijst van veiligste reactoren. Er is derhalve ook geen methode om te bepalen of KCB bij de 25% veiligste kerncentrales in de wereld hoort (blijft horen); een voorwaarde in het 2006 convenant.

* Het is onduidelijk welke rol de uitkomst van de stresstest speelt in de beoordeling van de bedrijfsduurverlenging

Voor bedrijfsduurverlenging beoordeeld kan worden moeten minimaal de uitkomsten van de volgende onderzoeken over de veiligheid van de KCB afgewacht worden:

- * de hierboven genoemde onderzoeken waarvan de resultaten pas (ver) na 2014 bekend worden
- * onderzoek naar haarscheurtjes reactorvat;
- * De eerstvolgende 10-jaarlijkse evaluatie betreft de periode 2003 tot en met 2012 en zal naar verwachting in 2013 afgerond zijn (blz. 7, Basisdocument 10EVA13);
- * Van overheidswege is aangegeven dat rond 2015 een revisievergunning voor KCB aangevraagd dient te worden met een volledige herziening van het Veiligheidsrapport. (blz. 8, Basisdocument 10EVA13)

Voldongen feiten politiek;

*Vooruitlopend op een vergunning voor de bedrijfsduurverlenging, is er al een nieuw opwerkingscontract getekend (20-12-2011) en is de procedure gestart voor uitbreiding COVRA HABOG. Beide met het argument dat het noodzakelijk is door het langer open blijven van de KCB.

Dat is toch wel erg de omgekeerde wereld.

Hoe 'vrij' en onbevooroordeeld kan deze beslissing dan nog zijn? Kernenergie kent een geschiedenis van claimen met enorme schadeloosstellingen bij sluiting. Sterker nog: bij de tot stand komen van het convenant tot bedrijfsduurverlenging in 2006, werd er (citerend uit geheime documenten) bedreigd met een claim (oplopend tot 1 miljard euro) bij sluiting.

En voor 20 jaar langer opwerking is ook geen m.e.r.-beoordeling geweest (ondanks internationale verdragen als OSPAR 2000/1) een reden te meer voor een procedure met m.e.r. voor de bedrijfsduurverlenging.

Om al deze (en meer) argumenten ben ik van mening dat er geen vergunning kan worden afgegeven voor de bedrijfsduurverlenging van de kerncentrale Borssele na 2014.

Ik vertrouw er op dat u mijn opmerkingen zult betrekken bij de verdere procedure en mij op de hoogte houdt van verdere stappen,

Hoogachtend,

Women in Europe for a Common Future | **WECF**

Aan: Ministerie EL&I
 Programmadirectie Nucleaire Installaties en Veiligheid
 Ontwerpbeschikking EPZ Bedrijfsduurverlenging KCB
 Aanleverpunt C-Noord3/A17
 Postbus 20401
 2500 EK Den Haag

Betreft: Zienswijze bedrijfsduurverlenging kerncentrale Borssele

3 december 2012, Utrecht

Geachte heer/mevrouw,

In deze brief vindt u de zienswijze van de organisatie Women in Europe for a Common Future (WECF) met betrekking tot de ontwerpbeschikking NV EPZ en de beslissing over het niet M.E.R.-beoordelingsplichtig zijn van de activiteit, die op 25 oktober 2012 ter inzage is gelegd.

WECF is een milieuorganisatie die strijdt voor een gezonde leefomgeving voor iedereen. WECF kent uit de eigen ervaring van lidorganisaties de lange termijn gevolgen van nucleaire rampen en is daarom zeer bekend met de negatieve impact van kernenergie. Veel van de gevolgen blijven onderbelicht, zoals die op de gezondheid. Juist ook voor meisjes en vrouwen blijken de lange termijn gevolgen van blootstelling aan (zelfs vrij lage) radioactieve straling nare en lange termijn gevolgen te hebben voor hun vruchtbaarheid en gezondheid.

Hieronder een puntsgewijze opsomming van onze bezwaren voor de kerncentrale in Borssele.

Algemeen

* Het is absoluut noodzakelijk dat er middels een M.E.R. een beoordeling plaatsvindt van het voornemen de kerncentrale 20 jaar langer in bedrijf te houden. Langere bedrijfsduur heeft gevolgen op het gebied van onder andere de winning van uranium en de opslag van radioactief afval. Toen in 2006 het covenant rond langere bedrijfsduur werd gesloten is er geen M.E.R. gemaakt. Dit dient in onze ogen alsnog te gebeuren.

WECF

Biltstraat 445
 NL -- 3572 AW Utrecht
 PO Box 13047, 3507 LA Utrecht
 Phones: +31-30-23 10 300
 Fax: +31-30-23 40 878
 E-mail: wecf@wecf.eu

St. WECF, KvK Utrecht & Omst.
 Registratie nr. 41186799
 Rekening 1266.45.11
 Tenaamstelling: WECF
 IBAN: NL96 RABO 0126 6451 16
 BIC: RABONL2U
 NGO status bij ECOSOC /United Nations

*Hoewel men op de hoogte is van het feit dat in de centrale van Borssele in de afgelopen jaren al 372 bedrijfsstoringen hebben plaatsgevonden, sommige licht en snel beheersbaar, ontwikkelden anderen zich bijna tot een grote ramp (gegevens van de Kernfysische Dienst geanalyseerd en gepubliceerd door Herman Damveld maart 2011).

* Het is de vraag of het mogelijk is om voor de periode 2014-2034 het vereiste kennisniveau op peil te houden. Het personeelsbestand vergrijsst en met de keuze van steeds meer landen om kernenergie uit te faseren zal het steeds lastiger worden die kennis en de infrastructuur rond de kennis kwantitatief en kwalitatief op peil te houden. Nederland zal daarvoor eigenstandig een plan moeten maken en dit dient onderdeel te zijn van, en meegenomen te worden in, de beoordeling van het voornemen.

* In de kernenergiewet is vastgelegd dat ontmanteling (van een installatie) snel moet volgen op stillegging. Dit (ook) in verband met de noodzakelijke kennis die dan tenminste nog aanwezig is. Door 20 jaar langer in bedrijf te blijven wordt het steeds lastiger om kennis over de bouw - noodzakelijk voor het ontmantelingsplan – vast te houden en adequaat te kunnen toepassen. Bij sluiting is het immers meer dan 60 jaar geleden dat de centrale werd opgeleverd. Nederland zal ook hiervoor eigenstandig een plan moeten maken en dit plan dient onderdeel te zijn van, en meegenomen te worden in, de beoordeling van het voornemen.

* EPZ stelt dat bedrijfsduurverlenging geen unieke zaak is. Dit is op zichzelf waar. Maar het zegt niets over de al dan niet mogelijk te verwachten problemen. Ter illustratie het volgende: een maand voordat de Japanse Fukushima reactor nr. 1 te maken kreeg met een meltdown was er vergunning verleend om tien jaar langer open te blijven dan oorspronkelijk gepland. Ook hier deelde de exploitant tijdens de procedure mee "dat de kerncentrale technisch zonder problemen 60 jaar kon worden, hij was immers 'bewezen veilig'".

* Na Fukushima, in april 2011, heeft de Duitse overheid de 7 oudste reactoren om veiligheidsredenen onmiddellijk stilgelegd en voor de overige reactoren een wettelijke limiet van 36 jaren bedrijfsduur vastgesteld. De 7 reactoren die zijn stilgelegd zijn allemaal minder oud dan de centrale in Borssele. In een M.E.R. zou hard gemaakt moeten worden hoe de EPZ kan garanderen dat de KcB wel 60 jaar volledig veilig kan opereren. Deze centrale is immers, net als de Duitse, door KWU gebouwd. Een beschrijving van de verschillen op grond waarvan geconcludeerd kan worden dat de KcB nog twintig jaar kan produceren is mijns inziens noodzakelijk.

* EPZ poneert (zowel in de vergunningsaanvraag als in een persbericht (24-10-2012) de stelling dat "de kerncentrale tot 2034 aantoonbaar veilig is" en spreekt (zie bv. hoofdstuk 6.3 van de vergunningsaanvraag) van 'een bewezen veilige toestand' tot 2034. Dit doet ze op basis van een aantal rapporten die onder andere in het kader van de Europese stresstests zijn gemaakt. Allereerst moet hier worden opgemerkt dat het bij stresstests om een 'papieren' oefening ging – op geen enkele manier zijn systemen in werkelijkheid getest op extreme situaties. Bovendien zijn veel (benodigde) data (nog) niet beschikbaar:

Niet beschikbare data

* In haar *Beoordelingsrapport Bedrijfsduurverlenging Kerncentrale Borssele* (van Min. EL&I, 18-10-2012) wordt gesteld dat "algemeen uitgangspunt bij het vaststellen van de voorschriften is geweest dat maatregelen voor 1 januari 2014 geïmplementeerd moeten zijn, dus voordat de periode van verlengde bedrijfsduur aanvangt." Dit is bijna onmogelijk als je inspraak mogelijk maakt (met als theoretisch mogelijke consequentie een M.E.R.-procedure) waarbij zienswijzen tot 5 december 2012 kunnen worden ingestuurd. Het ministerie weet dit en staat dan ook veel uitzonderingen toe;

- "Op basis van de resultaten bij het vaststellen van de nieuwe belastingscatalogus voor een periode van zestig jaar ontwerpbedrijfsduur legt NV EPZ uiterlijk 1 juli 2016 aan directeur Kernfysische Dienst een plan van aanpak voor met de te treffen maatregelen voor die onderdelen van de inrichting waarvoor de zogenoemde toetsingswaarde in de cumulatieve gebruiksfactor voor 60 jaar bedrijfsduur wordt overschreden." (blz. 56)
- "NV EPZ voert ten behoeve van verdergaand inzicht in het lek-voor-breuk gedrag specifiek een verificatie uit van de aannames ten aanzien van thermische stratificatie aan de hand van resultaten van de metingen verkregen met het FAMOS vermoeiingsmonitoringsysteem nadat een voldoende hoeveelheid representatieve data hiervoor beschikbaar is. NV EPZ legt de resultaten van deze verificatie zo spoedig als redelijkerwijs mogelijk is, voor aan de directeur Kernfysische Dienst, echter niet later dan 1 januari 2016." (blz 57)
- Voor het "experimenteel bepalen van de veiligheidsmarge voor reactorvat verbrossing", hoeven de resultaten (zelfs) niet voor 1 januari 2020 (!) voorgelegd te hoeven worden aan de Kernfysische Dienst. (blz. 60)

In onze ogen is het noodzakelijk om (onder andere) deze onderzoeken uit te voeren en de bijbehorende data te analyseren voordat eventueel vergunning wordt gegeven voor langere bedrijfsduur.

Veiligheids-onderzoeken

* Er bestaat geen algemeen aanvaarde systematiek om een ranglijst van veiligheid te bepalen. Derhalve bestaat er ook geen ranglijst van 'veiligste' kerncentrales. En dus is er ook geen methode beschikbaar om te bepalen of de KcB bij de 25% veiligste kerncentrales in de (westerse) wereld hoort. Dit is wel een voorwaarde die in het convenant van 2006 nadrukkelijk is vastgelegd.

* Het is onduidelijk of, en zo ja welke, de uitkomst van de stresstest een rol speelt in de beoordeling van de bedrijfsduurverlenging

* Om een goed oordeel te vellen over de mogelijkheden voor bedrijfsduurverlenging moeten op z'n minst eerst de uitkomsten en analyses van de volgende (lopende of geplande) onderzoeken worden afgewacht;

- Onderzoek naar (mogelijke) aanwezigheid van haarscheurtjes in het reactorvat (voorjaar 2013)
- De eerstvolgende 10-jaarlijkse evaluatie (betreft de periode 2003 tot en met 2012): Deze zal naar verwachting in 2013 afgerond zijn (blz. 7, Basisdocument 10EVA13);

Voldongen feiten politiek;

*Vooruitlopend op een vergunning voor de bedrijfsduurverlenging is er al een nieuw opwerkingscontract getekend (20-12-2011) en is de procedure gestart voor uitbreiding van de HABOG van de COVRA. Beide actie s zijn beargumenteerd door te stellen dat het noodzakelijk was ivm. het "langer open blijven van de KcB".

Hier dreigt een klassieke kip-ei situatie gecreëerd te worden. Je gaat vast een nieuwe loods neerzetten voor nieuw afval "omdat de centrale langer afval zal produceren". Als er (fors) geïnvesteerd wordt in die nieuwe loods wordt dat op zichzelf weer een argument om de centrale langer open te (willen) houden. De investering in de loods moet immers terugverdiend worden...

Om al deze redenen zijn wij van mening dat er (nu) geen vergunning kan worden afgegeven voor de bedrijfsduurverlenging van de kerncentrale Borssele na 2014. Op zijn minst zal er eerst een volledige M.E.R. procedure doorlopen moet worden waarin onder andere bovenstaande kwesties meegenomen dienen te worden.

Ik vertrouw er op dat u onze bezwaren, vragen en opmerkingen zult betrekken bij de verdere procedure en ons ook op de hoogte houdt van verdere stappen,

Hoogachtend,

WECF Nederland
Biltstraat 445
3572 AW Utrecht

23

Ministerie van EI & I
Programmadirectie Nucleaire Installaties
O.v.v. Ontwerpbeschikking EPZ Bedrijfsduurverlenging KCB
Aanleverpunt C-Noord3/A17
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG
Nederland

Einspruch gegen die Betriebsverlängerung vom AKW Borssele

Sehr geehrte Damen und Herren,
gegen die Betriebsdauerverlängerung des AKW Borssele möchte ich Einspruch einlegen.
Seit 40 Jahren bin ich Gast in Ihrem Land und mache Ferien in Zeeland und ich bin entsetzt
welches Risiko mit dieser gefährlichen Technologie diesem wunderschönen Land droht.
Ein alter Atomreaktor ist besonders unfallgefährdet! Haben Sie nach Fukushima keine Angst,
dass aus der Insel Zeeland eine Todeszone mit strahlengeschädigten Kindern wird? Das
Bewusstsein der deutschen Urlaubsgäste für die radioaktive Gefahr ist sehr hoch, dem
Tourismus kann das auf Dauer nur schaden.
Als Bürgerin von NRW fühle ich mich zusätzlich bedroht da eine radioaktive Wolke aus
Borssele auch mein Leben und das meiner Kinder gefährden kann.
Ich möchte Sie eindringlich bitten die Betriebsgenehmigung zu beenden.

Mit freundlichen Grüßen

(, den 20.11.2012

Mitglied des Deutschen Bundestages
Bündnis 90/Die Grünen

Bundestag · 11011 Berlin

Ministerie van EL&I
Programmadirectie Nucleaire Installaties en Veiligheid
O.v.v. Ontwerpbeschikking EPZ Bedrijfsduurverlenging KCB
Aanleverpunt C-Noord3/A17
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG

Bundeshaus

24

Platz der Republik 1
11011 Berlin

Büro Karlsruhe

Sophienstraße 30
76133 Karlsruhe

Vorab per E-mail: Postbus.AanvraagEPZ@mineleni.nl

Berlin, 4. Dezember 2012

Einwendung / Stellungnahme zur geplanten Laufzeitverlängerung für das Atomkraftwerk Borssele (EPZ Bedrijfsduurverlenging KCB)

Sehr geehrte Damen und Herren,

zur geplanten Laufzeitverlängerung für das Atomkraftwerk (AKW) Borssele nehme ich wie folgt Stellung:

Durch die geplante Laufzeitverlängerung (im Weiteren auch kurz als „Vorhaben“ oder Ähnliches bezeichnet) für das AKW Borssele (im Weiteren auch nur kurz „Borssele“) sehe ich meine Gesundheit sowie die meiner Kinder und die Sicherstellung unbelasteter Nahrung gefährdet. Ich lehne sie daher ab.

Einwände zum bisherigen Verfahren und der damit verbundenen Mängel bezüglich einer grenzüberschreitenden Öffentlichkeitsbeteiligung

- 1. Die deutsche Bevölkerung wurde nicht bzw. völlig unzureichend informiert und beteiligt.**
Von der geplanten Laufzeitverlängerung für das AKW Borssele um 20 Jahre und dem damit verbundenen um 20 Jahre verlängerten Risiko eines schweren Atomunfalls ist die gesamte Bundesrepublik Deutschland potenziell betroffen. Wissenschaftliche Gutachten, die nachweisen, dass bei einem schweren Atomunfall in Borssele Deutschland nicht betroffen wäre, gibt es nicht. Das mögliche Ausmaß radioaktiver Kontaminationen durch einen schweren Atomunfall ist aufgrund die Atomkatastrophe von Tschernobyl hinlänglich bekannt, wissenschaftlich untersucht und behördlich bestätigt. Durch die Tschernobyl-Katastrophe wurden rund 40 Prozent der Fläche Europas radioaktiv kontaminiert, wie die Bundesregierung bestätigt (vgl. Deutscher Bundestag, Plenarprotokoll 16/213, Anlage 7).

Deshalb halte ich es für zwingend erforderlich, dass es allen in Deutschland lebenden Menschen umfassend und gleichwertig ermöglicht wird, von ihrem Recht Gebrauch zu machen, sich an dem Laufzeitverlängerungsvorhaben für Borssele zu beteiligen. Dabei muss ihnen eine gleichwertige Beteiligung wie den Menschen in den Niederlande ermöglicht werden.

Mitglied des Deutschen Bundestages
Bündnis 90/Die Grünen

Seite S. 2

Dies war aber insbesondere schon deshalb nicht gewährleistet, weil die deutsche Bundesregierung von den Niederlanden keine ordentliche Notifizierung über das Vorhaben bekam, wie sie in ihrer Antwort auf meine parlamentarische Anfrage¹ zu dem Vorhaben angibt (vgl. Anlage Nr.13). Weiter gibt die Bundesregierung an, dass deutsche Bundesbehörden abgesehen von der Notifizierung auch sonst überhaupt keine schriftliche Informationen zu dem Vorhaben bekamen (vgl. Anlage Nr.14).

Deutschsprachige Informationen und Deutschübersetzungen der relevanten Verfahrensunterlagen sowie praktischen Hilfestellungen wie ein Antwort-Katalog auf die wichtigsten Fragen, sogenannte FAQs, existieren meines Wissens weder auf Webseiten niederländischer Behörden noch auf der Webseite des Bundesministeriums für Umwelt, Naturschutz und Reaktorsicherheit (BMU) oder denen anderer deutscher Bundesbehörden.

Eine ausreichende Information und Beteiligung der deutschen Bevölkerung war daher nicht gewährleistet.

2. Keine Auslage der Verfahrensunterlagen in Deutschland

Neben der o.g. mangelhaften Information und Beteiligung der deutschen Bevölkerung über das bzw. an dem Verfahren im Allgemeinen weise ich ferner auf die fehlende Auslage von Verfahrensunterlagen in Deutschland im Speziellen hin.

3. Neue Frist für deutschsprachige Einwendungen erforderlich

Speziell hinweisen möchte ich darauf, eher zufällig auf die bis zum 5. Dezember laufende Frist für Einwendungen aufmerksam geworden zu sein. Deren genaue rechtliche Bedeutung ist mir aufgrund fehlender deutschsprachiger Unterlagen unklar – unabhängig davon, dass ich hiermit sicherheits- halber eine erste Einwendung einreiche. Ich halte es für zwingend erforderlich, eine ordentliche Beteiligung der Menschen in Deutschland vorzunehmen und dabei eine angemessene neue Frist für Einwendungen aus Deutschland zu setzen.

4. Umfassender, mehrtägiger Erörterungstermin notwendig

Ziel einer hier erforderlichen Umweltverträglichkeitsprüfung (UVP) ist die verlässliche Prüfung möglicher negativer Umweltauswirkungen. Ein wichtiges Element dieser Prüfung ist der Erörterungstermin. Bislang ist mir kein Erörterungstermin bekannt. Vorsorglich möchte ich darauf hinweisen, dass meines Erachtens ein mehrtägiger Erörterungstermin anzusetzen ist. Diese Forderung sehe ich gestützt durch Erfahrungswerte hierzulande. Beispielsweise dauerte der Erörterungstermin bezüglich der Stilllegung des deutschen Atommüll-Endlagers Morsleben 12 Tage.

¹ Bundestagsdrucksache 17/11483; <<http://dipbt.bundestag.de/dip21/btd/17/114/1711483.pdf>>.

Mitglied des Deutschen Bundestages
Bündnis 90/Die Grünen

Seite S. 3

Dies belegt meines Erachtens die Notwendigkeit, dass bei einem so schwerwiegenden und komplexen Vorhaben wie der Laufzeitverlängerung für ein Atomkraftwerk um zwanzig Jahre für eine ausreichende UVP ein mehrtägiger Erörterungstermin notwendig ist. Ein einziger, eintägiger Termin würde Interessierten Menschen im Gegensatz zu einem mehrtägigen außerdem erheblich eine Teilnahme im Falle von Terminkollisionen erschweren.

5. **Unzureichende Information über Rechtsgrundlagen, Rechtskonformität und Rechtswege**
EinwenderInnen aus Deutschland wurden bislang von niederländischen und deutschen Behörden unzureichend darüber informiert, in welchem Fall ihre Einwendungen als ausreichend berücksichtigt anzusehen sind und welche Klagerechte sie bei unzureichender Berücksichtigung, Verfahrensverstößen etc. haben.

So sind schon die rechtliche Grundlagen des laufenden Verfahrens unbekannt bzw. unklar. Diese Rechtsgrundlagen wurden meines Wissens auch nicht in deutscher Sprache veröffentlicht. Somit ist für Menschen in Deutschland erstens nicht gewährleistet, sich über die im Verfahren einzuhaltenden gesetzlichen Maßgaben zu informieren. Zweitens ist es nicht möglich zu erkennen, wann Verstöße gegen die Rechte von EinwenderInnen vorliegen, und drittens, ob und inwiefern das Verfahren EU-konform ist.

Nach dem Espoo-Übereinkommen ist von den Niederlanden eine gleichwertige Beteiligung der Öffentlichkeit in den Niederlanden und in Deutschland sicherzustellen. Nach Auffassung der deutschen Bundesregierung ist der Grundsatz der gleichwertigen Beteiligung nur gewahrt, wenn z.B. die deutsche Öffentlichkeit sich in ihrer eigenen Sprache äußern darf (vgl. Bundestagsdrucksache 17/9832, Nr.8). Meines Erachtens gilt dies auch für die relevanten Unterlagen und Rechtsgrundlagen des Verfahrens, also dass diese deutschsprachig vorliegen müssen.

Eine ausreichende deutschsprachige Information über die Rechtsgrundlagen, Konformität des Verfahrens und mögliche Rechtswege hat nicht stattgefunden. Deutsche Bürgerinnen und Bürgern konnten und können ihre Beteiligungsrechte nicht ausreichend wahrnehmen.

Allgemeine Einwände gegen die Laufzeitverlängerung des Reaktors Borssele

Aus folgenden Gründen lehne ich die Laufzeitverlängerung des AKW Borssele ab:

- Eine hundertprozentige Sicherheit gibt es in der Atomkraftnutzung nicht. Bei keinem derzeit in Betrieb oder im Bau befindlichen Reaktor sind schwere Unfälle infolge einer Kernschmelze mit erheblicher radioaktiver Freisetzung ausgeschlossen.

Mitglied des Deutschen Bundestages
Bündnis 90/Die Grünen

Seite S. 4

- Die Auswirkungen des Projekts auf die Umwelt - vom Uranabbau über Anreicherung, Betrieb und Rückbau von Atomkraftwerken sowie der Entsorgung der radioaktiven Abfälle wurden nicht umfassend untersucht, Risiken wurden entweder nicht dargestellt oder verharmlost.

- Auch im Normalbetrieb setzen Atomkraftwerke Radioaktivität frei. Die Deutsche KIKK-Studie (Kinderkrebs in der Umgebung von Kernkraftwerken) hat eindeutig erwiesen, dass Kleinkinder in der näheren Umgebung von Atomkraftwerken ein signifikant höheres Risiko haben, an Leukämie oder anderen Krebsarten zu erkranken. Im Normalbetrieb kommt es insbesondere bei Revisionen und Brennelementewechseln zu Emissionsspitzen, deren gesundheitliche Auswirkungen allgemein noch unzureichend untersucht sind.

- Bis heute gibt es weltweit kein einziges betriebsbereites Endlager für hochradioaktive Abfälle, die über eine Million Jahre sicher von der Biosphäre abgeschirmt werden müssen. Ein tragfähiges Endlagerkonzept dafür gibt es auch in den Niederlanden nicht.

Spezielle Einwände gegen die Laufzeitverlängerung des Reaktors Borssele

Aus folgenden Gründen lehne ich die Laufzeitverlängerung des AKW Borssele ab:

- Alternativen zur Laufzeitverlängerung des AKW Borssele wurden nicht ausreichend untersucht und schon gar nicht hinreichend gewürdigt.

- Statt das Risiko der Atomkraft zu verlängern, sollte besser in die Entwicklung nachhaltiger erneuerbarer Energien investiert werden. Sie können einen wesentlich höheren und risikoärmeren Beitrag zum Klimaschutz leisten als die ohnehin zeitlich begrenzte Atomenergienutzung.

- Bislang kann öffentlich nicht verlässlich beurteilt werden, wie das anlagenexterne Notfallschutzkonzept für Borssele aussieht bzw. aussehen soll. In Deutschland wird aufgrund der Erkenntnisse aus der japanischen Atomkatastrophe mittlerweile ein erheblicher Überarbeitungsbedarf der nuklearen Katastrophenschutzvorsorge gesehen. Gleiches gilt für internationale Regelungen seitens ICRP, IAEA und EU (vgl. Bundestagsdrucksache 17/ 8829, Nr.90). Ich gehe deshalb davon aus, dass auch in den Niederlanden Überarbeitungsbedarf in Bezug auf Borssele besteht. Hierzu fehlen konkrete öffentlich zugängliche Informationen.

- Borssele ist ein alter Reaktortyp des deutschen Herstellers KWU, der von seiner Auslegung und grundlegenden Sicherheitskonzeption und -eigenschaften in etwa der KWU-Druckwasserbaulinie 2 entspricht. Im letzten Jahr wurden in Deutschland vier AKW dieser Baulinie endgültig stillgelegt, weil sie als zu unsicher für einen Weiterbetrieb eingestuft wurden.

Mitglied des Deutschen Bundestages
Bündnis 90/Die Grünen

Seite S. 5

- In Borssele ist nach dem heutigen Stand von Wissenschaft und Technik nicht ausgeschlossen, dass es zu einem Kernschmelz-Unfall infolge von Überflutungen kommt. Insbesondere weisen meines Erachtens die Borssele schützenden Bauwerke wie Dämme/Deiche etc. nicht die Stärke und Zuverlässigkeit auf, um Borssele auch bei extremen Wettersituationen sicher vor einer solchen Überflutung zu schützen, die einen Kernschmelz-Unfall auslösen kann. Dabei möchte ich insbesondere auf elektrische Komponenten und Verbindungen sowie Pumpen hinweisen, die tiefer liegen. Meines Wissens gibt es insbesondere elektrische Komponenten und Verbindungen sowie Pumpen, die unter dem anzusetzenden Wasserspiegel bei Überflutungen liegen.

- Die Erdbebenauslegung von Borssele ist ungenügend und entspricht nicht einmal den internationalen Empfehlungen für Bemessungserdbeben. Besondere Beachtung im Umgang mit den Erdbeben-bezogenen Defiziten von Borssele muss finden, dass es auch Kombinationen externer Einwirkungen geben kann. Beispielsweise kann sich ein Erdbeben ereignen, wenn der Untergrund von Borssele durch vorherige länger andauernde Regenfälle oder Überflutungen aufgeweicht ist. Meines Erachtens ist für Borssele nicht ausreichend untersucht, welche Auswirkungen derartige Kombinationen externer Einwirkungen hätten. Vor Inbetrachtziehen einer Laufzeitverlängerung müsste nachgewiesen sein, dass es im Falle derartige Kombinationen externer Einwirkungen auf Borssele nicht zu einem Kernschmelzunfall mit massiver Radioaktivitätsfreisetzung kommen kann.

- Der Schutz bzw. die Auslegung von Borssele gegen Flugzeugabstürze dürfte den DWR-2-Anlagen in Deutschland entsprechen, die 2011 stillgelegt wurden. Somit ist Borssele völlig ungenügend gegen Flugzeugabstürze, insbesondere von großen Passagiermaschinen, geschützt. Vor Inbetrachtziehen einer Laufzeitverlängerung müsste nachgewiesen sein, dass es im Falle eines unfallbedingten oder gezielten Absturzes einer großen Passagiermaschine auf das AKW Borssele nicht zu einem Kernschmelzunfall mit massiver Radioaktivitätsfreisetzung kommen kann.

- Borssele liegt nahe eines industriellen Hafens. Somit besteht ein erhöhtes Risiko für eine externe Einwirkung in Form von Druckwellen (z.B. Gasexplosionsdruckwellen ausgehend von LNG-Tankern). Borssele ist hiergegen nicht sicher genug ausgelegt. Vor Inbetrachtziehen einer Laufzeitverlängerung müsste nachgewiesen sein, dass es im Falle einer nicht auszuschließenden massiven Druckwelle auf Borssele nicht zu einem Kernschmelzunfall mit massiver Radioaktivitätsfreisetzung kommen kann.

- Neben der veralteten und nach heutigen Maßstäben mangelhaften Grundausslegung der KWU-Druckwasserbaulinie 2 haben die Erfahrungswerte in Deutschland in den letzten Jahren im Betrieb (vor der Abschaltung dieser Reaktoren im letzten Jahr) gezeigt, dass die Reaktoren KWU-Druckwasserbaulinie 2 eine vergleichsweise hohe und ansteigende Rate von meldepflichtigen Bauteildefekten haben. Vor einer Laufzeitverlängerung sollte nachweislich ausgeschlossen werden,

Mitglied des Deutschen Bundestages
Bündnis 90/Die Grünen

Seite S. 6

dass es in Borssele einen Trend zu zunehmenden Bauteil-/Komponentendefekten gibt. Dabei ist es unerheblich, ob die jetzigen meldepflichtigen Bauteil-/Komponentendefekte in der INES-Stufe 0 anzusiedeln sind. Erheblich ist ausschließlich, ob es einen Trend zur Häufung gibt.

- Ein weiteres typisches Problem der KWU-Druckwasserbaulinie 2 (DWR-2) ist die mangelnde räumliche Trennung von Systemen, die redundant sein müssen. Beispielsweise Kabelstränge unterschiedlicher redundanter Systeme, die nahe aneinander verlegt sind, teils sogar in derselben Kabelführung. Dadurch ist die erforderliche Redundanz faktisch nicht sichergestellt. Aufgrund der DWR-2-Erfahrungswerte in Deutschland gehe ich davon aus, dass Borssele ähnliche Probleme aufweist. Vermutlich bestehen in Borssele diverse typische Defizite alter KWU-DWR. Eine jeweilige negative Beantwortung der folgenden Fragen spräche m.E. gegen eine Laufzeitverlängerung:

Sind die Frischdampf- und Speisewasserleitungen einschließlich der sicherheitstechnisch wichtigen Armaturen vollständig räumlich getrennt oder nicht?

Sind separate An- und Abfahrpumpen vorhanden oder nicht?

Sind die Neben- und Zwischenkühlwasserstränge vollständig räumlich getrennt oder (teils) nicht?

Sind in keinen Bereichen Kabel mehrerer Redundanzen in einem Brandbekämpfungsabschnitt verlegt, d.h. ist die Abtrennung sicherheitsrelevanter Anlagenteile vollständig gegeben, oder nicht?

Erfolgt die Auslösung des 100K/h-Abfahrens automatisiert oder nicht (also per Handmaßnahme)?

Haben – falls keine konstruktive Trennung zwischen den Heizstäben des Druckhalters und der Druckführenden Umschließung vorhanden ist - die Heizrohre eine elektrische Überwachung der Heizstabummantelung, sodass eine kontinuierliche Überwachung möglich ist, oder nicht?

Sind innerhalb des Containments keine brennbare Materialien wie beispielsweise brennbare Kabelummantelungen in nennenswerter Menge vorhanden (falls doch, in welcher Menge)?

Verfügt Borssele über mehr als vier Druckspeicher zur Beherrschung von Kühlmittelverluststörfällen oder nicht?

- Ferner gibt es meines Wissens keine Materialprüfungen von stillgelegten Reaktordruckbehältern (RDB), mit denen umfassend analysiert wurde, welche tatsächlichen Materialermüdungseffekte - insbesondere durch Neutronenbeschuss - rund vier Jahrzehnte Leistungsbetrieb auf RDB haben. Hierfür wären zerstörende Prüfungen notwendig. Nicht-zerstörende Prüfungen, die an RDB gemacht werden können, solange das AKW noch betrieben wird, haben nicht dieselbe Aussagekraft und denselben Tiefgang wie die o.g. zerstörenden RDB-Materialanalysen.

Vor einer derart massiven Laufzeitverlängerung wie derjenigen, die für Borssele geplant ist, müssten aus Sicherheitsgründen meines Erachtens an geeigneten anderen, stillgelegten RDB von zerstörende Materialanalysen vorgenommen werden, die sich auf Borssele übertragen lassen. Nur so besteht überhaupt die Chance, nachzuweisen, dass die tatsächliche RDB-Materialermüdung auch wirklich den berechneten und während des Betriebs bzw. bei Revisionen mittels nicht-zerstörender Prüfungen ermittelten Ermüdungswerten entspricht. Andernfalls kann sicher genug nicht

Mitglied des Deutschen Bundestages
Bündnis 90/Die Grünen

Seite S. 7

ausgeschlossen werden, dass die tatsächliche Materialermüdung des Borssele-RDB höher ist als angenommen und der RDB bei einer Laufzeitverlängerung ein massives Sicherheitsrisiko darstellt.

- Öffentlich kann bislang nicht nachvollzogen werden, ob das sogenannte Sumpfsiebproblem in Borssele besteht oder nicht. Sollten in Borssele nicht alle notwendigen Maßnahmen zur Beherrschung des Kühlmittelverluststörfalls mit Freisetzung von Isoliermaterial und anderen Stoffen vollständig umgesetzt sein, wäre eine Laufzeitverlängerung schon alleine deshalb verantwortungslos und sicherheitstechnisch inakzeptabel.

- Öffentlich kann bislang nicht nachvollzogen werden, ob und wie für die Anlage sichergestellt ist, dass die nach dem heutigen Stand von Wissenschaft und Technik zu untersuchenden Auslegungstörfälle analysiert wurden, die angegebenen Eintrittswahrscheinlichkeiten für solche Störfälle korrekt ermittelt wurden und die dabei erwarteten radioaktiven Freisetzungen richtig berechnet wurden. Wie groß der Unterschied zwischen alten und neuen Sicherheitsanforderungen sein kann, zeigen die jüngst in Deutschland beschlossenen neuen Sicherheitsanforderungen für Atomkraftwerke. Die Liste der Auslegungstörfälle musste massiv erweitert werden, die Anforderungen auf der Sicherheitsebene 4 sind praktisch neu hinzugekommen. Bevor eine Laufzeitverlängerung ins Auge gefasst wird, müssten zunächst die für die Niederlande geltenden Sicherheitsanforderungen auf einen nach im Lichte der Erkenntnisse der Atomkatastrophe von Fukushima gewonnenen erforderlichen aktuellen Stand gebracht werden.

- Öffentlich kann bislang nicht nachvollzogen werden, ob und wie für Borssele sichergestellt ist, dass auch für den Fall schwerer Unfälle Maßnahmen vorgesehen sind, die die Auswirkungen solcher Unfälle auf ein Maß reduzieren, dass außerhalb der Anlage keine oder nur geringe Restriktionen und negative Auswirkungen zu erwarten sind. Hinzu kommt dabei die Notwendigkeit, die Erfahrungen des Fukushima-Unfalles einzubeziehen. Insbesondere müsste dargelegt werden, wie bei einem völligem Ausfall von Kühlung und Stromversorgung eine Gefährdung der Nachbarstaaten ausgeschlossen werden kann. Die anzugebenden Eintrittswahrscheinlichkeiten müssen nachvollziehbar sein. Insbesondere bedarf es der Vorlage probabilistischer Betrachtungen für das Auftreten von Kernschmelzen (PSA Level 1) und die Freisetzung von radioaktiven Stoffen durch einen nachvollziehbaren Quellterm (PSA Level 2).

Ich fordere daher, die oben genannten Mängel im bisherigen Verfahren zu beseitigen und nach einer ausreichenden Beteiligung der deutschen Bevölkerung mindestens einen weiteren Erörterungstermin anzusetzen, bevor das Verfahren abgeschlossen wird. Im Sinne der Gleichberechtigung halte ich auch einen verfahrensverbindlichen Erörterungstermin in Deutschland für notwendig.

Abschließend weise ich darauf hin, dass ich mir Ergänzungen zu dieser Stellungnahmen vorbehalte.

Mitglied des Deutschen Bundestages
Bündnis 90/Die Grünen

Seite S. 8

Mit freundlichen Grüßen

**Antwort der Bundesregierung auf die Kleine Anfrage
der Abgeordneten**

und der Fraktion BÜNDNIS

90/DIE GRÜNEN

**Geplante Laufzeitverlängerungen für die Atomkraftwerke Tihange 1 (Belgien) und
Borssele (Niederlande)**

Bundestagsdrucksache 17/11483

Im Sommer 2012 beschloss die belgische Regierung im Zuge eines Konzepts für die zukünftige Energieversorgung Belgiens eine zehnjährige Laufzeitverlängerung für Tihange 1, den zweitältesten Reaktor des Landes. Dieser Beschluss ist nicht nur aus Sicht der Fragestellerinnen und Fragesteller höchst bedenklich, er trifft laut Medienberichten sogar auf den Widerstand des Betreibers, (vgl. AFP-Meldung "Belgische Regierung könnte Atommeiler notfalls "beschlagnahmen" vom 5. Juli 2012).

Bezüglich der beschlossenen Abschaltverschiebung von 2015 auf 2025 ist derzeit noch unklar, welchen grenzüberschreitenden Bekanntmachungen, Prüfungen und Beteiligungen sie zu unterziehen ist. Hierfür wäre laut Bundesregierung beispielsweise zu klären, ob es sich bei dem o. g. Konzept nach belgischer Rechtslage um einen Plan oder ein Programm im Sinne der Richtlinie 2001/42/EG über die Prüfung der Umweltauswirkungen bestimmter Pläne und Programme (SUP-Richtlinie) oder des UN ECE Protokolls vom 21. Mai 2003 über die strategische Umweltprüfung zum Übereinkommen über die Umweltverträglichkeitsprüfung im grenzüberschreitenden Rahmen (SEA-Protokoll) oder um eine nationale Politik handelt. Ferner wäre zu klären, ob die Genehmigung des Atomkraftwerks (AKW) Tihange 1 befristet war oder durch eine nachträgliche Änderung befristet wurde.¹

Unabhängig von diesem belgischen Beschluss bereitet die niederländische Regierung gerade eine zwanzigjährige Laufzeitverlängerung des letzten noch betriebenen Atomkraftwerks des Landes vor. Auf den Webseiten des niederländischen Ministeriums für Wirtschaft, Landwirtschaft und Innovation findet sich der Entwurf eines Erlasses zur Laufzeitverlängerung von Borssele bis zum Jahr 2033 sowie der Hinweis, dass es am 7. November 2012 hierzu eine Informationsveranstaltung im Kongresszentrum „De Stenge“ in Heinkenszand gegeben haben soll, und bis 5. Dezember 2012 eine Art Stellungnahmefrist läuft.² Die genaueren Umstände und der rechtliche Gehalt der Veranstaltung und der Frist sind jedoch unklar, da es keine deutschsprachigen Erläuterungen dazu gibt.

Nun stellt sich die Frage, welche Erkenntnisse der Bundesregierung im Zusammenhang mit diesen beiden geplanten Laufzeitverlängerungen vorliegen und was sie unternommen hat, um entsprechende Erkenntnisse zu erlangen und die deutsche Öffentlichkeit zu informieren. Dem soll hier nachgegangen werden. Auch, um die deutsche Öffentlichkeit etwas besser zu informieren, denn die Webseiten der Bundesregierung sind hierzu bislang wenig hilfreich.

¹ Auskunft des Bundesministeriums für Umwelt, Naturschutz und Reaktorsicherheit (BMU) gegenüber dem Wissenschaftlichen Dienst des Deutschen Bundestags im Sommer 2012.

² Vgl. <<http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/besluiten/2012/10/24/ontwerpbesluit-verlenging-bedrijfsduur-kerncentrale-borssele.html>> und <<http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/vergunningen/2012/10/24/inspraak-verlenging-bedrijfsduur-kerncentrale-borssele.html>>.

Wir fragen die Bundesregierung:

Belgien, AKW Tihange 1

1. Ist es korrekt, dass es mit Belgien kein bilaterales Abkommen für eine Nuklearsicherheitskommission gibt, und falls ja, warum nicht?

Mit Belgien besteht kein bilaterales Abkommen zur Zusammenarbeit im Bereich der nuklearen Sicherheit, das eine Expertenkommission vorsähe. Solche Kommissionen wurden vorrangig mit Nachbarstaaten mit grenznahen Anlagen vereinbart.

2. Hat die Bundesregierung versucht, ein solches Abkommen mit Belgien zu schließen?
Falls ja, (jeweils) wann und mit welchem Ergebnis?
Falls nein, warum nicht?

Auf die Antwort zu Frage 1 wird verwiesen.

3. Welche anderen Formen bilateraler Zusammenarbeit pflegt die Bundesregierung auf dem Gebiet der Nuklearsicherheit und des Strahlenschutzes mit Belgien?

Mit Belgien bestehen vielfältige Formen der Zusammenarbeit im Bereich nukleare Sicherheit, Strahlenschutz und nukleare Ver- und Entsorgung. Belgien und die Bundesrepublik Deutschland arbeiten in den entsprechenden Gremien der Europäischen Union zusammen, z. B. European Nuclear Safety Regulators Association (ENSREG), anderen europaweiten Vereinigungen wie der Western Nuclear Regulators Association (WENRA), sowie in zahlreichen weltweiten Institutionen und ihren Arbeitsgruppen wie der Internationalen Atomenergie-Organisation (IAEO), der Nuclear Energy Agency der OECD, und den Konferenzen der Nuklearkonventionen.

4. Handelt es sich nach Kenntnis der Bundesregierung bei dem in der Vorbemerkung genannten Konzept vom 4. Juli 2012 nach belgischer Rechtslage um einen Plan oder ein Programm im Sinne der Richtlinie 2001/42/EG über die Prüfung der Umweltauswirkungen bestimmter Pläne und Programme (SUP-Richtlinie) oder des UN ECE Protokolls vom 21. Mai 2003 über die strategische Umweltprüfung zum Übereinkommen über die Umweltverträglichkeitsprüfung im grenzüberschreitenden Rahmen (SEA-Protokoll) oder um eine nationale Politik (bitte mit Begründung)?

Der Bundesregierung liegen hierzu keine Erkenntnisse vor.

5. Welche Schritte hat die Bundesregierung in diesem Jahr wann genau (Datum bitte) unternommen, um Informationen und Auskünfte im Zusammenhang mit der vorangegangenen Frage von belgischen Behörden zu erhalten, oder, falls sie hierzu bislang nicht in Kontakt mit belgischen Behörden getreten ist, warum nicht?

Der Bundesregierung wurde das in der Vorbemerkung der Fragesteller genannte Konzept vom 4. Juli 2012 bisher nicht notifiziert. Für den Fall, dass die verantwortliche belgische Behörde zu dem Ergebnis käme, dass nach belgischer Rechtslage eine grenzüberschreitende Strategische Umweltprüfung (SUP) durchzuführen wäre, müsste die Bundesrepublik Deutschland als Nachbarstaat entsprechend informiert werden.

6. Welche Erkenntnisse hat die Bundesregierung darüber, ob die Genehmigung von Tihange 1 befristet war oder sie durch eine nachträgliche Änderung befristet wurde?

Der Bundesregierung liegen darüber keine Erkenntnisse vor. Alle Formen der Genehmigung obliegen allein den innerstaatlichen Aufsichts- und Genehmigungsbehörden.

7. Welche Schritte hat die Bundesregierung in diesem Jahr wann genau (Datum bitte) unternommen, um Informationen und Auskünfte im Zusammenhang mit der vorangegangenen Frage von belgischen Behörden zu erhalten, oder, falls sie hierzu bislang nicht in Kontakt mit belgischen Behörden getreten ist, warum nicht?

Auf die Antwort zu Frage 6 wird verwiesen.

8. Welche grenzüberschreitenden Informationen, Prüfungen und Beteiligungen ergeben sich nach jetzigem Erkenntnisstand der Bundesregierung bezüglich der geplanten Laufzeitverlängerung für Tihange 1 und jeweils für wen (Bundes-/Landesbehörden, Öffentlichkeit) und wann?

Auf die Antwort zu Frage 5 wird verwiesen.

9. Welche schriftlichen Informationen wurden welchen Bundesbehörden in diesem Jahr im Zusammenhang mit einer Laufzeitverlängerung des belgischen AKW Tihange 1 wann genau von belgischen Behörden übermittelt?

Der Bundesregierung wurden im Zusammenhang mit einer Laufzeitveränderung des belgischen KKW Tihange 1 keine schriftlichen Informationen übermittelt.

Niederlande, AKW Borssele

10. Ist die geplante Laufzeitverlängerung des niederländischen AKW Borssele auf das Jahr 2033 nach Kenntnis der Bundesregierung ein umweltverträglichkeitsprüfungspflichtiges (UVP-pflichtiges) Vorhaben?

Eine Einschätzung darüber, ob die Niederlande zur Durchführung einer grenzüberschreitenden Umweltverträglichkeitsprüfung (UVP) rechtlich verpflichtet wären, hängt jeweils von der nationalen Rechtslage in den einzelnen Staaten, also hier den Niederlanden, ab, die durch die verantwortlichen niederländischen Behörden gegebenenfalls auch anhand einzelner Betriebsgenehmigungen entsprechend zu prüfen wäre.

11. Falls ja, ist dafür nach Kenntnis der Bundesregierung auch eine grenzüberschreitende Öffentlichkeitsbeteiligung vorzusehen?

Sollten die verantwortlichen niederländischen Behörden zu dem Ergebnis kommen, dass für eine Laufzeitverlängerung des Kernkraftwerks Borssele eine UVP durchzuführen ist, müsste eine grenzüberschreitende Öffentlichkeitsbeteiligung in den Staaten, die möglicherweise von diesem Vorhaben betroffen sein könnten, erfolgen.

12. Ergibt sich nach Kenntnis der Bundesregierung eine Beteiligung bzw. Beteiligungsmöglichkeit - z. B. in Form einer Stellungnahme oder Anhörung - der Bundesrepublik oder der deutschen Öffentlichkeit aus anderen Rechtsvorschriften (ggf. bitte darstellen aus welchen Vorschriften inwiefern)?

Für den Fall, dass die jeweils national verantwortlichen Behörden der Auffassung sind, dass die Verlängerung der Laufzeit des Kernkraftwerks Borssele keiner Pflicht zur Durchführung der UVP oder einer SUP unterliegt, sind sonstige Beteiligungsmöglichkeiten aufgrund anderer Rechtsvorschriften nicht ersichtlich.

13. Welche Schritte hat die Bundesregierung in diesem Jahr wann genau (Datum bitte) unternommen, um Informationen und Auskünfte im Zusammenhang mit den drei vorangegangenen Fragen von niederländischen Behörden zu erhalten, oder, falls sie hierzu bislang nicht in Kontakt mit niederländischen Behörden getreten ist, warum nicht?

Der Bundesregierung wurde im Zusammenhang mit einer geplanten Laufzeitverlängerung des AKW Borssele keine Notifizierung übersandt. Für den Fall, dass die verantwortliche niederländische Behörde zu dem Ergebnis käme, dass nach niederländischer Rechtslage eine grenzüberschreitende SUP oder UVP durchzuführen wäre, müsste die Bundesrepublik Deutschland als Nachbarstaat entsprechend informiert werden.

14. Welche schriftlichen Informationen wurden welchen Bundesbehörden in diesem Jahr im Zusammenhang mit einer Laufzeitverlängerung des niederländischen AKW Borssele wann genau von niederländischen Behörden übermittelt?

Der Bundesregierung ist nicht bekannt, dass niederländische Behörden Bundesbehörden darüber schriftlich unterrichtet hätten.

15. Wann genau (Datum bitte) und wo fand die letzte Sitzung der Deutsch-Niederländische Nuklearsicherheitskommission NDKK statt, und wann genau (Datum bitte) und wo findet die nächste Sitzung der NDKK statt?
Welche Fragen/Aspekte im direkten oder indirekten Zusammenhang mit der Laufzeit von Borssele wurden auf dieser letzten NDKK-Sitzung bereits behandelt und mit jeweils welchem Ergebnis?
Welche derartigen Fragen/Aspekte sollen auf der kommenden NDKK-Sitzung behandelt werden?

Die Sitzungen der Deutsch/Niederländischen Kommission für grenznahe kerntechnische Einrichtungen (NDKK-Hauptkommission) finden nach Bedarf statt. Den Erfahrungs- und Informationsaustausch zu grenznahen kerntechnischen Einrichtungen nimmt regelmäßig die Arbeitsgruppe 1 der NDKK wahr. Deren letzte Sitzung fand am 19./20. September 2012 beim KKW Emsland statt. Einzelheiten der nächsten Sitzung sind noch zu vereinbaren.

16. Welche offiziellen deutschsprachigen Unterlagen im Zusammenhang mit der Laufzeitverlängerung von Borssele existieren nach Kenntnis der Bundesregierung bislang, und seit wann liegen sie der Bundesregierung jeweils vor?

Der Bundesregierung sind keine deutschsprachigen Unterlagen bekannt und ihr liegen auch keine vor.

17. Ist das niederländische Verfahren aus Sicht der Bundesregierung bislang in jeder Hinsicht definitiv und in vollem Umfang konform zu EU-weiten und internationalen Regelungen für grenzüberschreitende Prüfungen und Beteiligungen?
Falls nein, in welcher Hinsicht nicht, und welche konkreten Konsequenzen zieht die Bundesregierung daraus?

Die Bundesregierung nimmt keine Bewertung der Übereinstimmung des niederländischen Verfahrens mit dem Recht der Europäischen Union vor. Für derartige Konformitätsfragen ist die Europäische Kommission als Hüterin der Verträge verantwortlich.

25

StädteRegion - Aachen - 52090 Aachen

Ministerie van EL & I
Programmadirectie Nucleaire Installaties en Veiligheid
O.v.v. Ontwerpbeschikking EPZ Bedrijfsduurverlenging KCB
Aanleverpunt C-Noord3/A17
Postbus 20401
NL - 2500 EK DEN HAAG

(per e-mail: Postbus.AanvraagEPZ@mineleni.nl)

Inspraak verlenging bedrijfsduur Kerncentrale Borssele

EINWENDUNG

Sehr geehrte Damen und Herren,

vorbehaltlich der Zustimmung durch den Städteregionstag Aachen erhebe ich Einwendung gegen die geplante Laufzeitverlängerung des Kernkraftwerks in Borssele.

Mit freundlichen Grüßen
Im Auftrag

Der Städteregionsrat

A 70 - Umweltamt -
Ausschuss für Umwelt- und
Klimaschutz

Dienstgebäude
Zöllernstr. 20
52070 Aachen

Postanschrift
52090 Aachen

Telefon Zentrale

Telefon Durchwahl

Telefax

E-Mail

Auskunft erteilt

Zimmer

Datum
05.12.2012
Telefax Zentrale

Bürgertelefon

Internet
<http://www.staedteregion-aachen.de>

Bankverbindungen

Erreichbarkeit

26

Kreis Wesel · Der Landrat · Postfach 10 11 60 · 46471 Wesel

Ministerie van EL&I
Programmadirectie Nucleaire Installaties en
Veiligheid
O.v.v. Ontwerpbeschikking EPZ Bedrijfs-
duurverlenging KCB
Aanleverpunt C-Noord3/A17
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG

Dienststelle: Fachdienst 63
KOB Umwelt und Planung

Anschrift: Reeser Landstraße 31
46483 Wesel

Auskunft erteilt:

E-Mail:

Telefon:

Telefax:

Zimmer:

Ihr Schreiben: Kennisgeving Kernenergiewet

Mein Zeichen:

Datum: 18. März 2013

Ontwerpbeschikking EPZ Bedrijfsduurverlenging KCB - AKW Borssele - Einspruch des Kreises Wesel gegen die Laufzeitverlängerung

Sehr geehrte Damen und Herren,

der Kreis Wesel liegt am unteren Niederrhein, in etwa zwischen Arnheim und Duisburg. Vom geplanten Kernkraftwerk besteht eine Entfernung von rund 150 – 200 km. Das bedeutet, dass die Umgebungsluft meines Kreisgebietes, bedingt durch die hier herrschende Hauptwindrichtung West, wesentlich und durchaus häufig von Emissionen aus dem Raum Vlissingen-Antwerpen beeinflusst wird und so im möglichen Einwirkungsbereich einer denkbaren Havarie der Kernkraftanlage Borssele liegt.

Es besteht meinerseits die Sorge, dass bei Unfällen der Kernkraftanlage Borssele schwerwiegende Beeinträchtigungen der Wohnbevölkerung, der Natur und der wirtschaftlichen Rahmenbedingungen meines Zuständigkeitsbereiches ausgelöst werden. Dabei habe ich die Sorge, dass radioaktive Emissionen des Kraftwerkes die Gesundheit der Wohnbevölkerung meines Kreisgebietes beeinträchtigen und dass bei extremen Unfällen die Gesundheit der Wohnbevölkerung, die Natur und die wirtschaftlichen Grundlagen, letztlich die Bewohnbarkeit meines Zuständigkeitsbereiches auf unabsehbare Zeit in Frage gestellt werden können.

Der alte Reaktor entspricht nicht dem geforderten Stand von Wissenschaft und Technik.

Mein Widerspruch richtet sich besonders gegen die mit zunehmender Laufzeit latent sinken-

Öffentliche Verkehrsmittel: DB-Strecken 420 und 421 bis Wesel Bahnhof, Buslinien 63, 64 und 86 ab Bahnhof Wesel bis Haltestelle Kreishaus

Konten der Kreiskasse Wesel:

Sparkasse am Niederrhein	1 101 000 105 (BLZ 354 500 00)	Postbank Essen	14 07-434 (BLZ 360 100 43)
Verbands-Sparkasse Wesel	200 154 (BLZ 356 500 00)	Volksbank Rhein-Lippe	3 000 154 015 (BLZ 356 605 99)
Sparkasse Dinslaken-Voerde-Hünxe	100 131 (BLZ 352 510 00)	SEB Moers	1 500 960 000 (BLZ 350 101 11)

INTERNET www.kreis-wesel.de
EMAIL post@kreis-wesel.de

de Anlagensicherheit und auch gegen die konstruktionsbedingt mangelhafte Vorsorge gegen Terrorgefahr und Flugzeugabstürze. Ferner weise ich auch darauf hin, dass die in den Niederlanden wie auch europaweit ungelöste Entsorgungsfrage des Atomabfalls einen langfristigen Weiterbetrieb nicht mehr rechtfertigt.

Ich erhebe daher Widerspruch gegen die Verlängerung der Betriebserlaubnis der Anlage und bitte um Beteiligung im weiteren Verfahren.

Mit freundlichen Grüßen

Im Auftrag

Vermerk

Das AKW Borselle in den Niederlanden (Luftlinie bis NRW 200-250 km) soll eine Laufzeitverlängerung bekommen. Der Betreiber des AKW, der EPZ-Konzern (Elektrischeiteits-Produktiemaatschappij Zuid-Nederland – 70% Delta, 30% RWE) möchte nach eigenem Willen das AKW bis ins Jahr 2034 laufen lassen. Ursprünglich war geplant, das AKW 2013 abzuschalten. Dann hätte es eine Betriebslaufzeit von 40 Jahren gehabt. Jetzt hat der Betreiber des AKW noch mal 20 Jahre Laufzeitverlängerung beantragt. Um somit eine 60-jährige Laufzeit zu erreichen.

Bei einem Unfall mit der Uralt-Atomtechnik, welcher nach so langer Laufzeit nach Meinung vieler Experten zunehmend wahrscheinlicher wird, wäre unter Umständen auch der Kreis Wesel betroffen. Der Kreis Wesel wäre in der Hauptwindrichtung gelegen, wenn es havariebedingt zu schädlichen Emissionen käme. Daher hat er bereits 2011 Stellung gegen ein am gleichen Ort geplantes neues AKW bezogen.

Nun hat – anders als in dem Verfahren des geplanten Neubaus keine förmliche Beteiligung des Kreises stattgefunden. Vielmehr ist die Absicht der Laufzeitverlängerung und die Möglichkeit der Einspruchnahme allgemein öffentlich bekannt gemacht worden. Erst Anfang Dezember 2012 wurde die Absicht der niederländischen Seite hier bekannt. Daher hat die Kreisverwaltung fristwährend zum 05.12.2012 und inhaltlich Bezug nehmend auf den Widerspruch zum am gleichen Ort im Jahr 2011 geplanten AKW-Neubau Stellung genommen.

Zu einem späteren Zeitpunkt wird das zuständige Ministerium in den Niederlanden einen Erörterungstermin bekannt geben, an dem der Einspruch noch einmal mündlich ausgeführt werden kann.

Diesem Protest schließen sich auch an:

Meerbusch

Meerbusch

Meerbusch

Düsseldorf

27

Ministerie van EL&I
Programmadirectie Nucleaire Installaties en Veiligheid
O.v.v. Ontwerpbeschikking EPZ Bedrijfsduurverlenging KCB
Aanleverpunt C-Noord3/A17
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG

05.12.2012

**EPZ Bedrijfsduurverlenging KCB
Laufzeitverlängerung Borssele Atomkraftwerk**

Sehr geehrte Damen und Herren,

meine erste Reise in die Niederlande trat ich 1968 als Säugling an, da ich in der Norwegischen Seemannskirche in Rotterdam getauft wurde. Einige Jahre wohnte ich auch in Brüggen an der deutsch-niederländischen (bei Swalmen und Roermond). Gerne und viel Zeit habe ich in Ihrem tollen Land verbracht. Neben der einmaligen Landschaft, den besonderen Städten, der vielen Kultur und Inspiration, habe ich auch immer die Mentalität und Lebenseinstellung der Niederländer bewundert. Umso mehr erstaunten mich die Planungen für einen Atomkraftwerkneubau (Borssele 3). Wohlgermerkt auch noch nach den Ereignissen von Fukushima. Dies ist ja glücklicherweise nun erst einmal vom Tisch. Nun soll die Laufzeit des bestehenden Atomkraftwerks verlängert werden. Das ist nicht weniger gefährlich!

Aus Verantwortung der eigenen Bevölkerung, anliegenden Bewohner anderer Länder, späteren Generationen, der Umwelt und der Natur gegenüber, sollte das Zeitalter der Atomenergie weltweit und so schnell als irgend möglich beendet werden. Diese Technologie ist nicht beherrschbar und damit viel zu gefährlich, und sie belastet den Planeten auf eine unfassbar lange Zeit mit radioaktivem Müll. Es gibt gute neue Technologien, die auf erneuerbare Energien setzen. Es stand treffend in der Bild-Zeitung (die ansonsten eine schlimme Zeitung ist): „Lieber ungetoastetes Brot als Fukushima“. Einsparpotential beim Stromverbrauch gibt es noch reichlich bei uns und sicherlich auch bei Ihnen. Die Niederländer sind doch sonst ein kreatives, erfinderisches und mutiges Volk, siehe z.B. die Zukunftsszenarien bei steigendem Meerwasserpegel. Bitte besinnen Sie sich in dieser Frage!

Seit ich durch die Borssele 3 Diskussion erfahren habe, dass sich ein alter Atommeiler in der schönen Provinz Zeeland befindet, habe ich damit aufgehört, dort Urlaub zu machen. Vorher war ich jedes Jahr 3 bis 4 Wochen dort. Seit 2010 habe ich keinen einzigen Tag mehr dort verbracht. Die Nähe von Atomkraftwerken meide ich grundsätzlich wenn irgend möglich. Auch Freunde und

Bekannte wussten nichts von dem Atomkraftwerk und waren verstört. Das Bekanntwerden dieser Tatsache, wird sicherlich Auswirkungen auf den Tourismus in der Region haben.

Noch schlimmer wiegt aber die mögliche Verseuchung und Zerstörung dieses wunderschönen Landstrichs mit dieser Fülle an Naturschauspielen. Sprechen Sie mit Menschen, die in der Nähe von Fukushima leben*. Die Niederländer würden sonst zu viel aufs Spiel setzen für vermeintlich billige Energie. Lernen Sie aus dem Szenario in Fukushima, riskieren Sie keine solche Katastrophe in Ihrem einmaligen und schönen Land. Setzen Sie bitte auch meine und die Umwelt der vielen Menschen, die in Nordrhein-Westfalen leben, nicht diesen Gefahren aus! **Bitte verlängern Sie die Laufzeit des alten Atommeilers nicht, sondern schalten Sie ihn ab!**

Mit freundlichen Grüßen
auch im Namen der anderen Unterzeichner

*Ich empfehle Ihnen eindringlich ein Gespräch zu führen mit:

Onami-aza, Fukushima-City Fukushima 960-0811, Japan

Telefon:

E-Mail:

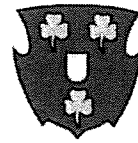
(spricht leider nur Japanisch) ist ein älterer Herr, der in viele Jahren eine Biolandwirtschaft nach den Prinzipien der Permakultur, also in geschlossenem Kreislauf, aufgebaut hat. Dieses idyllische Paradies ist nun total verseucht, aber ganz knapp außerhalb der Sperrzone gelegen. Er wird nicht evakuiert oder entschädigt und harrt mit seiner Frau und den Tieren dort aus. Das Trinkwasser und seine Ernte sind stark belastet. Er hat seine Kinder fortgeschickt und Ihnen verboten wiederzukommen. Er hat im März 2012 zum Jahrestag von Fukushima die erste Auslandsreise seines 80-jährigen Lebens angetreten und in mehreren deutschen Städten von der Hilflosigkeit der Behörden, der Bevölkerung und der schrecklichen Zerstörung berichtet. Laden Sie ihn ein und hören Sie sich seinen Bericht an. Oder, noch besser, fahren Sie hin und sehen sie sich sein Tal an. Er hat seit dem Unglück keine Vögel und keine Insekten mehr dort zu Gesicht bekommen.

Van:
Verzonden: dinsdag 4 december 2012 21:59
Aan: Postbus AanvraagEPZ
Onderwerp: "EPZ Bedrijfsduurverlenging KCB"

28

Opvolgingsmarkering: Opvolgen
Markeringsstatus: Voltooid

Hiermit legen wir gegen die Verlängerung der Laufzeit des o.a. Atomkraftwerkes Einspruch ein. Das Verhalten der niederländischen Regierung in dieser Angelegenheit ist verantwortungslos!

Stadt Kleve • Postfach 19 55 • 47517 Kleve

DER BÜRGERMEISTER

Ministerie van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie

Programmadirectie Nucleaire Installaties
en Veiligheid

O.v.v. Ontwerpbeschikking

EPZ Bedrijfsduurverlenging KCB

Aanleverpunt C-Noord3/A17

Postbus 20401

NL - 2500 EK DEN HAAG

Fachbereich: 61 - Planen und Bauen
Gebäude: Rathaus, Kavarinerstr. 20-22
Auskunft:
Zimmer:
E-Mail:
Tel. (0 28 21):
Fax (0 28 21):
Ihr Zeichen:
Ihre Nachricht:
Mein Zeichen:
Datum: 03.12.2012

Laufzeitverlängerung Kernkraftwerk in Borssele

EPZ Bedrijfsduurverlenging KCB

Sehr geehrte Damen und Herren,

die Stadt Kleve erhebt grundsätzliche Bedenken gegen die geplante Laufzeitverlängerung des Kernkraftwerks in Borssele.

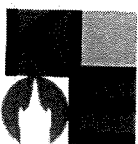
Die Stadt Kleve möchte die Chance nutzen und eine grundsätzlich kritische und ablehnende Haltung gegenüber dem Vorhaben zum Ausdruck bringen - insbesondere unter Berücksichtigung der absehbaren und notwendigen „Energiewende“.

Zum aktuellen Verfahrensstand wird in der gebotenen Kürze folgendes angemerkt:

- Alternative Energieversorgungen mit regenerativen Energien sind zu prüfen und zu bewerten.
- Alternative Standorte sind ebenfalls zu prüfen und zu bewerten.
- Die Endlagerung von Atommüll ist nicht abschließend geprüft und rechtsverbindlich festgelegt. Dieser Sachverhalt ist zu erläutern und abschließend zu klären, um die langfristigen diesbezüglichen Auswirkungen beschreiben, prüfen und bewerten zu können.
- Die Auswirkungen der geplanten Nutzung auf die Schutzgüter Mensch, Boden, Wasser etc. sind in Relation zu regenerativen Energien zu prüfen und zu bewerten.

Die Stadt Kleve behält sich vor, diese Anregung im weiteren Genehmigungsverfahren zu ergänzen. Zukünftig wird um eine rechtzeitige und angemessene Information zum Stand des Verfahrens gebeten.

Mit freundlichen Grüßen

Lieferanschrift:

Kavarinerstraße 20 – 22
47533 Kleve

Telefonzentrale:

e-mail: stadt-kleve@kleve.de
Internet: www.kleve.de
UST-IDNR.: DE 120050694

Konten der Stadtkasse:

Sparkasse Kleve	(324 500 00)	104 299
Volksbank Kleverland	(324 604 22)	1 000 086 017
Commerzbank Kleve	(324 400 23)	8 161 838
Dresdner Bank Kleve	(320 800 10)	7 562 081
Deutsche Bank Kleve	(324 700 77)	3 235 108
DBB Filiale Duisburg	(350 000 00)	32 401 702
Postbank Köln	(370 100 50)	8150-505
SNS. Bank Nijmegen		90 54 87 621

Besuchszeiten:

Mo – Fr. 8.30 – 12.30 Uhr, Mo + Mi 14.00–17.00 Uhr
Di + Do. 14.00-15.30 Uhr

Ausgenommen:

Bürgerbüro: Mo.-Do. 7.30-17.00 Uhr, Fr. 7.30-13.00 Uhr
Sa. 11.00-13.00 Uhr **Standesamt:** Mo – Fr. 8.30 – 12.30 Uhr,
Mo. + Mi. 14.00–17.00 Uhr, **Bauordnung:** Mo.-Fr. (außer Mi.)
8.30 – 12.30 Uhr, Mi. von 12.00-17.00 Uhr

Van:
Verzonden: woensdag 5 december 2012 17:58
Aan: Postbus AanvraagEPZ
Onderwerp: against extension Borssele nuclear power plant/Einspruch gegen Laufzeitverlängerung AKW Borssele

Opvolgingsmarkering: Opvolgen
Markeringsstatus: Voltooid

programmadiirectie Nucleaire Installaties en Veiligheid O.v.v. Ontwerpbeschikking EPZ
Bedrijfsduurverlenging KCB Aanleverpunt C-Noord3/A17 PO Box 20401 2500 EK The Hague The Netherlands

Sehr geehrte Damen und Herren

Ich bitte Sie darum, die Einsendung dieser e-mail in der deutschen Sprache zu entschuldigen, ich hoffe dennoch, dass unser Anliegen deutlich wird.

Als Bewohner der Stadt Meerbusch in der Nähe zu Düsseldorf in Nordrhein-Westfalen möchte wir uns gegen die geplante Laufzeitverlängerung des Atomkraftwerkes Borssele aussprechen. Der geplante Atomausstieg in der Bundesrepublik Deutschland bedeutet für viele, sogar eine Mehrheit der Menschen in Deutschland ein Erreichen eines lang erstrebten Zieles der Produktion und des Verbrauchs umweltverträglichen Stroms. Der Atomausstieg macht Deutschland zu einem schöneren Land. Die Niederlande und ihre Einwohner haben wir in vielen Begegnungen und Reisen kennen und schätzen gelernt, wir sind uns sicher, dass auch die Niederländer die Realisation einer umweltgerechten Energieerzeugung in schnellstmöglicher Zeit begrüßen würden. Darüber hinaus betrachten wir jedes aktive Atomkraftwerk in unserer Nähe als eine mögliche Gefährdung unserer Gesundheit und eines Risikos für die Bevölkerung unser beiden Länder und Europas. Hiermit legen wir Einspruch gegen die Laufzeitverlängerung des AKWs Borssele ein.

Mit freundlichen Grüßen

31

Van:
Verzonden: woensdag 5 december 2012 17:27
Aan: Postbus AanvraagEPZ
Onderwerp: "EPZ Bedrijfsduurverlenging KCB"
Opvolgingsmarkering: Opvolgen
Markeringsstatus: Voltooid

An das
Energieministerium der Niederlande
Programmadirectie Nucleaire Installaties

Gegen den bei Ihnen eingereichten Antrag, die Betriebslaufzeit des Nuklearkraftwerks Borssele um 20 Jahre zu verlängern, erheben wir Einspruch.

Wir befürchten als Bürger des benachbarten Staates Deutschland, wohnhaft am Niederrhein, steigende Betriebsgefahren des schon sehr alten Kraftwerks. Außerdem ist die Entsorgung der schon entstandenen und noch entstehenden nuklearen Abfälle nicht gesichert. Setzen Sie auf Effizienzsteigerung, Einsparung von Energie und die Entwicklung und Installation regenerativer Energieträger.

Mit vorzüglicher Hochachtung

32

Van:**Verzonden:** zondag 2 december 2012 20:43**Aan:** Postbus AanvraagEPZ**Onderwerp:** Laufzeitverlängerung für das AKW in Borssele**Opvolgingsmarkering:** Opvolgen**Markeringsstatus:** Voltooid

Sehr geehrte Damen und Herren,
Meine Familie und ich haben erfahren, dass das alte Atomkraftwerk in Borssele noch 20 Jahre länger laufen soll als geplant. Wir haben hier in Nordrhein- Westfalen häufig Westwind und jede Art von bei Störungen austretender Radioaktivität würde sich so leicht in unserer Gegend niederschlagen können. Ich selbst habe Hautprobleme seit ich vom Regen nach der Tschernobyl Katastrophe getroffen wurde, das soll sich bei der nächsten Generation nicht wiederholen können. Veraltete Atomtechnik ist ein Fall für die sachgemäße Entsorgung und überhaupt ist es Zeit, daß alternative Energiequellen verstärkt genutzt werden. Die bekannten Störfälle und Kernschmelzen sollten der Menschheit als Zeichen ausreichen, dass die Risiken der Kernkraft nicht abgeschätzt werden können und die Sicherheit der Bevölkerung nicht garantiert werden kann. Wir ersuchen Sie daher, von der Laufzeitverlängerung abzusehen und das Kraftwerk Borssele wie vorgesehen stillzulegen.
mit freundlichen Grüßen

Van: |
Verzonden: maandag 3 december 2012 12:23
Aan: Postbus AanvraagEPZ
Onderwerp: EPZ Bedrijfsduurverlenging KCB'
Opvolgingsmarkering: Opvolgen
Markeringsstatus: Voltooid

Hallo AKW Betreiber,

mit Schrecken habe ich von Ihrem Vorhaben über eine Laufzeitverlängerung Ihres eh 40 Jahre alten Kraftwerkes erfahren. Ich bin erschrocken und bestürzt über Ihr unverantwortliches Vorgehen. Ich möchte mich mit diesem Schreiben für den Schutz meiner Gesundheit und der meiner Mitbürger einsetzen. Nicht nur der menschliche Körper wird mit den Jahren für Defekte anfälliger. AKWs sind alle keine zukunftsweisende Energieform und alte erst recht nicht. Natürlich wird ja bei alten AKWS durch Abschreibung ein höherer Gewinn abgeschöpft, aber das dient nicht dem Allgemeininteresse und -wohl. Ich frage mich wieviele Fukushimas braucht der Mensch noch? Es ist endlich an der Zeit alle AKWS abzuschalten. Ich hoffe, Sie finden einen anderen Weg Ihr Einkommen zu sichern. Sie müssen uns verstehen, daß wir uns für unsere Sicherheit und den Umweltschutz stark machen müssen. Die Umweltsünden häufen sich und wir möchten uns gegen diese Fehler zur Wehr setzen. Deshalb: Ändern Sie Ihren falschen Kurs solange noch Zeit ist. Dafür und nur dafür wären wir Ihnen Dankbar.

Mit atomfreien Grüßen für eine gesündere Welt für Morgen

34

Van:
Verzonden: vrijdag 30 november 2012 18:21
Aan: Postbus AanvraagEPZ
Onderwerp: EPZ Bedrijfsduurverlenging KCB
Opvolgingsmarkering: Opvolgen
Markeringsstatus: Voltooid

Ministerie van EL&I
Programmadirectie Nucleaire Installaties en Veiligheid
O.v.v. Ontwerpbeschikking EPZ Bedrijfsduurverlenging KCB
Aanleverpunt C-Noord3/A17
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG

Sehr geehrte Damen und Herren,

gegen die geplante Laufzeitverlängerung des Atomkraftwerks Borssele lege ich

Widerspruch

ein.

Ich halte den Betrieb eines Atomkraftwerkes in einem der am dichtesten besiedelten Gebiete dieser Erde ohnehin für unverantwortlich, erst recht dann, wenn es sich um Technik aus den frühen 70er - Jahren handelt. Die jüngste Vergangenheit hat gezeigt, dass trotz aller Beteuerungen seitens der Industrie, bei der Kernenergie handele es sich um eine sichere Technik, zu keiner Zeit ernsthafte Zwischenfälle ausgeschlossen werden können. Ein unter ungünstigen Vorzeichen sich ereignender katastrophaler Zwischenfall würde dazu führen, dass, dabei ganz egal, aus welcher Himmelsrichtung gerade der Wind kommt, innerhalb weniger Stunden dicht besiedelte Gebiete mit unwiederbringlicher Kulturlandschaft so radioaktiv verseucht würden, dass sie unter Umständen für Jahrtausende für jegliche Nutzung ausfallen. Bei vorherrschenden Winden aus westlichen Richtungen könnte der Lebensraum von vielen Millionen Menschen diesseits und jenseits glücklicherweise nicht mehr vorhandener Grenzen unbewohnbar werden. Die damit verbundenen Folgen sowohl für die betroffenen Menschen, als auch für die betroffenen Volkswirtschaften, werden gerade in Japan deutlich.

Aus meiner Sicht dürfen weder die eindrucksvollen Renditen solcher Altanlagen, noch nationale Interessen bei der Energieversorgung dazu führen, dass aus Staatsräson das zweifellos vorhandene Restrisiko beim Betrieb kerntechnischer Anlagen gegen jedwede Vernunft in Kauf genommen wird.

Sehen Sie bitte, auch zugunsten einer modernen und zeitgemäßen regenerativen Energieversorgung, von Laufzeitverlängerungen ab,

und helfen Sie mit Kräften dabei mit, dass weltweit diese gefährliche und vor dem Hintergrund möglicher Naturgewalten keineswegs beherrschbare Technik unumkehrbar zum Auslaufmodell wird. Wir Europäer sollten unseren Einfluss in der Welt in diesem guten Sinne geltend machen.

18-3-2013

Vielen Dank und
mit freundlichen Grüßen

35

Van:

Verzonden: donderdag 29 november 2012 10:01

Aan: Postbus AanvraagEPZ

Onderwerp: Einwand: Keine Verlaengerung fuer Atomkraftwerk Borssele !!!

Opvolgingsmarkering: Opvolgen

Markeringsstatus: Voltooid

Sehr geehrte Damen und Herren,

zum Schutz der Bevoelkerung, meiner selbst
und in Windrichtung von Borssele lebenden Familie
fordere ich Sie auf, die Laufzeiten des Atomkraftwerks
Borssele NICHT ZU VERLAENGERN!!!

Mit diesem Einwand moechte ich um Ihre Einsicht
und Vorsicht bitten.

Herzlichen Dank
und mit freundlichen Gruessen

--

Ratsfraktion BÜNDNIS 90/DIE GRÜNEN, Ratsherr, Düsseldorf
Ausschussmitglied: Gesundheit & Soziales, Umwelt, Bau
Beratendes Ratsmitglied in der Bezirksvertretung 9

--

Van:
Verzonden: woensdag 28 november 2012 19:39
Aan: Postbus AanvraagEPZ
Onderwerp: Atomkraftwerk Borssele in der Nähe der deutschen Grenze

Opvolgingsmarkering: Opvolgen
Markeringsstatus: Voltooid

Hallo!

Hiermit erhebe ich Einspruch gegen die Laufzeitverlängerung des Atomkraftwerks Borssele in der Nähe der Deutschen Grenze.

Da das Atomkraftwerk schon 40 Jahre am Netz ist und Sie die ohnehin schon 40 Jährige Laufzeit um noch mal 20 Jahre verlängern wollen, erhebe ich Einspruch.

Bei einem Nuklearen Unfall im Atomkraftwerk/bei einem Angriff auf das Atomkraftwerk würde nicht nur Holland sondern auch Deutschland betroffen sein. Dies ist nicht verantwortbar, bei den katastrophalen Folgen die Sie in Japan und auch Tschernobyl gesehen haben! Auch die neusten Atomkraftwerke stellen ein hohes Risiko für Mensch, Tier und Natur da.

Erneuerbare Energien sind die Zukunft, denn sie sind sicher für Mensch, Natur und Umwelt, außerdem sind sie auch billiger als Atomstrom. Denn, in dem Fall eines nuklearen Unfalls wäre es erheblich teurer die Schäden zu beseitigen als die Erneuerbaren Energien voranzureiben. Auch die Endlagersuche für Atommüll ist nicht geklärt. Auch dieses ist erheblich teurer als Erneuerbare Energien.

Die Holländer und auch wir deutschen würden uns sehr um eine NICHT LAUFZEITVERLÄNGERUNG des Atomkraftwerk Borssele freuen!

Mit freundlichen Grüßen

37

Van:
Verzonden: zaterdag 10 november 2012 21:07
Aan: Postbus AanvraagEPZ
Onderwerp: Einspruch gegen Borssele-Laufzeitverlaengerung
Urgentie: Hoog
Opvolgingsmarkering: Opvolgen
Markeringsstatus: Voltooid

Sehr geehrte Damen und Herren,

hiermit erhebe ich Einwendung gegen die Laufzeitverlängerung des Atomkraftwerks Borssele in den Niederlanden.

Dieses Schreiben trägt keine Unterschrift da es per EDV erstellt wurde, ist aber trotzdem gültig.

Mit freundlichen Grüßen

Van:
Verzonden: zaterdag 10 november 2012 21:03
Aan: Postbus AanvraagEPZ
Onderwerp: Verlaengering laufzeit akw

Opvolgingsmarkering: Opvolgen
Markeringsstatus: Voltooid

Hiermit erhebe ich einspruch

Von meinem iPhone gesendet

Ministerium für Wirtschaft, Energie,
Industrie, Mittelstand und Handwerk
des Landes Nordrhein-Westfalen

Der Staatssekretär

Ministerium für Klimaschutz, Umwelt,
Landwirtschaft, Natur und Verbraucherschutz
des Landes Nordrhein-Westfalen

Der Staatssekretär

39

Ministerium für Klimaschutz, Umwelt, Landwirtschaft, Natur- und Verbraucherschutz NRW - 40190 Düsseldorf

5.12.2012

Seite 1 von 4

Aan de heer staatssecretaris
Drs. Co Verdaas
Ministerie van Economische Zaken
Bezuidenhoutseweg 73
NL-2594 AC Den Haag
Nederland

Aktenzeichen VIII B 2 Borssele
bei Antwort bitte angeben

Geplante Laufzeitverlängerung für das niederländische Atomkraftwerk Borssele bis zum Jahr 2033

Uwe excellentie, geachte heer Verdaas,

im Auftrag der nordrhein-westfälischen Landesregierung bitten wir Sie, im Hinblick auf die beabsichtigte Verlängerung der Laufzeit des Atomkraftwerks Borssele von 40 auf 60 Jahren die Auswirkungen auf Mensch und Umwelt in Nordrhein-Westfalen zu berücksichtigen. Im Einzelnen wollen wir uns zu dem Vorhaben wie folgt äußern:

1.

Wir bedauern, dass mit Blick auf die beabsichtigte Laufzeitverlängerung eine Umweltverträglichkeitsprüfung (UVP) und in diesem Zusammenhang auch eine grenzüberschreitende Beteiligung von Nordrhein-Westfalen für nicht erforderlich gehalten wurde.

Selbst wenn mit der beabsichtigten Änderungsgenehmigung keine größeren Baumaßnahmen verbunden sein sollten, sondern nur der Sicherheitsreport geändert werden muss, sind damit nachteilige Umweltauswirkungen möglich. Die bisherige Beschränkung auf 40 Jahre im Sicherheitsreport zeigt, dass die Anlage auf diesen Zeitraum ausgelegt ist. Durch die beabsichtigte Laufzeitverlängerung um weitere 20 Jahre wird darüber hinaus an einem alten Kraftwerksdesign festgehalten, das noch aus einer Zeit vor Tschernobyl stammt. Angesichts des - auch und insbesondere durch Alterung der Anlage - zunehmenden Risikos eines Unfalls und den damit verbundenen katastrophalen Folgen ist eine Umweltverträglichkeitsprüfung aus unserer Sicht notwendig.

Dienstgebäude und
Lieferanschrift:
Schwannstr. 3
40476 Düsseldorf

Öffentliche Verkehrsmittel:
Rheinbahn Linien U78 und U79
Haltestelle Kennedydamm oder
Buslinie 721 (Flughafen) und 722
(Messe) Haltestelle Frankenplatz

Wir verstehen in diesem Zusammenhang die EU-UVP-Richtlinie so, dass nicht nur bei baulichen Änderungen sondern auch bei einer wesentlichen Änderung der Betriebsdauer wegen möglicher erheblicher nachteiliger Umweltauswirkungen eine Umweltverträglichkeitsprüfung durchgeführt werden muss. Dies bestätigt im Übrigen auch der neue Entwurf der EU-Kommission zur Änderung der UVP-Richtlinie, der verstärkt das Erfordernis regelt, in Bezug auf menschengemachte Katastrophen ausdrücklich die Umweltfolgen zu prüfen. Wir möchten Sie daher bitten, eine UVP mit grenzüberschreitender Beteiligung erneut zu prüfen.

Gerade vor dem Hintergrund der seit den Ereignissen von Fukushima gestiegenen Sensibilität der Bevölkerung wäre darüber hinaus eine frühzeitige Information des Nachbarlandes Nordrhein-Westfalen hilfreich gewesen. Die jetzige Beteiligungsfrist ist angesichts der mit der Atomenergie zusammenhängenden Risiken für eine ausreichende Prüfung überdies zu kurz. Es kann den Betroffenen nicht zum Nachteil gereichen, dass der Betreiber seinen Antrag erst im September gestellt hat.

2.

Der europaweite Stresstest für Kernkraftwerke hat in fast allen Kernkraftwerken Mängel aufgezeigt. Auch für die Anlage in Borssele hat die EU-Kommission eine Vielzahl von Empfehlungen ausgesprochen. Wir setzen auf die zuständigen Stellen in den Niederlanden, dass diese Empfehlungen schnellstmöglich umgesetzt werden.

Es ist sicherlich auch in Ihrem Interesse, dass die sich aus den Untersuchungen zu den Rissbefunden in den beiden belgischen Reaktoren Doel-3 und Tihange-2 ergebenden Erkenntnisse auch auf den Reaktor in Borssele angewendet werden.

Eine alte Anlage wie das Kernkraftwerk in Borssele erfüllt nicht mehr vollständig die heutigen Anforderungen, z.B. an den Redundanzgrad. Wir vertrauen darauf, dass die im Genehmigungsentwurf zusätzlich festgelegten Vorschriften zur fortlaufenden Überwachung des Reaktors umfassend angewendet und eingehalten werden, um das Risiko, das sich durch einen möglichen weiteren Betrieb des Reaktors - insbesondere aufgrund der Alterung - auch für die Bevölkerung in Nordrhein-Westfalen ergibt, zu minimieren.

3.

Die Landesregierung von Nordrhein-Westfalen steht in der Pflicht, ein besonderes Augenmerk auf die mögliche Strahlenbelastung seiner Einwohnerinnen und Einwohner infolge eines nuklearen Unfalls zu legen. Im Schreiben des Umweltministeriums des Landes Nordrhein-Westfalen vom 11. Januar 2012, auf das wir insoweit verweisen, wurde in einem anderen Zusammenhang zu den möglichen Strahlenbelastungen für NRW ausführlich Stellung genommen. Die wesentlichen Aspekte sollen im Folgenden noch einmal dargestellt werden.

Für die Ausbreitung von radioaktiven Stoffen bei einem Unfall spielen die konkreten Bedingungen des kerntechnischen Unfalls eine entscheidende Rolle, d.h., ob die radioaktiven Stoffe durch eine Explosion in große Höhe gelangen (Tschernobyl) oder überwiegend bodennah (Fukushima) emittiert werden. Darüber hinaus ist die Wetterlage und hier insbesondere die Windrichtung entscheidend.

Für den konkreten Fall kann nicht ausgeschlossen werden, dass eine Kombination aus typischer Wetterlage (Westanströmung) und eventuell weiterer wetterbedingter Einflüsse dazu führt, dass bei einer Freisetzung von Radioaktivität in Borssele belastete Luftmassen in erheblicher Konzentration das Land NRW erreichen.

Aufgrund der räumlichen Nähe des Landes NRW zum Kernkraftwerk Borssele könnten bei einem Unfall mit radioaktiven Emissionen und bei entsprechenden Windverhältnissen in erheblichem Ausmaß Maßnahmen zum Schutz der Bevölkerung in Nordrhein-Westfalen notwendig sein.

Der Durchzug radioaktiver Luftmassen über Deutschland und die damit einhergehende Kontamination des Bodens aufgrund eines Reaktorunfalls in den Niederlanden könnte ggf. regional unterschiedliche und zum Teil erhebliche, von der Jahreszeit abhängige Auswirkungen haben. Aufgrund der langen Halbwertszeit von Cäsium 137 hält z. B. eine radioaktive Belastung in den Umweltmedien lange an und hat negative Auswirkungen auf die Landwirtschaft und damit auf die Lebensmittel- und Futtermittelproduktion allgemein.

Auch der Personen- und Warenverkehr zwischen Deutschland und dem betroffenen Ausland wäre durch einen Reaktorunfall stark beeinträchtigt.

Aus den dargestellten Gründen bestehen nach bisherigem Kenntnisstand erhebliche Bedenken gegen die beabsichtigte Laufzeitverlängerung.

In der Hoffnung, dass eine offizielle grenzüberschreitende Beteiligung noch möglich sein wird, verbleiben wir,

mit freundlichen Grüßen

40

3. Dezember 2012

Ministerie van EL&I
Programmadirectie Nucleaire Installaties & Veiligheid
O.v.v. Ontwerpbeschikking EPZ Bedrijfsduurverl. KCB
Aanleverpunt C-Noord3/A17
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG

NIEDERLANDE

Einspruch gegen Laufzeitverlängerung des AKW Borssele

Sehr geehrte Damen und Herren,

hiermit erheben wir Einspruch gegen die Laufzeitverlängerung des Atomkraftwerks in Borssele.

Zur Begründung:

Atomenergie ist unbeherrschbar und nicht mit dem Grundrecht auf körperliche Unversehrtheit vereinbar.

Wie die traurigen Beispiele der Atomkatastrophen von Tschernobyl 1986 und Fukushima 2011 zeigen, wären bei einem GAU die gesundheitlichen, ökologischen und sozioökonomischen Auswirkungen in keiner Weise abschätzbar.

Aber auch im Normalbetrieb eines AKW wird Radioaktivität freigesetzt. In Deutschland dokumentierte 2007 eine Studie des Bundesamtes für Strahlenschutz vermehrt Leukämiefälle bei Kleinkindern in AKW-Nähe. Gesundheitliche Langzeitfolgen durch freigesetzte radioaktive Strahlung sind bis heute nicht ausreichend erforscht.

Radioaktive Stoffe können von Borssele über den Luftweg bis hin zu unserem Wohnsitz in Nordrhein-Westfalen gelangen - in unsere Atemluft, ins Wasser, in unsere Nahrung. Das wollen wir nicht!

Eine militärische oder terroristische Nutzung von Atombrennstoff und Atommüll des Reaktors Borssele kann nicht ausgeschlossen werden.

Eine Laufzeitverlängerung des AKW Borssele würde den lebensfeindlichen Uranabbau vermehren.

Eine Lösung für die Endlagerung von Atommüll gibt es bis zum heutigen Tage nicht.

Diese Technologie trotz möglicher Alternativen weiter zu nutzen bzw. auszubauen, ist daher unverantwortlich.

Mit freundlichen Grüßen

Ministerie van EL&I Programmadirectie Nucleaire
Installaties en Veiligheid O.v.v. Ontwerpbeschikking
EPZ Bedrijfsduurverlenging KCB
Aanleverpunt C-Noord3/A17
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG

3/ Dezember 2012

Einspruch gegen die beantragte Laufzeitverlängerung des
Atomkraftwerks in Borssele (NL)

Sehr geehrte Damen und Herren,

hiermit erhebe ich Einspruch gegen die beantragte Laufzeitverlängerung des Atomkraftwerks in Borssele.

Zur Begründung:

- Radioaktive Stoffe können von Borssele im Falle eines Störfalls über den Luftweg bis nach Nordrhein-Westfalen gelangen und damit in die Atemluft und in die Nahrung einer Bevölkerung von etwa 18 Millionen Menschen. Deren durch Artikel 2,2 Grundgesetz der Bundesrepublik Deutschland geschütztes Recht auf Leben und körperliche Unversehrtheit wird dadurch massiv verletzt
- Das AKW Borssele würde mit einer Laufzeitverlängerung eine zusätzliche Produktion und Lagerung von Atommüll verursachen und noch mehr Uran- und Atommülltransporte erfordern. Das Risiko von Transportunfällen, Flugzeugabstürzen und Anschlägen nimmt zu.
- Bereits im so genannten Normalbetrieb des AKW Borssele würde Radioaktivität frei. In Deutschland dokumentierte 2007 eine Studie des Bundesamtes für Strahlenschutz vermehrt Leukämiefälle bei Kleinkindern in AKW-Nähe. Die Ergebnisse der Studie müssen im Zusammenhang mit dem geplanten AKW Borssele 2 berücksichtigt werden.
- Die Laufzeitverlängerung des AKW Borssele würde den lebensfeindlichen Uranabbau vermehren.
- Atomenergie ist kein Beitrag zur Bekämpfung der sich abzeichnenden Klimakatastrophe. Im Gegenteil: Die Uranvorräte sind von geringer Reichweite, die Laufzeitverlängerung blockiert eine zukunftsfähige und sichere Energieversorgung und generiert unabsehbare Ewigkeitsschäden.
- Wir befürchten die Verseuchung und Verstrahlung durch Leckagen, Störfälle und Erdbeben. Das AKW Borssele würde eine zusätzliche Produktion und Lagerung von Atommüll verursachen und noch mehr Uran- und Atommülltransporte erfordern. Das Risiko von Transportunfällen, Flugzeugabstürzen und Anschlägen nimmt zu.
- Radioaktivität (Strahlung / Partikel) und z. B. tritiumhaltige Abwässer aus Borssele gefährden vor Ort und entfernt, die Landwirtschaft und das Grund- und Trinkwasser.
- Eine militärische Nutzung von Atombrennstoff und Atommüll der Reaktoren in Borssele kann grundsätzlich ebenso wenig ausgeschlossen werden wie Atomspionage.
- Weltweit gibt es kein sicheres Endlager für Atommüll. Die schlechten Erfahrungen der Endlagerprojekte Asse und Gorleben sind zu berücksichtigen.

108
1
107
107
1
107
107
107
107

Ich behalte mir vor, diesen Einspruch näher zu erläutern und zu ergänzen und beantrage kostenlos und laufend persönlich über den Stand des Verfahrens informiert zu werden. Darüber hinaus bitte ich um die Bestätigung des Eingangs dieses Schreibens.

Mit freundlichen Grüßen

4-12-2012

Ministerie van EL&I
Programmadirectie Nucleaire Installaties en Veiligheid
O.v.v. Ontwerpbeschikking EPZ Bedrijfsduurverlenging KCB
Aanleverpunt C-Noord3/A17
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG

01.12.2012

Genehmigung für eine Laufzeitverlängerung des Atomkraftwerkes in Borssele bis 2033

Sehr geehrte Damen und Herren,

Hiermit erhebe ich Einspruch gegen Verlängerung der Betriebsgenehmigung des Atomkraftwerkes in Borssele bis 2033.

Die Bundesrepublik Deutschland hat sich in einem parteiübergreifenden Konsens entschieden, aus der Atomkraft auszusteigen. Auch Japan, Belgien und die Schweiz werden die Nutzung der Atomkraft beenden. Andere Staaten wie Italien wollen gar nicht in die Nutzung der Atomkraft einsteigen oder haben zumindest keine Ausbaupläne.

Ich erwarte daher auch von den Niederlanden, Atomkraftwerke abzuschalten und erst recht keine neuen Atomkraftwerke zu bauen. Die Reaktorkatastrophen von Tschernobyl und Fukushima haben gezeigt, dass die Atomkraft eine nicht verantwortbare Technologie ist. Hinzu kommt die weltweit nach wie vor ungelöste Endlagerfrage. Wir hinterlassen, in einer historisch betrachtet sehr kurzen Phase der Atomkraftnutzung, unseren Nachkommen für tausende Generationen hochradioaktiven Müll mit all seinen Problemen und Risiken.

Die Ressourcen an spaltbarem Material sind genauso begrenzt wie die Vorräte an Öl und Gas, und verstärken aufgrund ihrer Vorkommen die Importabhängigkeit Europas. Atomkraft ist auch in dieser Hinsicht kein Beitrag zu einer sicheren und nachhaltigen Energieversorgung.

Zur Begründung im Einzelnen:

1. Meine Grundrechte auf körperliche Unversehrtheit, Leben und Eigentum sind durch die Pläne zur Verlängerung der Betriebsgenehmigung des AKW Borssele gefährdet. Umweltverträglichkeit und Genehmigungsfähigkeit sind nicht gegeben. Atomenergie ist, ausweislich der endlosen Pannenserien von Three Mile Island über Forsmark, Tricastin, Stade, Krümmel und viele anderen bis hin zu den Katastrophen von Tschernobyl und Fukushima, unbeherrschbar und nicht mit dem durch den EU-Vertrag und das Grundgesetz der Bundesrepublik Deutschland garantierten Schutz der Bevölkerung vereinbar.
2. Das AKW Borssele ist mit nun 39 Betriebsjahren eines der ältesten noch in Betrieb befindlichen AKWs in Europa. Aber auch in Kernkraftwerken gibt es Materialermüdung, deren Umfang in einem so alten AKW nicht vorausgesagt werden

kann. Verschleiß führt zu Pannen, das wird auch bei den zahlreichen Vorfällen im vergleichbar alten AKW Tihange (Belgien) sichtbar. Bei einer Verlängerung auf 60 Betriebsjahre kann ein unfallfreier Betrieb nicht gewährleistet werden.

3. Da ich mit meiner Familie in Neuss und damit nur 258 Kilometer von Borssele entfernt wohne, können radioaktive Stoffe von Borssele über den Luftweg bis zu unserem Wohnsitz gelangen sowie in unsere Atemluft und in die Nahrung.
4. Ich befürchte Verseuchung und Verstrahlung durch Leckagen, Störfälle und Erdbeben, wie sie auch in anderen AKW weltweit eingetreten sind. Der Weiterbetrieb des AKW Borssele würde eine zusätzliche Produktion und Lagerung von Atommüll verursachen und noch mehr Uran- und Atommülltransporte erfordern. Das Risiko von Transportunfällen und Flugzeugabstürzen nimmt zu, zumal Borssele in einem dicht genutzten Flugkorridor liegt; der radioaktive Fallout würde gerade angesichts der vorwiegenden Westwindlagen auch meinen Heimatort Neuss erreichen.
5. Der Standort von Borssele direkt an der Küste auf Höhe des Meeresspiegels ist hochrisikoreich wie die Katastrophe von Fukushima vor Augen führt. Wahrscheinlich weniger ein Tsunami, dafür aber die Gefahr schwerer Sturmfluten, wie es sie an der Nordseeküste immer wieder gegeben hat, bedrohen die Sicherheit eines Atomkraftwerks. Mit einem durch den Klimawandel ansteigenden Meeresspiegel und zunehmenden Extremwetterlagen erhöht sich diese Gefahr noch weiter. Dass technische Sicherheitsvorrichtungen selbst in einer hochentwickelten Industrienation wie Japan am Ende immer begrenzt sind, zeigt Fukushima.
6. Radioaktivität (Strahlung / Partikel) und z. B. tritiumhaltige Abwässer aus Borssele gefährden in der Nähe der Anlage und weiter entfernt Mensch und Natur. Bereits im sogenannten Normalbetrieb des AKW Borssele würde weiter Radioaktivität frei. In Deutschland dokumentierte 2007 eine Studie des Bundesamtes für Strahlenschutz vermehrt Leukämiefälle bei Kleinkindern in AKW-Nähe. Die Ergebnisse der Studie müssen im Zusammenhang mit dem geplanten AKW Borssele berücksichtigt werden.
7. Der verlängerte Betrieb des AKW Borssele würde den lebensfeindlichen Uranabbau vermehren und die Abhängigkeit der Niederlande von Uran-Importen erhöhen.
8. Eine militärische Nutzung von Atombrennstoff und Atommüll der Reaktoren in Borssele kann grundsätzlich ebenso wenig ausgeschlossen werden wie Atomspionage. Das Risiko von Anschlägen sowie dem Diebstahl von radioaktivem Material durch Extremisten nimmt zu.
9. Es wird kein Endlager geben, in dem der Atommüll, der im Reaktor Borssele anfallen würde, wirklich sicher gelagert werden kann. Die negativen Erfahrungen der deutschen Endlagerprojekte Asse und Gorleben sind im Genehmigungsverfahren zu berücksichtigen. Auch in den Niederlanden ist mir kein sicheres Endlager für Atommüll bekannt.

Ich behalte mir vor, diesen Einspruch näher zu erläutern und zu ergänzen und beantrage kostenlos und laufend, persönlich über den Stand des Verfahrens informiert zu werden.

In Erwartung Ihrer Stellungnahme verbleibe ich

43

22. Nov. 2012

3. Dez. 2012

Ministerie van EL&I
Programmadirectie Nucleaire Installaties en Veiligheid
O.v.v. Ontwerpbeschikking EPZ Bedrijfsduurverlenging KCB
Aanleverpunt C-Noord3/A17
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG

Genehmigung für eine Laufzeitverlängerung des Atomkraftwerkes in Borssele bis 2033

Sehr geehrte Damen und Herren,

Hiermit erheben wir Einspruch gegen Verlängerung der Betriebsgenehmigung des Atomkraftwerkes in Borssele bis 2033.

Die Bundesrepublik Deutschland hat sich in einem parteiübergreifenden Konsens entschieden, aus der Atomkraft auszusteigen. Auch Japan, Belgien und die Schweiz werden die Nutzung der Atomkraft beenden. Andere Staaten wie Italien wollen gar nicht in die Nutzung der Atomkraft einsteigen oder haben zumindest keine Ausbaupläne.

Wir appellieren daher auch an die Verantwortlichen der Niederlande, Atomkraftwerke abzuschalten und erst recht keine neuen Atomkraftwerke zu bauen. Die Reaktorkatastrophen von Tschernobyl und Fukushima haben eindrücklich gezeigt, dass die Atomkraft eine nicht verantwortbare Technologie ist. Hinzu kommt die weltweit nach wie vor ungelöste Endlagerfrage. Wir hinterlassen, in einer historisch betrachtet sehr kurzen Phase der Atomkraftnutzung, unseren Nachkommen für tausende Generationen hochradioaktiven Müll mit all seinen Problemen und Risiken.

Die Ressourcen an spaltbarem Material sind genauso begrenzt wie die Vorräte an Öl und Gas, und verstärken aufgrund ihrer Vorkommen die Importabhängigkeit Europas. Atomkraft ist auch in dieser Hinsicht kein Beitrag zu einer sicheren und nachhaltigen Energieversorgung.

Zur Begründung im Einzelnen:

1. Unsere Grundrechte auf körperliche Unversehrtheit, Leben und Eigentum sind durch die Pläne zur Verlängerung der Betriebsgenehmigung des AKW Borssele gefährdet. Umweltverträglichkeit und Genehmigungsfähigkeit sind nicht gegeben. Atomenergie ist, ausweislich der endlosen Pannenserien von Three Mile Island über Forsmark, Tricastin, Stade, Krümmel und viele anderen bis hin zu den Katastrophen von Tschernobyl und Fukushima, unbeherrschbar und nicht mit dem durch den EU-Vertrag und das Grundgesetz der Bundesrepublik Deutschland garantierten Schutz der Bevölkerung vereinbar.
2. Das AKW Borssele ist mit nun 39 Betriebsjahren eines der ältesten noch in Betrieb befindlichen AKWs in Europa. Aber auch in Kernkraftwerken gibt es Materialermüdung, deren Umfang in einem so alten AKW nicht vorausgesagt werden kann. Verschleiß führt zu Pannen, das wird auch bei den zahlreichen Vorfällen im vergleichbar alten AKW Tihang in Belgien. Bei einer Verlängerung auf 60 Betriebsjahre kann ein unfallfreier Betrieb nicht gewährleistet werden!

3. Da wir in Mechernich und damit nur 221 Kilometer Luftlinie von Borssele entfernt wohnen, können radioaktive Stoffe von Borssele über den Luftweg bis zu unserem Wohnsitz gelangen sowie in unsere Atemluft und in die Nahrung.
4. Ein Sohn lebt mit Frau und zwei kleinen Kindern in Aachen. Die Entfernung beträgt 180 Kilometer. Ein anderer Sohn wohnt in Bonn. Das sind 247 Kilometer Entfernung. Kernkraftwerke halten wir für eine unzumutbare Hypothek an Kindern. Sie können sich nicht einmal verbal wehren. Das ist unmoralisch.
5. Wir befürchten Verseuchung und Verstrahlung durch Leckagen, Störfälle und Erdbeben, wie sie auch in anderen AKW weltweit eingetreten sind. Der Weiterbetrieb des AKW Borssele würde eine zusätzliche Produktion und Lagerung von Atommüll verursachen und noch mehr Uran- und Atommülltransporte erfordern. Das Risiko von Transportunfällen und Flugzeugabstürzen nimmt zu, zumal Borssele in einem dicht genutzten Flugkorridor liegt; der radioaktive Fallout würde gerade angesichts der vorwiegenden Westwindlagen auch unseren Heimatort Mechernich erreichen.
6. Der Standort von Borssele direkt an der Küste auf Höhe des Meeresspiegels ist hochrisikoreich wie die Katastrophe von Fukushima vor Augen führt. Wahrscheinlich weniger ein Tsunami, dafür aber die Gefahr schwerer Sturmfluten, wie es sie an der Nordseeküste immer wieder gegeben hat, bedrohen die Sicherheit eines Atomkraftwerks. Mit einem durch den Klimawandel ansteigenden Meeresspiegel und zunehmenden Extremwetterlagen erhöht sich diese Gefahr noch weiter. Dass technische Sicherheitsvorrichtungen selbst in einer hochentwickelten Industrienation wie Japan am Ende immer begrenzt sind, zeigt Fukushima.
7. Radioaktivität (Strahlung / Partikel) und z. B. tritiumhaltige Abwässer aus Borssele gefährden in der Nähe der Anlage und weiter entfernt Mensch und Natur. Bereits im sogenannten Normalbetrieb des AKW Borssele würde weiter Radioaktivität frei. In Deutschland dokumentierte 2007 eine Studie des Bundesamtes für Strahlenschutz vermehrt Leukämiefälle bei Kleinkindern in AKW-Nähe. Die Ergebnisse der Studie müssen im Zusammenhang mit dem geplanten AKW Borssele berücksichtigt werden.
8. Der verlängerte Betrieb des AKW Borssele würde den lebensfeindlichen Uranabbau vermehren und die Abhängigkeit der Niederlande von Uran-Importen erhöhen.
9. Eine militärische Nutzung von Atombrennstoff und Atommüll der Reaktoren in Borssele kann grundsätzlich ebenso wenig ausgeschlossen werden wie Atomspionage. Das Risiko von Anschlägen sowie dem Diebstahl von radioaktivem Material durch Extremisten nimmt zu.
10. Es wird kein Endlager geben, in dem der Atommüll, der im Reaktor Borssele anfallen würde, wirklich sicher gelagert werden kann. Die negativen Erfahrungen der deutschen Endlagerprojekte Asse und Gorleben sind im Genehmigungsverfahren zu berücksichtigen. Auch in den Niederlanden ist uns kein sicheres Endlager für Atommüll bekannt.
11. Die niederländische Provinz Zeeland ist eine stark vom Tourismus geprägte Region. Auch wir haben dort bereits Urlaub gemacht. Für uns ist fraglich, ob wir Zeeland auch in Zukunft noch einmal als Urlaubsziel wählen, wenn die Pläne zur Verlängerung der AKW-Laufzeit tatsächlich realisiert werden.

Wir behalten uns vor, diesen Einspruch näher zu erläutern und zu ergänzen und beantrage kostenlos und laufend, persönlich über den Stand des Verfahrens informiert zu werden. In Erwartung Ihrer Stellungnahme verbleiben wir

Ministerie van EL&I
Programmadirectie Nucleaire Installaties en Veiligheid
O.v.v. Ontwerpbeschikking EPZ Bedrijfsduurverlenging KCB
Aanleverpunt C-Noord3/A17
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG

Aachen, den 30. November 2012

Genehmigung für eine Laufzeitverlängerung des Atomkraftwerkes in Borssele bis 2033

Sehr geehrte Damen und Herren,

Hiermit erhebe ich Einspruch gegen Verlängerung der Betriebsgenehmigung des Atomkraftwerkes in Borssele bis 2033.

Die Bundesrepublik Deutschland hat sich in einem parteiübergreifenden Konsens entschieden, aus der Atomkraft auszusteigen. Auch Japan, Belgien und die Schweiz werden die Nutzung der Atomkraft beenden. Andere Staaten wie Italien wollen gar nicht in die Nutzung der Atomkraft einsteigen oder haben zumindest keine Ausbaupläne.

Ich erwarte daher auch von den Niederlanden, Atomkraftwerke abzuschalten und erst recht keine neuen Atomkraftwerke zu bauen. Die Reaktorkatastrophen von Tschernobyl und Fukushima haben gezeigt, dass die Atomkraft eine nicht verantwortbare Technologie ist. Hinzu kommt die weltweit nach wie vor ungelöste Endlagerfrage. Wir hinterlassen, in einer historisch betrachtet sehr kurzen Phase der Atomkraftnutzung, unseren Nachkommen für tausende Generationen hochradioaktiven Müll mit all seinen Problemen und Risiken.

Die Ressourcen an spaltbarem Material sind genauso begrenzt wie die Vorräte an Öl und Gas, und verstärken aufgrund ihrer Vorkommen die Importabhängigkeit Europas. Atomkraft ist auch in dieser Hinsicht kein Beitrag zu einer sicheren und nachhaltigen Energieversorgung.

Zur Begründung im Einzelnen:

1. Meine Grundrechte auf körperliche Unversehrtheit, Leben und Eigentum sind durch die Pläne zur Verlängerung der Betriebsgenehmigung des AKW Borssele gefährdet. Umweltverträglichkeit und Genehmigungsfähigkeit sind nicht gegeben. Atomenergie ist, ausweislich der endlosen Pannenserien von Three Mile Island über Forsmark, Tricastin, Stade, Krümmel und viele anderen bis hin zu den Katastrophen von Tschernobyl und Fukushima, unbeherrschbar und nicht mit dem durch den EU-Vertrag und das Grundgesetz der Bundesrepublik Deutschland garantierten Schutz der Bevölkerung vereinbar.
2. Das AKW Borssele ist mit nun 39 Betriebsjahren eines der ältesten noch in Betrieb befindlichen AKWs in Europa. Aber auch in Kernkraftwerken gibt es Materialermüdung, deren Umfang in einem so alten AKW nicht vorausgesagt werden kann. Verschleiß führt zu Pannen, das wird auch bei den zahlreichen Vorfällen im vergleichbar alten AKW Tihange (Belgien) sichtbar. Bei einer Verlängerung auf 60 Betriebsjahre kann ein unfallfreier Betrieb nicht gewährleistet werden.

3. Da ich mit meiner Familie in Aachen und damit nur 250 Kilometer Luftlinie von Borssele entfernt wohne, können radioaktive Stoffe von Borssele über den Luftweg bis zu unserem Wohnsitz gelangen sowie in unsere Atemluft und in die Nahrung.
4. Ich befürchte Verseuchung und Verstrahlung durch Leckagen, Störfälle und Erdbeben, wie sie auch in anderen AKW weltweit eingetreten sind. Der Weiterbetrieb des AKW Borssele würde eine zusätzliche Produktion und Lagerung von Atommüll verursachen und noch mehr Uran- und Atommülltransporte erfordern. Das Risiko von Transportunfällen und Flugzeugabstürzen nimmt zu, zumal Borssele in einem dicht genutzten Flugkorridor liegt; der radioaktive Fallout würde gerade angesichts der vorwiegenden Westwindlagen auch meinen Heimatort 250 erreichen.
5. Der Standort von Borssele direkt an der Küste auf Höhe des Meeresspiegels ist hochrisikoreich wie die Katastrophe von Fukushima vor Augen führt. Wahrscheinlich weniger ein Tsunami, dafür aber die Gefahr schwerer Sturmfluten, wie es sie an der Nordseeküste immer wieder gegeben hat, bedrohen die Sicherheit eines Atomkraftwerks. Mit einem durch den Klimawandel ansteigenden Meeresspiegel und zunehmenden Extremwetterlagen erhöht sich diese Gefahr noch weiter. Dass technische Sicherheitsvorrichtungen selbst in einer hochentwickelten Industrienation wie Japan am Ende immer begrenzt sind, zeigt Fukushima.
6. Radioaktivität (Strahlung / Partikel) und z. B. tritiumhaltige Abwässer aus Borssele gefährden in der Nähe der Anlage und weiter entfernt Mensch und Natur. Bereits im sogenannten Normalbetrieb des AKW Borssele würde weiter Radioaktivität frei. In Deutschland dokumentierte 2007 eine Studie des Bundesamtes für Strahlenschutz vermehrt Leukämiefälle bei Kleinkindern in AKW-Nähe. Die Ergebnisse der Studie müssen im Zusammenhang mit dem geplanten AKW Borssele berücksichtigt werden.
7. Der verlängerte Betrieb des AKW Borssele würde den lebensfeindlichen Uranabbau vermehren und die Abhängigkeit der Niederlande von Uran-Importen erhöhen.
8. Eine militärische Nutzung von Atombrennstoff und Atommüll der Reaktoren in Borssele kann grundsätzlich ebenso wenig ausgeschlossen werden wie Atomspionage. Das Risiko von Anschlägen sowie dem Diebstahl von radioaktivem Material durch Extremisten nimmt zu.
9. Es wird kein Endlager geben, in dem der Atommüll, der im Reaktor Borssele anfallen würde, wirklich sicher gelagert werden kann. Die negativen Erfahrungen der deutschen Endlagerprojekte Asse und Gorleben sind im Genehmigungsverfahren zu berücksichtigen. Auch in den Niederlanden ist mir kein sicheres Endlager für Atommüll bekannt.
10. Die niederländische Provinz Zeeland ist eine stark vom Tourismus geprägte Region. Auch ich habe dort bereits Urlaub gemacht. Für mich ist fraglich, ob ich Zeeland auch in Zukunft noch einmal als Urlaubsziel wähle, wenn die Pläne zur Verlängerung der AKW-Laufzeit tatsächlich realisiert werden.

Ich behalte mir vor, diesen Einspruch näher zu erläutern und zu ergänzen und beantrage kostenlos und laufend, persönlich über den Stand des Verfahrens informiert zu werden.

In Erwartung Ihrer Stellungnahme verbleibe ich

Van:
Verzonden: vrijdag 23 november 2012 10:29
Aan:
CC:
Onderwerp: FW:

Opvolgingsmarkering: Opvolgen
Markeringsstatus: Oranje

45

Kun je dit als een zienswijze inboeken voor LTO? Bvd.

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van:
Verzonden: vrijdag 23 november 2012 10:26
Aan:
Onderwerp: FW:

Zie onderstaande mail. Ga ervan uit dat jullie dit oppakken.

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van:
Verzonden: vrijdag 23 november 2012 10:16
Aan:
CC:
Onderwerp:

Dear Mrs dear Mr

We've heard that you are planning a lifetime extension for the nuclear power plant Borssele for about 20 more years.
Due to my opinion we need a transboundary EIA for this purpose. This transboundary EIA was also necessary when you were planning the extension of the nuclear power plant last year.
Please tell me when you are planning to send us the descriptions and the plans for the lifetime extension. Please send your documents in German language.

Yours faithfully

Van:
Verzonden: donderdag 1 november 2012 0:10
Aan: Postbus AanvraagEPZ
Onderwerp: Borsele: EPZ Bedrijfsduurverlenging KCB

Opvolgingsmarkering: Opvolgen
Markeringsstatus: Voltooid

Dear Ladies and Gents

I do my caveat against the elongation of the runtime of atomic power plant "Borsele".
The risk of disaster and demolition of Central Europe could not be definitely excluded This risk covers also me and my familiy 900km south of Borsele.

This of course includes all other atomic power plants in each contry.
The well known reasons to end this blind alley causes all of us to end all atomic installation at once.

--

Van:
Verzonden: zaterdag 10 november 2012 19:44
Aan: Postbus AanvraagEPZ
Onderwerp: Objection to extension of the operation period of the Borssele Nuclear Power Plant

Opvolgingsmarkering: Opvolgen
Markeringsstatus: Voltooid

Dear Ladies and Gentlemen,

I reject the planned extension of the operation period of the Borssele Nuclear Power Plant (KCB) to 2033. The nuclear power plant should be put out of service at once.

Reasons:

A nuclear accident at Borssele would affect a large part of Europe. The Borssele Nuclear Power Plant (KCB) is located nearby the coast.

Therefore, a nuclear accident can arise after a flood like in Fukushima.

Further threats can be e. g. an aircraft crash or an attack by terrorists.

Furthermore, fatigue of reactor material can lead to a nuclear accident.

The German „Gesellschaft für Anlagen- und Reaktorsicherheit“ (GRS mbH) says in its report "Enhanced Technical Support to EL&I in the Field of Nuclear Safety of Existing Nuclear Facilities: WP2 "Long Term Operation of KCB"; Summary Report, Cologne, 1st October 2012": "...However, GRS considers the information gained from these inspections not as a sufficient basis for another 20 years of LTO. Firstly, this is due to the fact that there is no other plant of the same design and vintage still in operation. Therefore, the growth in operation experience with components made of comparable design is rather limited, especially regarding their operating time."

The extension of the operation period of the Borssele Nuclear Power Plant would increase the demand of uranium. The production of uranium harms the environment.

There is no solution for the long-term storage of the nuclear waste. The extension of the operation period of the Borssele Nuclear Power Plant would lead to an increase of nuclear waste.

The extension of renewable energy sources (mainly photovoltaics and wind power) can replace nuclear power.

With best regards

--

48

Van:
Verzonden: vrijdag 30 november 2012 15:00
Aan: Postbus AanvraagEPZ
Onderwerp: Atomic power plant/Kerncentrale Borssele
Opvolgingsmarkering: Opvolgen
Markeringsstatus: Voltooid

Dear

after the catastrophe in Japan I can't understand that the Netherlands still want to build a new atomic power plant in Borssele. I am shocked and dismayed about your plans even to continue this very old complex.

Even Germany is willing to stop its dependence of atomic power soon. Several atomic power plants are not working though the power companies severely tried to go on selling cheap power from old power plants.

I myself make a lot of holidays in the Netherlands. I go for kite surfing at about 10 weekends per year at the IJsselmeer. And I will not go on with these trips if the Netherlands go on with the project in Borssele.

I live in Dortmund and an accident in Borssele will concern my live and health too for sure. I can't accept a proceeding like this without all the protest I am able to do.

I highly recommend to stop that complex in Borssele at once.

Yours sincerely

Van:
Verzonden: woensdag 5 december 2012 17:31
Aan: Postbus AanvraagEPZ
Onderwerp: EPZ Point of view plant life extension Borssele NPP

Opvolgingsmarkering: Opvolgen
Markeringsstatus: Voltooid

Ministerie EL&I
programmadiirectie Nucleaire Installaties en Veiligheid O.v.v. Ontwerpbeschikking EPZ
Bedrijfsduurverlenging KCB Aanleverpunt C-Noord3/A17 PO Box 20401 2500 EK The Hague The Netherlands

Concerning: Point of view on life extension Borssele nuclear power plant

Meerbusch (Germany, lucky to live in a land which makes the Atomausstieg),
5.Dec.2012

To whom it may concern,

In this letter you find my point of view regarding the draft-decision NV EPZ and on the decision about an environmental impact assessment (eia) not to be required for the proposed activity, which have been put up for comments on 25 October 2012.

Below I list my concerns in bullet-points:

General

- * It is necessary that an eia will be held before the life time extension of Borssele nuclear plant as this will have consequences for - amongst other things - the mining of uranium and the storage of nuclear waste. If an eia would already have been held following the Borssele Treaty in 2006 this would have been otherwise. However, that being only a political agreement, the effectuation of it has to be evaluated on environmental consequences.
- * Between 2014 and 2034 the staff of EPZ will further age and retire. This will make it increasingly difficult to keep the in-house knowledge and experience up-to-date. As nuclear power is phased out in the countries around the Netherlands (Belgium, Germany) knowledge and infrastructure for acquiring and maintaining that knowledge will further decrease.
- * The disappearance of know-how by ageing and retiring of Borssele staff will have impact the available knowledge which is required for decommissioning the nuclear plant. According to the nuclear energy law it is required to decommission the plant directly following its shut-down in order not to loose any remaining know-how. The plant life extension will add another twenty years in which this knowledge will fade. Upon decommissioning, not only knowledge from the last few years, but also from the time of construction of the plant will be relevant, which would then be 60 years old.
- * Although, as EPZ writes, plant life extension as proposed for Borssele is not unique (indeed, the Fukushima 1-reactor was granted a life extension of 10 years in March 2011, one month before it melted down – and it complied with all the legal requirements. The Fukushima operator in a similar fashion stated that their reactor could run for 60 years without technical problems; it was “proven safe”) the plant life extension for a nuclear power plant with a permit for MOX-fuel is unique; there is no experience with such a situation.
- * As Borssele is economically written off, it provides electricity for dump prices. By keeping Borssele open, a ‘false’ competitor is kept in the Dutch electricity market. This decreases the urgency for EPZ or other companies to invest in new, renewable energy, which would create additional employment - more employment than is being created with the life extension of Borssele NPP.

When Borssele would be closed in 2013, funds earmarked for the decommissioning of the plant will be released. The decommissioning will create new high-tech employment and build expertise which can also be applied at the future decommissioning of plants, notably in Germany and Belgium.

* After the Fukushima disaster, in April 2011, the German government closed its seven oldest reactors for safety reasons and limited the plant life of other German nuclear power plants to 36 years. The seven oldest reactors were each less old than Borssele NPP is today. Borssele NPP, build by the German KWU Siemens, is, however, to remain open for 60 years.

* Many of the reports which lie at the base of the studies of GRS and Areva assessing the plant life extension have not been published. Therefore I was not able to develop a point of view on all relevant details in this procedure.

* EPZ claims both in its application as in their press release (24 October 2012) that their nuclear power plant is "proven safe" until 2034. It is not justified to state that the plant is in a "proven safe" state only because it adheres to legal requirements, certainly as a lot of information on the exact state of the plant is still not available (see below).

Unavailable data

* In its Beoordelingsrapport Bedrijfsduurverlenging Kerncentrale Borssele (Evaluation plant life extension nuclear power plant Borssele) by the Ministry of EL&I, 18 October 2012) the Ministry states that its general aim is that measures should be implemented before 1 January 2014, the date that extended plant life should commence. However, observing the large number of exceptions the Ministry makes, it is fair to say that the Ministry is in disregard of that aim.

* On p. 56: EPZ is granted exemption until July 2016 for submitting a plan to the supervisor on how to deal with parts which will suffer more fatigue than designed for.

* On p. 57: EPZ is granted exemption until 1 January 2016 for submitting verified previous assumptions regarding "Leak-before-break"-behaviour influenced by thermal stratification to the supervisor.

* On p. 60 EPZ is granted exemption to provide the results of the reactor vessel embrittlement safety margin experiments not before 1 January 2020(!) to the supervisor.

At present there is not enough representative data available, prohibiting approval of the requested plant life extension.

Safety researches

* A benchmark of safe reactors does not exist. Therefore, there is also no method to assert whether or not Borssele nuclear power plant belongs (and keeps belonging) to the worlds' 25% safest nuclear power plants; a precondition in the 2006-treaty.

* It is unclear which role the outcomes of the stress test have in the process of approval of the plant life extension.

Before plant life extension can be approved, at least the results of following researches regarding the safety of the Borssele nuclear power plant, have to be reviewed:

* the above mentioned researches of which the results will only come available (far) beyond 2014;

* research of ruptures in the reactor vessel similar to the ones in Doel and Tihange (Belgium)

* The upcoming 10-yearly evaluation of the operation between 2003 and 2012 which will be concluded in 2013;

* The supervisor indicated that around 2015 a permit revision will have to be requested by EPZ containing a full review of the Safety report (p. 8, 10EVA13)

Political faits accompli

* Preceding the permission for plant life extension, the operator already signed a new contract for waste reprocessing (20 December 2011) and started a procedure for the extension of COVRA HABOG, the high level waste repository located next to Borssele nuclear power plant. Both with the argument

that the plant life would be extended. This is of course not the proper order of events. I wonder how 'free' and unprejudiced granting the permit for plant life extension can be. Nuclear power has history of claiming huge compensation upon forced closures. At the base of the 2006 treaty were (quoting secret documents) threats of claims up to 1 billion Euro. Also for 20 years longer reprocessing there has not been made an eia (in disregard of treaties such as OSPAR 2000/1); all the more reason for a procedure including a full eia before any possible plant life extension can be approved.

For all of these (and more) reasons I believe that there should not be granted a permission for altering the safety report of Borssele nuclear power plant, preventing plant life extension beyond 2014.

I trust that you will consider my remarks in the procedure and that you will keep me informed about the proceedings,

Regards,

50

Bureau Energieprojecten

Inspraakpunt Tweede kerncentrale Borssele in NL

Postbus 223

NL – 2550 AE Voorschoten

Einwendungen gegen den beantragten Weiterbetrieb des Atomkraftwerks Borssele

Sehr geehrte Damen und Herren,

hiermit erhebe ich Einwendungen gegen den beantragten Weiterbetrieb des Atomkraftwerks Borssele.

Begründung:

Das Atomkraftwerk Borssele gehört zu den ältesten Atomkraftwerken in Europa. Es ist inzwischen 39 Jahre alt. Ein Weiterbetrieb für 20 Jahre ist nicht vertretbar.

Verschleiß und Abnutzung bergen unkalkulierbare Risiken nicht nur für die Bürger in den Niederlanden. Es besteht die Gefahr für Leib und Leben für alle Menschen im Umfeld. Das geplante Vorhaben liegt nur etwa 230 Kilometer von unserer Stadt entfernt. Bei einem GAU macht die atomare Strahlung an der Landesgrenze zu den Niederlanden nicht Halt, so dass wir potenziell mit betroffen sind.

Der Weiterbetrieb ist auch unverantwortlich, weil die Frage der Endlagerung der verbrauchten Brennstäbe nicht gelöst ist. Zudem gibt es bei der Atomenergie keine absolute Sicherheit!

Ich hoffe, dass die Vernunft doch siegt und von dem Vorhaben abgesehen wird!

Hochachtungsvoll

An

51

Bureau Energieprojecten

den 1.12.12

In spraakpunt Tweede

Kerncentrale Borssele

Postbus 223

NW-2250 AE Voorsschen

Aanvrager NL	Den Haag
Nummer 1	
Datum ontvangen	21 DEC 2012
Afdeling:	
Project:	

Einspruch gegen Weiterbetrieb!
Hierdurch erhebe ich einspruch gegen die geplante Weiterbetriebung des Kraftwerkes, wegen ~~unkalkulierbare~~ ~~Kalkulierbare~~ Risiken für das Alter, der Gefahren für sämtliche Anwohner mit den riesigen Auswirkungen wie uns zuletzt in Japan gezeigt wurde. Es ist eine Unzumutbarkeit, das einzelne Leute und Unternehmen nach all diesen erbärmlichen Erfahrung immer noch erbarmungslos solche unternehmungen vornehmen und ausführen wollen, ohne auf die Meinung von vielen Menschen im Inn- und Ausland rücksicht zu nehmen! Die Umstellung durch ~~erneuerbare Energie~~ wäre zwingend notwendig vor allem ohne katastrophale Auswirkung!

Ministerie van EI & I
Programmadirectie Nucleaire Installaties
O.v.v. Ontwerpbeschikking EPZ Bedrijfsduurverlenging KCB
Aanleverpunt C-Noord3/A17
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG
Nederland

Einspruch gegen die Betriebsverlängerung vom AKW Borssele in Zeeland

Sehr geehrte Damen und Herren,

als Bürgerin von Nordrheinwestfalen fühle ich mich durch einen möglichen nuklearen Unfall in Zeeland bedroht. Eine radioaktive Wolke aus Borssele würde auch die Gesundheit vieler Menschen - vor allem jedoch der Kinder in unserem Land - gefährden.

Ich möchte Sie daher eindringlich bitten, die Betriebsgenehmigung schon wie geplant im nächsten Jahr zu beenden.

Gegen eine mögliche Betriebsdauerverlängerung des AKW Borssele um 20 Jahre möchte ich Einspruch einlegen. Solch ein alter Atomreaktor ist besonders anfällig für Unfälle.

Viele Touristen in Ihrem Land kommen aus Nordrheinwestfalen, und ihr Bewusstsein für radioaktive Gefahren ist sehr hoch - vor allem nach Fukushima. Deshalb sind auch viele Touristen sehr besorgt über die Gefahren, die Ihre Regierung den Bewohnerinnen und Bewohnern Zeelands zumutet. Im Falle eines Unfalls während der Touristensaison könnten Sie weder für die Sicherheit der Bevölkerung noch für die der Gäste in Ihrem Land garantieren.

Mit freundlichen Grüßen

10-12-2012

Ministerie van EL&I
Programmadirectie Nucleaire Installaties en Veiligheid
O.v.v. Ontwerpbeschikking EPZ Bedrijfsduurverlenging KCB
Aanleverpunt C-Noord3/A17
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG

(4 december 2012)

Genehmigung für eine Laufzeitverlängerung des Atomkraftwerkes in Borssele bis 2033

Sehr geehrte Damen und Herren,

Hiermit erhebe ich Einspruch gegen Verlängerung der Betriebsgenehmigung des Atomkraftwerkes in Borssele bis 2033.

Die Bundesrepublik Deutschland hat sich in einem parteiübergreifenden Konsens entschieden, aus der Atomkraft auszusteigen. Auch Japan, Belgien und die Schweiz werden die Nutzung der Atomkraft beenden.. Andere Staaten wie Italien wollen gar nicht in die Nutzung der Atomkraft einsteigen oder haben zumindest keine Ausbaupläne.

Ich erwarte daher auch von den Niederlanden, Atomkraftwerke abzuschalten und erst recht keine neuen Atomkraftwerke zu bauen. Die Reaktorkatastrophen von Tschernobyl und Fukushima haben gezeigt, dass die Atomkraft eine nicht verantwortbare Technologie ist. Hinzu kommt die weltweit nach wie vor ungelöste Endlagerfrage. Wir hinterlassen, in einer historisch betrachtet sehr kurzen Phase der Atomkraftnutzung, unseren Nachkommen für tausende Generationen hochradioaktiven Müll mit all seinen Problemen und Risiken.

Die Ressourcen an spaltbarem Material sind genauso begrenzt wie die Vorräte an Öl und Gas, und verstärken aufgrund ihrer Vorkommen die Importabhängigkeit Europas. Atomkraft ist auch in dieser Hinsicht kein Beitrag zu einer sicheren und nachhaltigen Energieversorgung

Zur Begründung im Einzelnen:

1. Meine Grundrechte auf körperliche Unversehrtheit, Leben und Eigentum sind durch die Pläne zur Verlängerung der Betriebsgenehmigung des AKW Borssele gefährdet. Umweltverträglichkeit und Genehmigungsfähigkeit sind nicht gegeben. Atomenergie ist, ausweislich der endlosen Pannenserien von Three Mile Island über Forsmark, Tricastin, Stade, Krümmel und viele anderen bis hin zu den Katastrophen von Tschernobyl und Fukushima, unbeherrschbar und nicht mit dem durch den EU-Vertrag und das Grundgesetz der Bundesrepublik Deutschland garantierten Schutz der Bevölkerung vereinbar.
2. Das AKW Borssele ist mit nun 39 Betriebsjahren eines der ältesten noch in Betrieb befindlichen AKWs in Europa. Aber auch in Kernkraftwerken gibt es Materialermüdung, deren Umfang in einem so alten AKW nicht vorausgesagt werden kann. Verschleiß führt zu Pannen, das wird auch bei den zahlreichen Vorfällen im vergleichbar alten AKW

Tihange (Belgien) sichtbar. Bei einer Verlängerung auf 60 Betriebsjahre kann ein unfallfreier Betrieb nicht gewährleistet werden.

3. Da ich mit Kranenburg und damit nur zirka 160 Kilometer von Borssele entfernt wohne, können radioaktive Stoffe von Borssele über den Luftweg bis zu unserem Wohnsitz gelangen sowie in unsere Atemluft und in die Nahrung.
4. Ich befürchte Verseuchung und Verstrahlung durch Leckagen, Störfälle und Erdbeben, wie sie auch in anderen AKW weltweit eingetreten sind. Der Weiterbetrieb des AKW Borssele würde eine zusätzliche Produktion und Lagerung von Atommüll verursachen und noch mehr Uran- und Atommülltransporte erfordern. Das Risiko von Transportunfällen und Flugzeugabstürzen nimmt zu, zumal Borssele in einem dicht genutzten Flugkorridor liegt; der radioaktive Fallout würde gerade angesichts der vorwiegenden Westwindlagen auch meinen Wohnort Kranenburg erreichen.
5. Der Standort von Borssele direkt an der Küste auf Höhe des Meeresspiegels ist hochrisikoreich wie die Katastrophe von Fukushima vor Augen führt. Wahrscheinlich weniger ein Tsunami, dafür aber die Gefahr schwerer Sturmfluten, wie es sie an der Nordseeküste immer wieder gegeben hat, bedrohen die Sicherheit eines Atomkraftwerks. Mit einem durch den Klimawandel ansteigenden Meeresspiegel und zunehmenden Extremwetterlagen erhöht sich diese Gefahr noch weiter. Dass technische Sicherheitsvorrichtungen selbst in einer hochentwickelten Industrienation wie Japan am Ende immer begrenzt sind, zeigt Fukushima.
6. Radioaktivität (Strahlung / Partikel) und z. B. tritiumhaltige Abwässer aus Borssele gefährden in der Nähe der Anlage und weiter entfernt Mensch und Natur. Bereits im sogenannten Normalbetrieb des AKW Borssele würde weiter Radioaktivität frei. In Deutschland dokumentierte 2007 eine Studie des Bundesamtes für Strahlenschutz vermehrt Leukämiefälle bei Kleinkindern in AKW-Nähe. Die Ergebnisse der Studie müssen im Zusammenhang mit dem geplanten AKW Borssele berücksichtigt werden.
7. Der verlängerte Betrieb des AKW Borssele würde den lebensfeindlichen Uranabbau vermehren und die Abhängigkeit der Niederlande von Uran-Importen erhöhen.
8. Eine militärische Nutzung von Atombrennstoff und Atommüll der Reaktoren in Borssele kann grundsätzlich ebenso wenig ausgeschlossen werden wie Atomspionage. Das Risiko von Anschlägen sowie dem Diebstahl von radioaktivem Material durch Extremisten nimmt zu.
9. Es wird kein Endlager geben, in dem der Atommüll, der im Reaktor Borssele anfallen würde, wirklich sicher gelagert werden kann. Die negativen Erfahrungen der deutschen Endlagerprojekte Asse und Gorleben sind im Genehmigungsverfahren zu berücksichtigen. Auch in den Niederlanden ist mir kein sicheres Endlager für Atommüll bekannt..
10. Die niederländische Provinz Zeeland ist eine stark vom Tourismus geprägte Region. Auch ich habe dort bereits Urlaub gemacht. Für mich ist fraglich, ob ich Zeeland auch in Zukunft noch einmal als Urlaubsziel wähle, wenn die Pläne zur Verlängerung der AKW-Laufzeit tatsächlich realisiert werden.
11. Borssele zou moeten beschikken over een maximale bescherming tegen natuurlijk incidenten (hoogwater, aardbeving, tsunami e.d.). Hierbij zou zoals uit de ervaringen met Fukushima blijkt rekening moeten worden gehouden met incidenten die 1 keer per 10.000 jaar voorkomen. In Fukushima is ten onrechte geen rekening gehouden met een tsunami uit de 9. eeuw. Dit is niet gewaarborgd, omdat de historische en archeologische informatie hiervoor niet voldoende aanwezig is en/of is ontsloten en door de klimaatver-

10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

andering de voorspellingen in het bijzonder voor de standplaats aan de kust voor de
voorzieningsduur onvoldoende nauwkeurig zijn

12. De schade door de kernramp in Fukushima wordt actueel geschat op Euro 100-200 Mrd.
Dat deze gevaren reëel zijn blijkt onder meer daaruit dat geen verzekeringen kunnen
worden afgesloten voor het in bedrijf hebben van een kerncentrale, zoals die voor ande-
re bedrijven vereist is. De overname van dit bedrijfsrisico door de Staat is een maatregel
die de concurrentie vervalst ten opzichte van andere energieaanbieders zoals de aan-
bieders van duurzaam opgewekte energie.
Mocht ondanks alle bezwaren worden besloten om de vergunning voor Borssele I te
verlengen, verzoek ik u in de vergunning op te nemen dat het bedrijfsongevallen ri-
sico wordt verzekerd om een eerlijke concurrentie van energieaanbieders zeker te
stellen.

Aanvullende argumenten, redenen voor mijn bezwaren zal ik al dan niet op uw verzoek toelich-
ten en aan te vullen.

Ik verzoek u mij van de stand van de procedure kosteloos en snel op de hoogte te houden.

Met vriendelijke groet,